

Ministry of Education and Science of Ukraine
State institution
“South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”

Oleksandra Popova

**MULTILINGUAL EDUCATION IN UKRAINE:
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS**

Odesa – 2018

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Олександра Попова

**ПОЛІЛІНГВІСТИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**
(на матеріалі китайської, англійської, української та російської мов)

Одеса – 2018

ББК 81.07я75
УДК 81'25=111=161.2=581
П58

Укладач:

Попова О. В. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики, декан факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 2 Від 27 вересня 2018 р.)*

Рецензенти:

Карпенко О. Ю. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Асадчих О. В. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

П58 Попова О. В. Multilingual education in Ukraine: theoretical and practical aspects (Полілінгвістична освіта в Україні: теоретичні та практичні аспекти): навчальний посібник / О. В. Попова. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського; Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 172 с.

Навчальний посібник «Multilingual education in Ukraine: theoretical and practical aspects» побудований на професійно-орієнтованому матеріалі та охоплює актуальні питання в галузі професійної підготовки майбутніх перекладачів-полілінгвів. Вправи для практичних занять відображають тематичний матеріал навчального курсу. Набуті студентами знання і навички перекладу текстів різної дискурсивної спрямованості в межах мовних пар «китайська ↔ українська», «англійська ↔ українська», «китайська ↔ російська», «англійська ↔ російська», «китайська ↔ англійська», «українська ↔ російська» можуть прислужитися їм у професійній діяльності.

Навчальний посібник може бути в нагоді студентам гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів, зокрема тих, хто навчається за спеціальностями «Філологія. Переклад (англійська, китайська мови)», «Середня освіта. Мова і література (англійська, китайська)», практикуючим учителям державної та іноземних мов, фахівцям у сфері міжкультурної комунікації.

ББК 81.07я75

ISBN

© О. В. Попова 2018
© ПНПУ імені К. Д. Ушинського 2018
© Видавничий дім «Гельветика» 2018

CONTENTS

Introduction	5
Unit I. Specificity of multilingual education.....	7
Unit II. Multicultural education: regulative documents and perspectives.....	14
Unit III. Polycultural environment.....	19
Unit IV. Culturological approach to teaching languages.....	38
Unit V. Sources of professional speech training targeted to the future translators.....	52
Individual assignments for students' self-guided work	63
Control assignments for practical classes	65
MODULE I. Test 1.....	65
MODULE II. Assignments for multilingual practicing.....	76
Section I. Culture-related assignments.....	76
Section II. Vocabulary and Grammar Use.....	93
Section III. Complex assignments.....	119
Section IV. Assignments in written translation.....	136
Section V. Interactive exercises.....	142
Final control: issues for discussions	163
Recommended literature	164

INTRODUCTION

The present textbook is targeted to the audience of students majoring in Translation (who study simultaneously the English and Chinese languages). The content of the textbook meets the requirements of the curricula of Theory and Practice of Translation worked out by The Ministry of Education and Science of Ukraine intended for the students of higher educational institutions of Ukraine.

The course *is aimed* at forming a system of knowledge related to the specificity of translator's professional activity in the framework of polylinguism. The textbook "Multilingual education in Ukraine: theoretical and practical aspects" is targeted to the students majoring in Translation Studies which include four languages.

Translation practice is realized within these language pairs: "Chinese ↔ Ukrainian", "English ↔ Ukrainian", "Chinese ↔ Russian", "English ↔ Russian", "English ↔ Chinese".

It should be noted that the contents of the course are based on the theoretical knowledge and practical skills mastered by students while studying normative disciplines like "Theory and practice of translation", "Major / minor foreign language (English)", "Major / minor foreign language (Chinese)", "Contrastive Lexicology of English and Ukrainian", "Contrastive Stylistics of English and Ukrainian", *etc.*

The **tasks** of the discipline "Fundamentals of multilingualism" are, as follows:

- to study theoretical grounds of multilingualism;
- to form skills of correct use of different linguistic means depending on a sphere and aim of communication within these language pairs: "Chinese ↔ Ukrainian", "English ↔ Ukrainian", "Chinese ↔ Russian", "English ↔ Russian", "English ↔ Chinese";
- to form skills of shifting language codes while performing profession-oriented activities.

At the end of the study students are supposed to obtain this **knowledge**:

- the essence of the concepts “multilingualism”, “poly-culture”, “cross-cultural communication”;
- regulative grounds of polycultural education in Ukraine;
- specificity of translators’ professional activity within polycultural environment.

At the end of the study students will **be able to:**

- translate texts representing different spheres within these language pairs: “Chinese ↔ Ukrainian”, “English ↔ Ukrainian”, “Chinese ↔ Russian”, “English ↔ Russian”, “English ↔ Chinese”;
- shift language codes while performing profession-oriented activities;
- edit translated texts.

The author hopes that the translation and interpretation skills, obtained by students and practising translators / interpreters after completing this course, can be of great use in their professional activity.

Unit I. Specificity of multilingual education

Nowadays a great number of scholars, politicians, civil servers, culturologists, economists of modern Ukraine keep to an idea / have a viewpoint that an ideal ground for social and political evolution is connected with the formation of a new nation which is able to adapt to changeable circumstances of an up-to-date life and constitute both ethnic Ukrainians and representatives of other national, ethnic and cultural minorities who reside on the territory of Ukraine for a long period of time.

This development is facilitated by a market economy, a stable democracy, as well as by educational and language rights.

The Constitution, the laws of Ukraine, the system of education currently reflect the peculiarity of the new ethnic diversity of the society with its numerous culturological concepts (sometimes contradictory), beliefs, religions, traditions that co-exist on one and the same territory of one country, that is, Ukraine is a multinational, multi-confessional, multicultural, multilingual state, which promotes and ensures a comfortable coexistence of people, regardless of their race and mother tongue.

That is why the introduction of the principles of multiculturalism into the educational system facilitates Ukraine's global integration. The unification of different cultures into one strong nation might be considered as the leading factor contributing into the process of cultural globalization [6].

Ukraine, according to modern standards, is a relatively ethnically homogeneous country – ethnic Ukrainians make up almost three quarters of the population.

However, in many localities (mostly border areas), many in-ethnic groups (Russians, Hungarians, Romanians, Moldovans, Gagauzians, Bulgarians, Poles, Slovaks, etc.) live compactly; but in certain regions, the proportion of foreign-ethnic groups is quite noticeable. If in Ternopil, Ivano-Frankivsk, Volyn regions the share of national minorities does not exceed 3 – 5%, whereas in Lugansk and Donetsk

regions it makes 48 – 49%. In the Crimean autonomy, where the Russians are quantitatively and culturally dominant, not only Tatars, but also ethnic Ukrainians act as minorities [1, p. 12].

According to S. Drozhzhina's classification [3], there are several ethnic groups on the territory of Ukraine.

The first group consists of mono-ethnic regions (the West and Podillya), where the number of Ukrainians ranges from 89% to 98%.

The second group comprises the regions demonstrating ethnic homogeneity: Kyiv (82% of Ukrainians, 13% of Russians), Mykolaiv and Kherson regions (82% of Ukrainians, 14% of Russians), Dnipro region (79.3% of Ukrainians, 17.6% of Russians).

The third group consists of the regions located in Southern and Eastern Ukraine, where the share of Russians is roughly 25%: Zaporizhzhya (71% of Ukrainians, 25% of Russians), Kharkiv (70.7% of Ukrainians, 25.6% of Russians), Odesa (63% of Ukrainians, 21 % of Russians, 16% of ethnic minority representatives).

The fourth group (being under occupation now) consists of the regions representing Eastern Ukraine, where the share of Russians is more than one-third of the population: Donetsk (58% of Ukrainians, 38% of Russians), Luhansk (58% of Ukrainians, 39% Russians).

The fifth group (being under occupation now) includes the territories where the Russians numerically dominate: the Crimea (58.3% of Russians, 24.3% of Ukrainians, 17.4% of ethnic groups), Sevastopol - 71.6% of Russians, 22.4% of Ukrainians.

Analysing the above information, we may state that the Southern and Eastern territorial administrative regions of Ukraine are ethnically diverse. According to sociological studies conducted at the beginning of this millennium, 94% of the cultural composition of the Ukraine's population is, as follows: in general, the population of Ukraine is divided into three major language and ethnic groups:

Ukrainian-speaking Ukrainians (about 40%), Russian-speaking Ukrainians (33–34%), and Russian-speaking Russians 21%).

Other aspects of cultural pluralism are embodied into religious beliefs. Thus, the Greek-Catholic faith prevails in the West of Ukraine; the influence of the Roman Catholic faith is growing. Many supporters of Protestant denominations (Adventists, Baptists, etc.) have been recorded mainly in large cities; Islam prevails in the Crimea. Some Eastern religions have obtained certain popularity with the youth: Buddhism, Krishnaism. The Jewish population is increasingly expanding the ranks of adherents of Judaism. In this context, the main thing is to ensure the harmonious coexistence of different denominations in Ukraine.

Nowadays, some national minorities among numerous ethno-cultural groups living in Ukraine have a sufficiently extensive educational and cultural infrastructure, others lack it. In great extent the legislation of Ukraine guarantees minorities the right to preserve their identity and education in their native language (or to study their mother tongue). This right is more used by these ethnic minorities: Russians – in a number of eastern and southern regions of Ukraine, Hungarians in Transcarpathia, Romanians in Chernivtsi and other areas; besides, their native states give them considerable support.

On the other hand, ethnic Ukrainians living in the Crimea and in separate administrative regions of Luhansk, Donetsk, Odesa, Chernivtsi regions act as ethnic minorities. All minorities are united with the help of the state language – Ukrainian. It should be noted that under the term “ethnos” we mean a group of people historically formed on a certain territory, united by common origin, general linguistic and cultural characteristics, psychological composition, as well as awareness of its unity realizing their identity in respect to other similar formations (groups).

According to the preamble of the Constitution of Ukraine, the Ukrainian people are “citizens of Ukraine of all nationalities”. The preamble also says about the implementation by “the Ukrainian nation, the Ukrainian people, the right to self-determination”. Consequently, the Ukrainian nation, under the Constitution, is an

integral part of the multinational Ukrainian nation. According to Article 11 of the Constitution: “The state promotes the consolidation and development of the Ukrainian nation, its historical consciousness, traditions and culture, as well as the development of ethnic, cultural, linguistic and religious identity of all indigenous peoples and national minorities of Ukraine” [4].

It should be noted that in international law, the term “minority” is used in these meanings:

1) a group of persons residing on the territory of the state, whose citizens they are;

2) a group of persons different from the majority of the population in their national, ethnic, linguistic or religious characteristics;

3) a group of people who have a sense of national unity and self-identification.

National minorities are endowed with special rights in order to preserve their national identity. The fundamental rights of national minorities include:

- the right to physical existence and respect for cultural identity, including freedom from forcible assimilation;

- prohibition of discrimination against national minorities and their representatives;

- the right to communicate and to receive education in their own language, as well as to use when dealing with public authorities in places of compact residence of minorities;

- the right to a national surname, name, patronymic;

- the right to profess a national religion, to create religious institutions, including religious courts, if their activities do not contradict the jurisdiction of state courts;

- the right to issue printed materials, to create mass media and educational establishments in which the language of the minority is used;

- the right to require the state to take into account the place of residence of a national minority in establishing the boundaries of administrative-territorial units;

- the right to establish and maintain links with the State of origin, in particular, to receive printed materials, television and radio signals from that state [International Covenant on Civil and Political Rights, 1966].

Under international law, a state and state authorities are obliged to ensure the realization of the rights of national minorities; this duty can not be entrusted to minorities' civil society organizations or their state of origin.

In the context of national education in Ukraine, a special role is given to the Ukrainian language: "The State language of Ukraine shall be the Ukrainian language. The State shall ensure comprehensive development and functioning of the Ukrainian language in all spheres of social life throughout the entire territory of Ukraine. Free development, use, and protection of Russian and other languages of national minorities of Ukraine shall be guaranteed in Ukraine.

The State shall promote the learning of languages of international communication. The use of languages in Ukraine shall be guaranteed by the Constitution of Ukraine and shall be determined by law" (Article 10 of the Constitution) [4].

The future interpreter-orientalist must understand that the choice of the language of translation (Ukrainian, Russian, or any other, used by representatives of national minorities of Ukraine) is regulated according to the procedures which are determined by the laws of Ukraine, as well as features of the target audience: "Alongside with the state language when exercising powers, local authorities and local self-government bodies can use the languages of national minorities (the Russian language and others) within the limits and in the order determined by the laws of Ukraine" [5].

The National Program "Education" (Ukraine, XXI Century), approved by the Presidential Decree in 1994, has an important role in the regulative documents in the sphere of education. The main ways of reforming education are the program: According to the Programme, "to overcome the devaluation of general human values and national nihilism, isolation of education from national sources" is recognized as one of the major means enabling the reformation of education. It is emphasized in

the section “National Education” of the mentioned Program that “the main goal of national education is the acquisition of social experience by young people, the inheritance of the spiritual achievements of the Ukrainian people, the achievement of a high culture of interethnic relations, the formation of young people as citizens of the Ukrainian state, irrespective of their nationality ...” [2, p. 15].

In December 1995, the Ministry of Education approved the “Conceptual Principles of Humanitarian Education in Ukraine (Higher Education)” which cover the issues of multiculturalism. According to one of the developers of “Conceptual Foundations” prof. V. Shevchenko, this document substantiates “the need to replace the closed mono-ideological methodology of cognition and practice by a tolerant-pluralistic system open to all scientific and general cultural achievements of civilization”.

This document prescribes “the main elements of the content of humanitarian education”: - training in History; - training in Philology (presupposes “free possession of the state language of Ukraine, languages of other peoples (one or two of the most spread) ...”); - training in Ecology and Natural Studies; - training in Economics; - training in Philosophy; - training in Socio-political Studies; - training in Culturology (“comprehension of the essence and progress of the development of Ukrainian and world culture as people’s creativity in all spheres of life”) [7, p. 357].

At the moment, Ukraine is a significant element of the European economic and political system, which functions and develops stably. However, we should note that the Asian countries, in particular, the Government of the People’s Republic of China, are of great interest to our country. Within recent 20 years bilateral cooperation in trade-economy, investments, financial-crediting, energy, agriculture, science, technology between Ukraine and China has become more active. Moreover, China views Ukraine as a potential large logistics center (using warehouses and ports) within the framework of the implementation of the international project “New Silk Road” (reconstruction of railways and laying of motorways from China through Uzbekistan, Kazakhstan and Russia, in the direction to Uzhhorod – Chop). In fact, Ukraine is serving the Eurasian transport corridor for the People’s Republic of

China, which substantiates the demand for translators-bilinguals who speak fluently both Chinese and English; they are to be engaged in all life activities of the modern society.

Consequently, future translators of the Chinese language will be trained considering “advanced perspectives”, that is, they “get deepened” into particular aspects within these countries: *Ukraine, the United Kingdom and / or the United States of America* (English being studied as the international language in all faculties), *Chinese*. In some regions of Ukraine, linguistic and sociocultural peculiarities of the most widely spread ethnic groups living there are taken into account while training future translators.

REFERENCES

1. Багатокультурність і освіта. Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / [за редакцією О. Гриценка]. – К. : УЦКД, 2001. – 55 с.
2. Дементьева Т. І. Формування комунікативної компетенції студентів-іноземців підготовчих факультетів у процесі навчання : дис. ... канд. пед. Наук : 13.00.09 / Дементьева Тетяна Іванівна. – Харків, 2005. – 207 с.
3. Дороз В. Ф. Крос-культурне навчання учнів-білінгвів української мови : [монографія]. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 456 с.
4. Комунікативна компетентність. Вікіпедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Кондрашова Л. В. Морально-психологічна готовність студента до вчительської діяльності / Л. В. Кондрашова. – К. : Вища школа, 1987. – 55 с.
6. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти: теоретичний аспект : [монографія] / О. В. Попова. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, ВОІ СОІУ «Атлант», 2016. – 454 с.
7. Шевченко В. Концепція гуманітарної освіти і реформування вищої школи в Україні. – у кн. : III Міжнар. конгрес українців. Філософія, історія культури, освіта. Доповіді та повідомлення. – Харків, 1996. – 355 с.

Unit II. Multicultural education: regulative documents and perspectives

The training of a future translator (and teacher) is carried out in accordance with established national educational laws and regulations, and therefore, the teacher who trains future translators should understand the essence of the concept “multicultural education”.

At the end of the twentieth century, the term “*multicultural education*” was recorded in the International Encyclopedia of Education with the meaning: “a pedagogical process into which two or more cultures that differ in language, ethnic, national or racial characteristics are involved. There are some synonymous terms to the one under study: polycultural, multicultural («багатокультурна», «мультикультурна»), intercultural («міжкультурна», «інтеркультурна»), cross-cultural and bicultural. These terms differ in their origins (Greek, Latin, English, Ukrainian).

Polyculturalism presupposes the integration of various cultural units into one organism.

Multiculturalism implies the existence of different cultural, ethnic religious groups within one territory / location, their coexistence, though the interconnections between their representatives are far being from close.

Interculturality means the existence of certain intercultural ties (Lat. *inter* – between, in between / між, поміж).

The concept “***cross-cultural***” (Eng. *cross* / пересікатися) reflects a process of person’s adaptation to new socio-cultural conditions.

The main objective of multicultural education in Ukraine is the formation of people’s ethnic and racial consciousness. Within the framework of students’ professional training (future translators’), it is presupposed to focus on socio-cultural, historical and philosophical aspects of studying major foreign language (languages) and the state language, since language and culture are interrelated:

- language reflects culture, customs, rituals and traditions of a country;

- vice versa, culture, customs, rituals and traditions are manifested through language;

- language contains socio-cultural features of people as well as their experience.

In the draft “*Civil Education Concept of Person’s Development in the Ukrainian State*” several definitions used in the framework of multicultural education are described:

- *national idea* – the most relevant and promising goal realized by the nation, the goal implying that the nation is able to discover and realize its potential, contribute to the development of human civilization and take a dignified place among other national communities of the world;

- *intercultural education* is the study of culture diversity, the upbringing of respect and dignity towards representatives of all cultures, regardless of racial or ethnic origin, perception of the interconnection and interaction of the universal and national components of culture in a broad sense;

- *the culture of interethnic relations* entails the realization of interdependent interests of ethnic groups, nationalities in the process of economic, political social and spiritual life based on the principles of freedom, equality, mutual assistance, peace, tolerance.

The general principles of multicultural education in Ukraine are as follows:

- the principle of cultural conformity, which “provides for the organic unity of civil education with the history and culture of the people, their language, folk traditions and customs, which ensure the spiritual unity and continuity of generations”;

- the principle of interculturalism, which “involves the integration of Ukrainian national culture into the context of national, European and world values as well as into universal human culture. The implementation of this principle means that in the process of civil education, the preconditions must be provided for the formation of an individual rooted in the national ground and at the same time open to other cultures, ideas and values. Only such a person is capable of preserving

his / her national identity, as he / she is deeply aware of the national culture as an integral part of the world culture”.

We consider these general tasks as the main ones in the spectrum of future translators' multicultural education: 1) the formation of intercultural mentality, susceptibility to cultural pluralism, universal values, tolerance to other cultures and traditions; 2) the development of a negative attitude to all forms of violence; active prevention of trends towards the discovery of destructive nationalism, manifestations of chauvinism, fascism, and messianic guidelines.

Consequently, the emergence of polyculture in our country implies appropriate changes in the modern language education in general and the linguistic education of representatives of national communities in particular. It should be noted that “the provision of the linguistic rights of persons belonging to national minorities and the promotion of the protection and development of their languages should not hinder the study of the official language or its implementation in all spheres of public life throughout Ukraine” [3]. At the same time, functioning of the Ukrainian language as a state one and its state support must be combined with a careful attitude towards the languages of national minorities.

At present language education is realized through these subjects: “Native language”, “The Ukrainian language”, “Foreign language”. A multi-ethnic Ukrainian society is developing a new type of social relationship based on the principles of dialogue and tolerance; it is actualized in cross-cultural communication. Engaging the education system is a prerequisite for stabilizing this type of relationship. Taking into account the above, the learning of any language should be accompanied by the study of native speakers' culture, that is why the vector of the native language education acquires a polylingo-cultural direction. For the Ukrainian citizens the result of the outlined education should be multilingualism: native language (ethnic language), official language (Ukrainian), foreign language. We will interpret these concepts:

Native language – “1) the language of the nation, the language of the ancestors, which connects a person with his / her ethnic group, previous generations,

their spiritual world; 2) the first language learned by a person from childhood in the processes of socialization and acculturation (mother tongue); 3) language, which a person possesses a good command of, which facilitates easier and faster thinking (functionally, the first language)” [1, p. 144]. While teaching pupils / students who are bilingual, it is better to use an alternative term “basic language” – “a set of verbal means by which a person becomes aware of the world and himself / herself in it”.

Foreign language – “1) the language of some other national linguistic culture; 2) educational subject, the object of which is the teaching of perception and transmission of information by means of other language as well as the formation of skills and abilities to communicate with its help in various communicative situations” [1, p. 109]. The integration of Ukraine into the European educational space has led to the updating and processing of domestic language standards in accordance with the European multilevel standards for mastering a foreign language.

Official language – “a language which has the legislative status of mandatory use in official spheres of life within a particular state. It is used in public bodies and organizations, institutions of culture and education. This language is the language of official correspondence, etc.” [1, p. 109]. L. Matsko distinguishes the meaningful role of a unified official language, which “allows us to concentrate the intellectual potential of the nation and make it a powerful driving force for social progress” [4, p. 30].

At present, the official status of the Ukrainian language testifies to its priority use in all spheres of society, the study of which is interconnected with the upbringing of patriotism and the identity of a citizen of Ukraine. The scientists (P. Ignatenko, N. Kosareva, L. Krytska, V. Popluzhnyi, A. Rosenberg, V. Sukhomlinsky) under the notion “citizenship of a person” mean the complex formation of the psyche, which contains three elements: knowledge, experiences and actions. The emotional component, a group of higher personal feelings to be more precise – patriotic, humanistic, ecological, ritual ones, etc. – is an important component of citizenship [2, p. 33].

The leading types of feelings in the formation of a national linguistic personality are patriotic and humanistic ones. Patriotic feelings reflect the attitude of Ukrainian citizens representing any nationality or ethnicity to their state, “its life and prospects of development, faith in the bright future of Ukraine, pride for belonging to the Ukrainian people, respect for the Ukrainian language, history, culture, mentality, love for native nature, *etc*”. [2, p. 33].

The authors interpret the “*humanistic feelings*” as the updating-improving of human relationships, elevating of human’s personal dignity (perception and attitude toward him / her as the highest value, recognizing the fact that everyone has the right to be a person, to freely make his / her choice and express his / her will). Humanistic feelings make it possible for every citizen to feel uniqueness in the multicultural space of Ukraine.

Thus, one might affirm that the very humanistic feelings of Ukrainians as well as national composition of Ukraine give objective ground for multilinguistic education of Ukraine’s citizens under modern social conditions [5].

REFERENCES

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К. : Довіра, 2007. – 205 с.
2. Донченко Т. Два уроки на одну тему / Т. Донченко // Дивослово, 1996. – № 9. – С. 32–36.
3. Кондрашова Л. В. Морально-психологічна готовність студента до вчительської діяльності / Л. В. Кондрашова. – К. : Вища школа, 1987. – 55 с.
4. Мартинюк О. В. Особливості процесу формування перекладацької компетенції при підготовці фахівців із технічного перекладу (США) / О. В. Мартинюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Сер. №5. Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. пр. / [за ред. П. В. Дмитренка]. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 21. – С. 129–134.
5. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти: теоретичний аспект : [монографія] / О. В. Попова. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, ВОІ СОІУ «Атлант», 2016. – 454 с.

Unit III. Polycultural environment

Let's consider the essence of the concept "*polycultural / multicultural space*" in the works of Ukrainian and foreign scientists (A. Bogush, O. Gukalenko, V. Doroz, L. Kazantseva and others).

O. Gukalenko [4] explores the multicultural space through the prism of education: "a holistic *multicultural educational* space is not just an institution for the formation of knowledge, skills and abilities, otherwise, it is the sphere of joint activity of teachers and pupils, parents, in the process of which general cultural, social, educational and personal foundations get united. When designing a model of multicultural educational space, it is necessary to find such mechanisms that would ensure the integrity of both world and state cultural space, without limiting the possibility of developing its constituent elements". The author suggests that culture in the educational space should be modelled in these ways:

- modelling of national culture;
- construction of an external dialogue of cultures;
- integration of the internal and external dialogue of cultures.

The author analyses the real conditions for the development of the world doctrine of multicultural education [5, p. 126–127], among which there could be distinguished the main ones:

- 1) presence of a multicultural space, which involves the widespread use of diverse cultural values, consideration of national traditions in education and training, stipulating the validity of the principle of national-cultural consistency which enables creating conditions facilitating the formation of children's cultural identity;
- 2) creation of a new, humane, diverse and complex cultural environment for the development of personality;
- 3) formation of the planetary worldview and globalism;
- 4) assimilation of universal values of the world, national and ethnic cultures using modern technologies of intercultural interaction. One of the conditions facilitating efficiency of the professional speech training targeted to the future

translators within the multicultural space of Ukraine is the creation of the most humane and intercultural educational environment against the background of multicultural space, which contributes to the formation of students' national and cultural identity, their planetary worldview, tolerance to the universal values of the world, national and ethnic cultures.

The upbringing of the Man of Culture is the goal of the humanist person-oriented education within the multicultural educational space, according to the scholar, that is, "a person whose human basis contains humane properties which determine the extent of his / her freedom, humanity, spirituality, life-creation" [5, p. 131–142]. Approval of individual's personality as a citizen of his / her state depends on his / her humanistic upbringing, as a result of which the moral qualities of a person-citizen, regardless of his / her nationality and ethnicity (humanitarian-educational function), are formed. In a spectrum of multicultural educational space, the scientist singles out specific functions:

- social adaptation (ensures involvement of students into public life, assimilation of their social experience, culture, their adaptation to a different cultural environment);

- culturological function (culture of interethnic interaction, interrelated communication taking into consideration national consciousness and universal values; non-violent, culture appropriate education);

- educating and developing function (formation of intellectual and socially competent personality; implementation of the person-oriented approach, the principles of humanism, democracy, creativity and tolerance into the educational process; the use of innovative teaching / technologies to stimulate cognitive activity; the formation of healthy self-criticism; the motivation of self-education;

- communicative and integration function (the uniting of students representing different ethnic, social, national groups, their identification through integration of different cultures, formation of skills to enter a cross-cultural dialogue, development of the feelings like tolerance, sensitivity, openness, benevolence, tolerance).

It should be noted that the professional speech training targeted to the future translators within the multicultural educational space of Ukraine is aimed at forming a specialist citizen who proves to be nationally-conscious, tolerant to other cultures, a person who integrates into a social life within a multilingual environment, strives for self-perfection, who is able to get openly engaged into cross-cultural communication. One of the main tasks of this training is the formation of the linguistic personality in the framework of multicultural space.

While training future translators, it is expedient to use, as the basis, the approaches facilitating the formation of child's linguistic personality in the multicultural space which were elaborated by the academician A. Bogush [1]. The author distinguishes three types of *speech environment*: spontaneously unstimulated, stimulated and genuine. According to the scientist, the *spontaneously unstimulated* multilingual speech environment in which a child perceives the speech of all surrounding speakers, inherits all their shortcomings and flaws, is the most unfavourable for the speech development of a small child. This is the *spontaneously unstimulated environment*, as the scientist notes, that generates the phenomenon of interference, inducing a child to make unconscious mistakes based on the penetration of the elements of one language while speaking other languages. The scientist believes that correction of spontaneous influence on the child's linguistic consciousness can be carried out by stimulated, specially organized multilingual speech environment.

A. Bogush determines the *stimulated multilingual speech environment* as “an organized process of teaching several languages alongside with the development of speech at different age stages realised in educational institutions of various types which is accompanied by a pedagogically stimulated speech interaction between the teacher and his / her pupils / students” [2, p. 160]. The academician distinguishes between two types of *interference* in its origin: *external* and *internal*. The scientist remarks, the closer the contacting language systems are, the greater the specific influence of *the direct (external) interference* is [2]. *The indirect (internal)*

interference is caused by principal differences in language phenomena and differences in their systems [3].

However, the scientist does not exclude the positive influence of one language on the other one in the process of interlingual interaction in the form of knowledge, skills and abilities transfer from mother tongue to the non-native language, which does not do the latter any harm.

The scientists associate the mentioned transfer with the “useful” one and also called it “transduction”, “transposition”. The psychologists and psycholinguists (A. Bogush, L. Vygotsky, I. Zimnyaya, M. Zhinkin, O. Zalevskaya, O. Leontiev, O. Negnevitskaya, M. Ryabova, A. Suprun, T. Ushakova and others) believe that while mastering the second language, in the human mind there are going complex diverse processes connected with the integration of two language systems – the system of the second language is superimposed on the system of the native one in layers and the communicants are guided by “authentic” knowledge, skills, and abilities of their mother tongue.

The scientists (O. Belyaev, A. Bogush, Ye. Vereshchagin, G. Koval, N. Pashkovskaya, M. Pentiliuk, A. Suprun and others) have proved that the typological and structural similarity of closely related languages makes a positive effect on the processes of listening and reproduction of a speech product, that is, at the receptive and reproductive levels.

Significant difficulties are faced at the productive level: the interference manifests itself in the course of speaking, when the lack of differentiation of the linguistic units of the two languages leads to their mixing and unconscious use of the mechanism of the native language for the construction of texts framed diversely in terms of their composition by means of the second language (O. Belyaev, A. Bogush, I. Zimnyaya, T. Korshun, O. Leontiev, A. Suprun, M. Uspensky and others).

In multilingual space, the professional speech training targeted to the future translators is being implemented by means of the Ukrainian language and the language of translation (that is, foreign); though, it is necessary to take into

consideration that there are students who represent national minorities, therefore their study of practical and practical material is carried out through the prism of their native (ethnic) language. It should be noted that it is the teacher's monitoring of the interaction process in which the designated languages are involved, the monitoring being aimed at preventing interference, is a necessary component of the training system, otherwise, as a result, one language (Ukrainian) may be changed under the influence of the other (ethnic) and / or the foreign one. The main task of the teacher is to stimulate the spontaneous, sudden shifting of the speaker codes from one language into another (other languages) which ensures full replacement of the language, not a partial or a mixed one. A translator who is capable of shifting into different languages independently in a timely manner, without changing and / or replacing languages or their components might be considered to be an expert in terms of multicultural proficiency.

The content of the notion "*speech environment*" is interrelated with the essence of the notion "*linguistic situation*". L. Kazantseva [8, p. 289–296] investigates the peculiarity of the linguistic situation in the South-Eastern region of Ukraine taking into consideration corresponding theories elaborated by foreign and domestic scientists (V. Avrorin, V. Bielikov, T. Voropaieva, H. Vusik, V. Demchenko, M. Kochergan, L. Krysin, L. Masenko, V. Mikhalchenko, L. Stavvytskaya, H. Stepanov, O. Taranenko, E. Tumanian, N. Shumarova and others), which makes it possible to characterize the multicultural environment of the identified region. The scientists interpret the *linguistic situation* as "a set of forms of existence of one language or their combinations being in the territorial-social relationship and functional interaction within certain geographic regions or administrative-political entities" [11, p. 126]. L. Kazantseva [9, p. 103–106] notes that "the multicultural space of the South-Eastern region of Ukraine is characterized by the specificity associated with the multi-ethnic composition of the population, the strengthening of the positions of the Ukrainian ethnicity, the expansion of the "force field" of the Ukrainian language, the access of individual ethnic communities (Greeks, Bulgarians, Jews) to the regional and national ethno-cultural space, the

dominant positions of Russian ethnicity and culture, despite the explicit polyethnicity and cultural diversity, the region being not characterized by polyphony”. The author emphasizes international doctrines and conventions on the protection of the rights of national minorities, and agrees that “the countries keeping to democratic development are on their to harmonize the interests of the main nation with the interests of ethno-cultural and linguistic groups” [9, p. 40]. The analysis of the indicated documents testifies to the fact that discrimination on the grounds of belonging to an ethnic minority is prohibited. Article 27 of the International Covenant on Civil and Political Rights of 1966 declares that “in countries where there exist ethnic, religious and linguistic minorities, persons belonging to such minorities can not be deprived of the right to use the heritage of their culture alongside with the other members of the same group, to profess their religion and to perform its rites, as well as to use their native language” [13, p. 281–295]. The ethnic composition of the population of the South-Eastern region is represented by these groups, as follows: “Russians make up 25% to 39% of the population, ethnic minorities ranges from 4% to 16% [10, p. 52–53]. According to the scientist, the South-Eastern region has its own specific socio-cultural characteristics, based on the principles of multilingualism, dialogue and interaction of cultures. Within the designated ethno-cultural space, the Russian language and culture occupy a prominent place, whereas the Ukrainian language and cultural tradition are experiencing a period of rebirth. The author is convinced that the very multicultural speech environment also causes a number of problems: the coexistence of several languages, interlingual contacts, interlanguage interaction, alongside with the phenomena of interference and transposition, bilingualism, multilingualism (polylinguism).

Transferring L. Kazantseva’s conclusions into the area of professional speech training targeted to the future translators, we confirm the need to take into account particular features of the speech environment and linguistic situation of the region within which the specified training is carried out. We agree with the broad understanding of the term “*interlingual interaction*”, initiated by B. Serebrennikov:

interlingual interaction is represented by “various language links manifested at one or two linguistic levels which are established due to certain historical-geographical, socio-political, cultural, psychological and other factors regardless of the genealogical affinity and typological proximity of languages” [16, p. 118].

Note that according to the specifics of interlingual interaction, some marginal contacts are distinguished (interlanguage relationships are established between communities residing on adjoining territories with only part of the respective groups being involved) and intraregional (language communities reside on a common territory and all members join the interlingual contacts) [16]. Consequently, related linguistic relations lead to the emergence of bilingualism.

It should be noted that the majority of freshmen-future translators who study in the southern region of Ukraine are bilingual, that is, they speak Ukrainian, Russian, Bulgarian (or other native languages) equally well. In the course of the specified training, they master the Chinese language as their major / minor foreign language and English as their major / minor foreign language, that is, students gradually become polylinguists. Taking into account the abovesaid, one can conclude that the future translators are “involved” into two types of language interaction: 1) the interaction of closely related languages with a similar structure and a large number of common root words – Ukrainian and Russian; 2) the interaction of unrelated (multi-structured) languages – Chinese and English.

On the other hand, interaction between foreign languages and closely related languages (Ukrainian and Russian) might occur during intercultural communication – while translating during educational practice as well as in the educational and professional field, therefore we consider that bilingualism under conditions of university education in the Southern region obtains multi-level complex multidimensional characteristics and manifests itself in the following modes [14]:

I. the Ukrainian language ↔ native (Russian, for instance) language:

- perception of educational material by students in Ukrainian;
- processing of the received Ukrainian-language information by means of the native language;

- processing of the received Ukrainian-language information in Ukrainian;
- reproduction of educational material in Ukrainian;
- reproduction of educational material in their native language;
- creative production of material in Ukrainian;
- creative production of material in their native language.

II. Ukrainian ↔ the major foreign language:

- perception of educational material by students in their major foreign language;
- processing of the received Ukrainian-language information in their native language;
- processing of the received Ukrainian-language information in Ukrainian;
- processing of the received Ukrainian-language information in their major foreign language;
- reproduction of educational material in their major foreign language;
- reproduction of educational material in Ukrainian;
- reproduction of educational material in their native language;
- creative production of material in their major foreign language;
- creative production of material in their native language;
- creative production of material in Ukrainian.

III. Ukrainian ↔ the minor foreign language:

- perception of educational material by students in their minor foreign language;
- processing of the received Ukrainian-language information in their native language;
- processing of the received Ukrainian-language information in Ukrainian;
- processing of the received Ukrainian-language information in their minor foreign language;
- reproduction of educational material in their minor foreign language;
- reproduction of educational material in Ukrainian;

- reproduction of educational material in their native language;
- creative production of material in their minor foreign language;
- creative production of material in their native language;
- creative production of material in Ukrainian.

IV. Major foreign language ↔ minor foreign language:

- perception of educational material by students in their major foreign language;
- processing of the received Ukrainian-language information in their native language;
- processing of the received Ukrainian-language information in Ukrainian;
- processing of the received Ukrainian-language information in their major foreign language;
- processing of the received Ukrainian-language information in their minor foreign language;
- reproduction of educational material in their minor foreign language;
- reproduction of educational material in their major foreign language;
- reproduction of educational material in Ukrainian;
- reproduction of educational material in their native language;
- creative production of material in their minor foreign language;
- creative production of material in their major foreign language;
- creative production of material in Ukrainian;
- creative production of material in their native language, etc [14].

Modus changes depending on the communicative situation and the level of communicants' language proficiency.

In the Southern region, bilingualism is complex and it belongs to the “mixed natural type”, where Ukrainian and Russian (or Greek, Bulgarian, Hebrew) are used alternatively in a natural multilingual environment, and there is a constant shift of codes from one language to another. In order to understand the differentiating marks of bilingualism, we turn to the classification elaborated by S. Semchynskyi; it offers

three types of bilingualism: “the first one – *pure* (or ideal), in which the linguistic mechanisms in the consciousness of a bilingual coexist without being connected; the second – *coordinating*, in which two languages are used by the speaker specialized in different situations of communication (interference might be generated in both directions); the third one – *subordinating*, in which there is a well-defined closed system with one language being dominant, mainly a native language (interference has one direction: from the native language to the non-native one [15]”. The first mode (Ukrainian ↔ native language) may belong to a *pure* or *coordinating* type; the second (Ukrainian ↔ major foreign language) and the third (Ukrainian ↔ minor second foreign language) modes belong to the subordinating type; the fourth mode (major foreign language ↔ minor foreign language) can be referred to the *pure* type. Taking into account the above-mentioned, we note that professional-language training targeted to the future translators is carried out in two ways: 1) based on the mother tongue; 2) based on the state (Ukrainian) language with the use of comparative linguistic analysis of the native, state and foreign languages, that is, as a result of multilevel comparing, contrasting linguistic phenomena, the use of direct and indirect translation, the use of interpretations of native, state and foreign the languages, there takes place a parallel study of the native, state and foreign (non-related) languages. The native language support is determined by the practising teachers as a guiding principle of the methodical system aimed at teaching another language and by a specific teaching method (V. Artemova, A. Bogush, L. Vozniuk, Ye. Goloborodko, I. Lutsenko, A. Suprun, O. Khoroshkovska and others). Thus, a translator who systematically uses the state (Ukrainian), native and foreign languages in intercultural communication with representatives of different countries under modern multicultural space of Ukraine can be considered a polylingual person.

The domestic scientist V. Doroz explores the notion “*linguistic personality*” and “*secondary linguistic personality*” within a multicultural space. The author believes that “the linguistic person exists in the culture which is reflected in the

language, in the forms of social consciousness, behavioural stereotypes and norms, subjects of material culture, *etc.*; the determining role belongs to the values (concepts of meanings) of the people whose language is studied” [7, p. 57–60]. It should be noted that all the representatives of diverse ethnic groups (ethnic linguistic personality-bilingual) are united in Ukraine by means of the official (state) language. In this framework, a “secondary linguistic personality” plays a significant role; it is defined as a set of human abilities to intercultural communication at the intercultural level, that is, to adequate interaction with representatives of other cultures. The scholar interprets the essence of the notion “*secondary linguistic personality*” as “a person who has a good command of the language verbal-semantic code, that is, of the native speakers’ “linguistic view of the world” alongside with their “conceptual view of the world”; a secondary personality is likely to be a participant of interethnic communication in a poly-ethnic society, to overcome intercultural misunderstandings, he / she respects and tolerates native speakers’ language, culture, history of their country” [7, p. 60]. The determining factor, alongside with the aforementioned, is the future translators’ mastering of translation techniques, rules of correct communicative behaviour, their ability to successfully use the translation strategies and tactics in the process of intercultural communication as a professional activity.

It is expedient to mention that it is the Southern (poly-cultural) region of Ukraine where the representatives of Russian ethnicity and culture, residing alongside with representatives of other ethnic communities (Greeks, Bulgarians, Jews) are apt to dominate; therefore, it is desirable to create a *stimulating multilingual speech environment* based on the organized process of training / mastering several languages – state (Ukrainian), native (Russian) and foreign languages (English, Chinese, German, *etc.*) – by contrasting them.

Proceeding from the above-mentioned linguistic and sociocultural features of vocational-speech training of future translators,

The above mentioned gives enough ground to define the notion “*polycultural*

(multicultural) space” (in the framework of training the future translators) as a certain region of Ukraine (its territory) with inherent to it ethnocultural and demographic composition, a location where its inhabitants coexist and communicate in a specific intercultural way. Besides, the use of the Ukrainian language as an additional means of teaching foreign languages is important for the development of the linguistic personality.

It is the 20th century when the study of the issues related to multiculturalism and multicultural education was initiated by scholars [6, p. 4–9], since the existence of cultural differences and diversity within one country influenced the educational system of Ukraine, and the search for the best means and approaches to the education of a tolerant personality to all ethnic groups gained its significance. In this regard, the problem connected with the development of the native culture and, at the same time, with the preservation of the linguistic, socio-cultural identity of each people living within Ukraine’s space, became especially topical

The training of translators in the context of multiculturalism in Ukraine requires the elaboration of non-traditional and original ways of adapting the content of national programs (curricula), concepts of secondary school and university education to the contemporary cultural, political, economic and educational peculiarities of the countries the languages of which are studied, without underestimating the values of other ethnic groups residing in Ukraine.

Foreign scholars consider *polycultural (multicultural) education* (J. Banks, S. Nieto and others) and *intercultural education* (G. Auernheimer, P. Batelaan and others) as a scientific problem; much attention is paid to *intercultural communication* (N. Ikonnikov, R. Lewis, K. Storti, S. Ter-Minasova and others) and *interaction of cultures* (N. Krylov, V. Tishkov and others); the issues of multiculturalism are highlighted in the field of *migration pedagogy* (O. Gukalenko, G. Soldatova and others) and *ethnic psychology* (N. Lebedieva, T. Stefanenko and others).

The Ukrainian studies of multicultural education include the works of these

scientists: O. Sukhomlynska (regarding the development tendencies of multicultural education and upbringing); I. Loschenova (concerning historical development of multicultural education). L. Goncharenko, O. Hrytsenko, T. Klynchenko, V. Kuzmenko, G. Levchenko and others studied the preconditions for implementing multicultural education in Ukraine, theoretical and methodical principles aimed at forming multicultural competences of the young generation and the issues related to the special training of the future teachers who are capable of acting under poly-ethnic conditions.

Based on the research of N. Baryshnikov, V. Vlasov, K. Kozhakhmetova, Z. Malkova, L. Suprunova, P. Sysoiev and other scholars, it is possible to highlight the main educational directions in terms of forming future interpreters' multicultural competence under conditions of higher pedagogical institution dealing with:

- the development of the future translators' ideas about the diversity of culture types (racial, ethnic, social, gender-marked, religious);
- the development of the future translators' skills to communicate and cooperate with representatives of different nationalities, races, confessions, social groups, ethnic societies;
- the creation of conditions for integration into the culture of the countries the languages of which are studied;
- the fostering of a positive attitude to cultural differences, understanding of the equality of cultures, races;
- the education in the spirit of consent, tolerance, humanity;
- the promotion of active productive activities aimed at resolving ethnic and cultural misunderstandings, eliminating cultural discrimination, aggressive mood, harassment of cultural minorities, dissent.

The fostering of tolerance to multiculturalism can be realized at extra-curricular time: in optional activities; at (teaching, assisting, translating) practice and pre-diploma practice; at language practice abroad; during students' project activities connected with the organization of cultural and educational events devoted to

solemn events celebrated in Ukraine and foreign countries, *etc.*

The introduction of educational and cultural activities into the educational process of a higher educational (pedagogical) institution is the key to effective multicultural education. Canadian teachers in the special edition of the University's multicultural online journal *Standards* (Colorado State University) offer four levels (or stages) of reforming education in a given perspective:

“Level 1 is represented by the approach of individual contributions. The educational material includes references to the contributions of certain individuals, individual cultural events or achievements (associated with minorities).

Level 2 is associated with the additive approach. Programs, without changing their overall structure, include themes, concepts related to multiculturalism; the other ones are highlighted from a “multicultural viewpoint”.

Level 3 is represented by the transformational approach. The very structure of the training course is changed in such a way that pupils (students) can get acquainted with all the themes and concepts of the course revealing different cultural (ethnic) perspectives and reach their own conclusions by themselves.

Level 4 is associated with the approach of social co-participation. Pupils (students) have the opportunity to take an active part in solving educational problems (Joan Gabriele)”.

Foreign scholars – the followers of the Fishbein-Eisen Model [17] – offer the methodological support for multicultural education developed by the Institute for Educational Policy (Budapest) within the framework of the concept of policy on multicultural education and education for minorities, among which we would like to highlight these ones:

- diversification of views, meaningful content, cultural models and materials;
- active involvement of students into the educational process, the use of their theoretical knowledge, already acquired, in order to prepare them in the cognitive, sensory, behavioural aspects regarding self-guided formation of knowledge, its decoding, interpretation and evaluation;

- development of critical thinking and creative comprehension of information;
- planning of stimulating and culturally meaningful activities intended for students in a comfortable and friendly environment;
- the use of natural and cultural resources available in a given area, which provides the educational process with greater significance, forms the ability to assess the surrounding ethno-cultural diversity;
- a widespread use of the dialogue as a communicative process in order to achieve consensus on different views, using the plurality of positions, views and ideas available in cultural diversity for the sake of cultural enrichment;
- clear and precise explanations concerning the values that are basic for multicultural ideological ideas, clarifying simultaneously the views that are considered racist and xenophobic [19];
- consideration of all minority issues (social status, human rights, interethnic relations, autonomy for minority communities) and enhancement of the multicultural aspect in education;
- differentiation of the actual ethnic problems in education (to be solved through the creation of special educational institutions) and non-ethnic issues that are to be solved through the improvement of the quality of education;
- prohibition and termination of any discrimination in education;
- ensuring access for the students representing minorities and foreign students to their culture as well as to the culture of the majority [18], *etc.*

The above principles and directions aimed at forming future translators' multicultural competence correlate with the rights and responsibilities of the people of Ukraine, specified in the Constitution of Ukraine, meet the needs of modern society in the new paradigm of education, aimed at raising not only patriotism, but also tolerance to polyculture.

Due to the fact that professional training targeted to the future translators is carried out at a pedagogical higher educational establishment, it is possible to devote more time educating students in the spirit of the Ukrainian traditions and spiritual

values, through the prism of culture, history and philosophy of the countries the languages of which are studied, with a respectful attitude to different cultures. The “polycultural aspect” in this training is realized on the basis of the “provisions” of Pedagogy of tolerance through learning, which involves parallel formation of skills and abilities of tolerant and respectful interaction with representatives of other ethnic cultures.

A trained specialist in the field of translation is an individual possessing a formed emotional and volitional readiness for an equitable intercultural dialogue-communication with another person (a Ukrainian and / or a foreigner) with analytical and critical perception of the phenomena characterising this or that environment, for the holistic perception of distinctive characteristics (individual and unique) of another personality, willingness to compromise, and willingness to partly give up their own interests and convictions in order to prevent conflict in situations with two (or more) individuals involved who differ in their social status, gender, age, professional and other characteristics (G. N. Filonov), in addition, each communicant retains the unity and integrity of his / her culture, at the same time enriching some other culture.

Consequently, the multicultural consciousness of the polylinguist-interpreter consists of:

- the cultural and ethno-historical knowledge about Ukraine and countries the languages of which are studied;
- the understanding of the importance of cultural diversity;
- respect for native culture against the background of cultural pluralism;
- the ability to maintain an equal dialogue of cultures while translating;
- observance of ethical and aesthetic norms of communicative behaviour in accordance with the cultural conditions of the designated countries.

An important point in the field of multicultural education is the familiarization of the students with the history of Ukraine, artistic art, traditions in the context of the cultural development of our country and the world. Students must understand the

role and place of their native culture in the general evolutionary process. The introduction of integrated courses of Native Literature, Cultural Studies, History, Philosophy, Religion and the Arts of the peoples who live in Ukraine into the educational process contribute to the understanding of the mutual influence, interpenetration and mutual enrichment of Ukrainians' ethno-cultural and historical experience. It should be emphasized that future translators study the mentioned courses in comparison and contrasting them with the educational aspects of foreign country studies.

A translator possessing multicultural education has a high moral culture, analytical mind, is a physically healthy, active and socially flexible person. An exemplary interpreter, as a representative of the Ukrainian ethnic group, perceives a person of another nationality (race) with respect to his / her dignity and is an example of the practical embodiment of the ideas of multiculturalism and tolerance in a multinational society.

It is important for future translators to develop their intercultural competence within a multinational environment and to form a person capable of active and effective livelihoods in a multinational and multicultural environment, a person who has a developed sense of understanding and respect for other cultures, a person who is able to live in peace and in harmony with people of different nationalities, races, beliefs [12, p. 6].

Consequently, the professional training of the future translators-poly-linguists is carried out within the framework of educational governmental and sectoral programs, policy documents which represent the real picture of multiculturalism and multi-ethnicity of our society; and the main task of the training is to protect the cultures of other peoples living in Ukraine (minorities) and to promote the development and maintenance of healthy, tolerant interethnic relations with representatives of the native (national) culture and foreign culture, which broadly corresponds to the ideas of multiculturalism.

REFERENCES

1. Богуш А. М. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищому навчальному закладі / А. М. Богуш // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України : матеріали методологічного семінару. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 271–287.
2. Богуш А. М. Методика навчання української мови в дошкільному закладі / А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 1993. – 327 с.
3. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : [монографія] / А. М. Богуш. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 376 с.
4. Бориско Н. Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения) / Н. Ф. Бориско. – К. : Изд-во. центр КГЛУ, 1999. – 128 с.
5. Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму : навчальний посібник / Н. В. Гузій. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 156 с.
6. Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму : навчальний посібник / Н. В. Гузій. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 156 с.
7. Донченко Т. К. Формування монологічного мовлення учнів на уроках української мови : посібник для вчителів і студентів / Т. К. Донченко. – К. : Наук. думка, 1997. – 72 с.
8. Іщенко Д. Результати дослідження формування лінгвосоціокультурної компетенції майбутніх перекладачів / Д. Іщенко, Н. Мороз // Наукові записки : (серія : педагогіка). – 2006. – № 4. – С. 127–134.
9. Кабардов М. К. Типы языковых и коммуникативных способностей и компетенции / М. К. Кабардов, Е. В. Арцишевская // Вопросы психологии. – 1996. – № 1 – С. 34–50.
10. Казанцева Л. І. Мовна ситуація Південно-східного регіону і врахування її впливу на процес навчання дошкільників української мови /

Л. І. Казанцева // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2013. – Вип. 37. – С. 289–296.

11. Котелова Ю. В. Очерки по психологии труда / Ю. В. Котелова. – М. : Изд-во МГУ, 1986. – 119 с.

12. Лурия А. Р. Лекции по общей психологии / А. Р. Лурия. – СПб. : Питер, 2006. – 320 с.

13. Матвієнко О. Готовність майбутнього вчителя початкової школи до творчої навчально-виховної діяльності / О. Матвієнко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – № 6. – Ч. 1. – 2012. – С. 238–244.

14. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти: теоретичний аспект : [монографія] / О. В. Попова. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, ВОІ СОІУ «Атлант», 2016. – 454 с.

15. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – М. : Педагогика, 1973. – 424 с.

16. Саланович М. А. Лингвоведческий поход как средство повышения мотивации при обучении иностранным языкам в старших классах средней школы : автореф. дис. на соискание уч. степени кандидата пед. Наук : 06.00.01 «Загальне землеробство» / М. А. Саланович. – М., 1995. – 18 с.

17. Fishbein M., Ajzen I. (eds) Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior / M. Fishbein, I. Ajzen – Prentice-Hall, New Jersey, 1980.

18. Multicultural Education and the Education of Minority Pupils. Draft Policy Paper. – www.osi.hu/iep/workshops/multicultural

19. Sales A. Giges, Garcia R. Lopez. Gypsy Children`s Schooling and Intercultural Attitudes in Spain // European Journal of Intercultural Studies, Vol 10. – No 2. – 1999. – P. 214–215.

Unit IV. Culturological approach to teaching languages

It is widely accepted that appropriately defined approaches are the impetus of any pedagogical research, as they are apt to foresee its process and result. There exist diverse spectrums of methodological backgrounds (traditional and innovative) in the viewpoint of professional training. An acute problem arises when educators of higher school start selecting a pedagogical set of tools to realize a particular kind of training. Thus, it is expedient to specify the **aim** of the proposed research – to define major methodological approaches facilitating professional speech training targeted for the future translators of Chinese, which presupposes the solution of these **tasks**:

1) to determine the structure of the culturological approach as a prominent one;

2) to reveal the essence of the aforementioned approach.

Let us consider the essence of the term “*approach*”. There are different definitions of this term in dictionaries: 1) integrative understanding – “aggregate of means and devices specifying something / somebody, influencing something / somebody or treating something / somebody” [6]; - “aggregate of devices and means which enable influencing something / somebody, studying something / somebody, dealing with something / somebody” [3]; 2) philosophical understanding – “a complex of paradigmatic, syntagmatic structures and mechanisms in perception / practice which characterizes the strategies and programmes in philosophy, science, politics or in the way of people’s life and activity organization; these strategies competing with one another and following one another historically” [2]; 3) pedagogical understanding – “aggregate of devices, means aimed at influencing someone, studying something, inducing someone to do something” [5].

Taking into consideration the above given definitions, the notion “*methodological approach*” can be interpreted in this way: a thematically conditioned, scientifically grounded and practice-oriented aggregate of means and devices facilitating optimization of the general process of the professional speech training targeted for the future translators of Chinese; one of its (training) methodological guidelines; a leading vector of the pursued pedagogical research.

Professional speech training targeted for the future translators of Chinese within polycultural educational space of Ukraine is realized by means of culturological, contextual and competence-oriented approaches.

The determinant of the *culturological approach* to teaching both mother tongue and a foreign language within the orientalists’ training is considered to be the combination of specific educational material (containing ethno-cultural information) and the linguistic one. Scientists differentiate this approach and designate its subtypes: - *linguocross-cultural* (K. Andreychina, Ye. Vereshchagin, O. Ravnatska, V. Kostomarov and others); - *linguoculturological* (N. Artyunova, V. Doroz, V. Maslova, T. Simonenko, V. Furmanova and others); - *ethnographic-communicative* (N. Almazova, M. Bairam, K. Morgen, P. Sysoev, M. Flemming and others); - *sociocultural* (A. Bogush, M. Vashulenko, Zh. Gorina, O. Kopus, O. Kucheruk, V. Safonova and others).

The results of linguodidactic research in the field of the culturological approach to philological education testify the integrity of its components. Thus, the culturological approach can be defined as a multifunctional mechanism aimed at developing a cross-cultural competence of a would-be translator (as a polycultural linguistic personality) within “working” languages by means of the co-study of their mother tongue and (a) foreign language(s) alongside with the cultures of ethno-social strata residing on the territories of these countries.

An effective realization of the cultural-polyethnic component of the professional speech training of the future translators of Chinese requires these conditions [8]:

1) to create special conditions for students facilitating better understanding and comprehension of their nation, the Chinese people, the peoples of the U.K. (the USA); to master spiritual treasury of the Ukrainian, Chinese and British (American) cultures;

2) to create simultaneously conditions facilitating better understanding and comprehension of the culture of the people minorities who co-reside on the territories of the mentioned countries;

3) to create special conditions for contrastive acquaintance with cultures of the peoples of the world in diachrony and synchrony.

The artistic and aesthetic reference point of the training presupposes:

1) creation of conditions for better mastering the “gold fund” of artistic culture of the mankind in the light of the artistic heritage of Ukraine, China, Great Britain (the USA);

2) creation of conditions for adequate decoding and mastering of the art language taking into account national specificity;

3) creation of conditions facilitating the development of artistic interests and creative potential of the future translators-polylinguists;

4) creation of conditions for direct access both to the world’s creations and particular national art, spiritual contiguity and penetration into the depth of authors’ conceptions embodied in the exhibits of the world art; development of the ability to be a reader-, watcher- and listener-interpreter while dealing with works of art in the world and national scale.

The spiritual and moral vector is directed at the:

1) formation of a tolerant attitude to confessional preferences of native speakers, religious diversion of the world;

2) formation of moral consciousness of a polylinguist: particularization of the understanding of moral ethno-concepts, national

principles, ideals, hierarchy of values in the context of Ukraine, China, Great Britain (the USA);

3) development of moral perception while comprehending different kinds of art.

The linguistic construct of the culturological approach to translators' training comprises their linguistic skills to reproduce the obtained culturological knowledge in official (Ukrainian) language, mother tongue (Ukrainian or Russian) and foreign languages (Chinese, English) at all linguistic levels (phonological, lexical, morphological, and syntactical) observing the cross-cultural communicative etiquette. In other words, the culturological approach presupposes integration of linguistic and culturological (non-linguistic or extralinguistic) factors in the process of teaching a foreign language, theory and practice of translation in the framework of contrastive-comparative evaluation of the afore obtained knowledge about students' native country as well as the country (countries) the language of which they study, China and Great Britain (the USA) in particular.

Let us specify the classification determinants of the culturological approach: - culturological outline of the countries, the language of which they study; - national and cultural heritage; - ethno-mentality; - nationally marked socio-communication; - linguoculturological background.

CULTUROLOGICAL OUTLINE OF THE COUNTRIES comprises these spheres of knowledge [8]:

1. *Territorial specificity* (total area, state borders, quantity of districts, differentiating geographical features, natural resources, navigational rivers or other bodies of water, climate, *etc.*) of Ukraine, China, Great Britain (the USA). To differentiating geographical features we refer these:

- *Ukraine*: Kyiv, the Carpathian Mountains, Bukovina region, the Dnipro River, *etc.*;

- *China*: Beijing, Tibet, Hong Kong, the Huanhe (Yellow) River, *etc.*;

- *Great Britain*: London, The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Pennines, the Thames, the Lake District, *etc.*;

- **the USA*: Washington City, the Appalachian Mountains, the Great Lakes, the Mississippi River, the Niagara Waterfalls, *etc.*

2. *The state system of the countries:*

- *Ukraine*: a parliamentary-presidential republic; Verkhovna Rada of Ukraine, the President of Ukraine, the yellow-azure national flag, the official language – Ukrainian, monetary units – the hryvnia (₴; UAH), *etc.*;

- *China*: a socialist state under the people's democratic dictatorship; The Chairman of The People's Republic Of China, the national flag – a red field charged in the canton with five golden stars, the official language – Mandarin, monetary units – the yuan (¥; RMB), *etc.*;

- *Great Britain*: constitutional monarchy with a parliamentary system of government; the Queen of the U.K., Parliament, the national flag – the Union Jack or Union Flag, the official language – English, monetary units – the pound sterling (£; GBP), *etc.*;

- **the USA*: a federal constitutional republic; the President; the Congress, the national flag of the USA – the Star-striped flag or the American flag, the official language – English, monetary units – the dollar (\$, USD), *etc.*

3. *Economy of Ukraine, China, Great Britain (the USA).*

4. *Population of the countries and their ethnical composition:*

- *Ukraine*: ethnic Ukrainians and ethnic minorities – the Russians, the Belarusians, the Moldavians, the Crimean Tatars, the Bulgarians, the Hungarians, the Poles, the Roumanians, the Jews, the Armenians, the Greeks, the Tatars;

- *China*: ethnic Chinese – the Han Chinese, ethnic minorities – the Zhuangs, the Manchus, the Miao, the Uighurs, the Mongolians, the Tibetans, the Bui Chinese, the Koreans;

- *Great Britain*: ethnic British, the Pakistanis, the Irishmen, the East Indians, the Africans, the Asians, the Chinese;

- **the USA*: (aborigines) the Indians, European immigrants (the Englishmen, the Irishmen, the Germans, the Scandinavians) and Afro-Americans; immigrants from Southern and Eastern Europe (the Italians, the Greeks, the Czechs, the Poles, the Ukrainians); immigrants from Latin America and Asia;

5. *Religious preferences and confessions of the representatives of Ukraine, China, Great Britain (the USA).*

- *Ukraine*: Christianity (Orthodoxy, Catholicism, Protestants, Jehovah's witnesses), Paganism (Islam, Judaism, Buddhism);

- *China*: Confucianism, Buddhism, Islam, Christianity (Orthodoxy, Catholicism); the cult of shamanism, traditional Chinese religion Taoism);

- *Great Britain*: Catholicism, Protestants; Methodists, Jews;

- **the USA*: Protestants, Catholics, Mormons, Jews, Buddhists, Moslems, atheists.

6. *Leading Mass Media of the countries:*

- *Ukraine*: TV enterprises: national (National Tele broadcasting company of Ukraine), private (CTB, ICTV, 5 channel); popular printing press, radio stations, socio-political Internet, popular social nets (VKontakte, Odnoklassniki, Facebook), Internet services (Yandex, Google);

- *China*: functional direction of the Mass Media, State Telegraph Agencies (“Sinhua”, “Zhongguo Sinvende”), newspapers (“Jinji ribao”), cable TV (People's Daily; TV channels: CNN, CNR TV), *etc.*;

- *Great Britain*: TV and Internet Corporations (the BBC), other Mass Media (ITV, News Corporation), national newspapers (“The Sun”, “The Times”), *etc.*;

- ** the USA*: TV companies (Columbia Broadcasting System, American Broadcasting Company, National Broadcasting Company, newspapers (“The New York Times”, “Wall Street Journal”, “Washington Post”, “USA Today”, “Los Angeles Times”), *etc.*

NATIONAL AND CULTURAL HERITAGE presupposes acquaintance with a layer of national and cultural acquisition every representative of Ukraine, China and Great Britain (the USA) is proud of, the knowledge of, in particular:

1. Holidays, customs, traditions, realia:

a) Ukraine (holidays: New Year's Day, Orthodox Christmas, Unity Day, Mother's Day (International Women's Day), Orthodox Ester, Holy Trinity Day, May Day Holyday, Victory Day, Day of mourning and remembrance of war victims, Youth Day, Constitution Day, The Day of Knowledge, Teacher's Day; traditional cuisine and dishes: borsch, pampushka, varenyky, halushky, hombovtsi, zrazy, kulish, nalysnyky, banosh, holubtsi, uzvar, *etc.*);

b) China (holidays: 除夕 Chūxi – New Year's Eve, 春节 Chūnjié – The Spring Festival (Lunar New Year), 元宵节 Yuánxiāojié – The Lantern Festival, 清明节 – Qīng míng jié, also known as Tomb-Sweeping Day or Clear Brightness in English, (originated from the Cold Food Festival), 端午节 – The Duānwǔ Jié (also called The Dragon Boat Festival), 七夕節 – The Qixi Festival (literally "The Night of Sevens"), The Mid-autumn festival, 重陽節 – The Chung Yeung Festival (Double Ninth Festival), 冬至 – Dōngzhì (The Winter Solstice Festival), *etc.*, traditional cuisine and dishes: 北京首钢 – Beijing Duck or Beijing Shougang, 点心 – diǎnxīn (Chinese snack), 炒米饭 – fried rice, 皮蛋 – pídàn or a Century egg, turtle soup, 饺子 – jiǎozi, 豆腐 – tofu, 面条儿 – miàntiáor (Chinese noodle), 面包 – miànbāo (Chinese bread), *etc.*);

c) Great Britain (holidays: Saint Valentine's Day, Saint David's Day, Saint Patrick's Day, Mother's Day, April Fool's Day, Queen's Birthday, Saint George's Day, Ester Day, May Day Holiday, Halloween, Saint Andrew's Day, Guy Fawkes Day, Christmas Day, Boxing Day, New Year's Day, *etc.*; traditional cuisine and dishes: English pudding, meat pie "Beef Wellington", oatmeal porridge, bacon and eggs, beef steak, sausages and toasts, English black ale, *etc.*);

d)* the USA (holidays: New Year's Day, Birthday of Martin Luther King (Jr.), Inauguration Day, George Washington's Birthday, Memorial Day,

Independence Day, Labour Day, Columbus Day, Day of reconciliation, Thanksgiving Day; traditional cuisine and dishes: steaks, underdone roast-beef, burgers, sausages, scrambled eggs, green salad, hot-dog, sandwich, French fried potatoes, hamburgers, coffee, Coca-Cola, Pepsi cola, ginger ale, *etc.*).

2. *Science and education* of Ukraine, China and Great Britain, *the USA (the structure of the educational hierarchy; information concerning pre-school, secondary and high school educational establishments; information about postgraduate education, scientific degrees; orientation in the main scientific achievements of the countries and scientists, *etc.*).

3. *Traditional art* (the contents and names of outstanding works of art, information about their authors, folk arts, cultural institutions):

a) Ukraine (Ukrainian painting: iconography, secular portrait, (folk) painting, Ukrainian Graphics; Ukrainian sculpture; genre diversity of the Ukrainian song: calendar-ceremonial, household-ritual, everyday, serf life songs; historical songs and ballads; national musical instruments: violin, bandura, psaltery Stolovich, zither, torban, flute, *etc.*; folk arts: Ukrainian rushnyk (towel), Ukrainian embroidery, weaving);

b) China (Chinese national music, opera, drama; national musical instruments: woodwind, percussion (dizi, guan, cymbals, *etc.*), bow (erhu, zhonghu, gaohu, banhu, *etc.*), pluck and hammer strings (guqin, guzhen, liuqin, *etc.*); calligraphy; ancient Chinese writing; Chinese porcelain, *etc.*);

c) Great Britain (the Royal Collection "Windsor beauties"; national music of: England (sea shanties), Scotland (waulking songs), Northern Ireland (folk ballads), Wales (male choral singing, folk tunes); national musical instruments of: England (violin, concertino, bagpipe), Scotland (violin, bagpipe, whistler), Northern Ireland (guitar, violin, harmonica, flute), Wales (Welsh harp, harmonica, pibhorn); folk arts: garden-and-park, decorative, Pink stone porcelain, *etc.*).

4. *Belles-lettres of the countries* (information about periodization and history of national literature, names and authors of literary works, thematic and genre spectrum):

a) Ukraine (the chronicle “Tale of bygone years”, the heroic epic “the Word about Igor’s regiment”, the philosophical work the “Ukrainian Socrates” by H. Skovoroda, the Ukrainian burlesque and travesty poem “Aeneida” written by I. Kotlyarevsky, the collection of poetry “Kobzar” by T. Shevchenko; literary genres: epic songs, legends, epic novels, (short) stories, feuilletons; other authors: P. Mirnyi, M. Kotsyubynskyi, O. Koblyanska, M. Kulish, V. Saussure, P. Tychina, L. Kostenko, O. Honchar and others);

b) China (popular genres: epic oral art, historical novels, ethical-philosophical literary works, literary works dedicated to Confucius (his thoughts, ideas, concepts), drama, memoir and epistolary genres (bizi); ancient written monuments: Yijing (“Book of Changes”), Shujing (the book documenting China’s ancient history), Zhou Li (“The Rites of Zhou”), Daodejing (Lao zi), Lun Yu (“Conversations and judgments” of Confucius), Mo zi, etc.; historical chronicles: Chunqiu, Guo yu, etc.; encyclopedias and book canons: Si Shu (The Four Books: Confucian Analects, The Great Learning, The Doctrine of the Mean, and The Works of Mencius), Wujing (five classic Chinese books), Encyclopedia “Yungle”; poetry (poets): Li Bo, Du Fu, Wang Wei and others; short stories: the Tang dynasty; the novels: “Three kingdoms”, “Journey to the West”, “the Dream of the Red Chamber”, “Flowers of plum in the Golden vase” or “Jin ping Mei”, *etc.*

c) Great Britain (historical genres: Scandinavian legends, the Anglo-Saxon epic “Beowulf”; novels: G. Chaucer’s “Canterbury tales”, Ch. Dickens’s “Posthumous Papers of the Pickwick Club” and “The Adventures of Oliver Twist”, W. Makepeace Thackeray’s “Vanity Fair”, The Bronte sisters’ “Jane Eyre”, W. Scott’s “Ivanhoe”; the romances of chivalry “the Legend of King Arthur”; prose writers and their literary works: writers: T. Moore (“Utopia”), M. Shelley (“Frankenstein”), C. S. Lewis (“Chronicles Of Narnia”); sonnets and poems: G. Gordon Byron (poem “Childe Harold’s Pilgrimage”), B. Shelly (a philosophical poem “Queen Mab”), *etc.*

d)* the USA (themes of the literary works: “American dream”, relations between an individual and the political system of the country; literary works and

their authors: “Gone With the Wind” (M. Mitchel), G. Washington Cable, C. McCullers, T. Capote, W. Styron; provincial-idyllic picture of town life: Sh. Anderson (“Winesburg, Ohio”), Mark Twain (“Life On The Mississippi”), depicting Southern states: Faulkner’s “History of the Revolution in the Southern States”; westerns: O. Wister (“The Virginian”); short stories: Edgar Allan Poe (“The Philosophy of Composition”), E. Hemingway (“the old Man and the sea”); poetry: W. Whitman, E. Dickinson, T. Stearns Eliot; Afro-American poetry; female poetry; Hispanic-American poetry, *etc.*

5. *History of the countries* (outstanding historical events and people, national landmarks, historical and cultural attractions):

a) Ukraine (Trypillian culture, Kievan Rus, Christianization of Kievan Rus, Galicia-Volyn state; Muscovy and the Polish-Lithuanian Commonwealth, the Zaporizhian Sich; historical phenomena: The Cossacks, Hetman; historical event: The Holodomor, Rebuilding, The Declaration of Independence of Ukraine, The Orange Revolution, The Revolution Of Dignity (Euromaidan), The ATO; historical (positive and negative) figures: Bohdan Khmelnytsky, Ivan Mazepa, Ivan Kotlyarevs'kyi, Mykhailo Hrushevsky, Simon Petliura, Nestor Makhno, Nikita Khrushchev, Leonid Kravchuk, Leonid Kuchma, Viktor Yushchenko, Viktor Yanukovich, Yulia Tymoshenko, Oleksandr Turchynov, Petro Poroshenko and others; national and historical places: Independence Square, Kiev Golden gates, Askania-Nova, Sophia Park, the Pyramid-tomb, Odessa Opera and Ballet Theater, Vorontsov lighthouse, *etc.*);

b) China (Ancient civilization: the Xia epoch, the Shang epoch, the Zhou epoch; dynasties: the Zhou dynasty, the Jin dynasty, the Han dynasty, the Tan dynasty, the Ming dynasty; historical events: the creation of the feudal state of Qin, Great Silky Way, Xinhai revolution, opium wars, the Sino-Japanese War; outstanding historical figures: Laozi, Confucius, Menzi, Mao Zedong, Deng Xiaoping, Jiang Zemin, Xi Jinping and others; achievements: paper, movable type printing, the invention of the compass, porcelain, silk, mirror, paper dragon; national

and historical places: the Great Chinese Wall, Forbidden city (Imperial Palace), The Terracotta Army, the Mausoleum of the first Qin Emperor, *etc.*);

c) Great Britain (historical events: Norman conquest, the battle of Hastings, wars of the Roses, the Civil War, the Industrial Revolution; outstanding historical figures: Julius Caesar, King Arthur, William The Conqueror, King Henry VIII, Oliver Cromwell, Queen Victoria, Margaret Thatcher, Queen Elizabeth II and others; national and historical places: Stonehenge, Hadrian's wall, Wellington Arch, Big Ben, the British Museum, the Houses of Parliament, Buckingham Palace, Westminster Abbey, the Tower, *etc.*);

d)* the USA (historical events: Indian wars, the American Revolution, the Mexican War, the Civil War, the World War II; outstanding historical figures: C. Columbus, A. Vespucci, G. Washington, J. Madison, A. Hamilton, B. Franklin, T. Jefferson, T. Edison, T. Roosevelt, H. Truman, J. Kennedy, R. Reagan, B. Obama and others; historical objects and events: the "Mayflower", the atomic bomb, the Cold War, the Korean War, the Vietnam War; the Ku Klux Klan activity; national and historical places: Bryce Canyon National Park (Utah), Mount McKinley (Alaska), The Golden Gate Bridge (San Francisco), Fire Waterfall Yosemite National Park, Grand Canyon National Park (Arizona), Death valley (CA), night Las Vegas, Statue of Liberty, *etc.*).

THE ETHNO-MENTALITY of the representatives of Ukraine, China, Great Britain, *the USA discloses the inner world on native speakers and causal-investigatory factors specifying the main features of their mentality within a communication process:

a) the Ukrainians (the main features of mentality: humanity, mercy, family democracy, individualism, love of freedom, frugality, diligence, ambition, optimism, soul philosophy, emotionality; mentality types: female priority vs the male; ethnic symbols: the symbol of the Mother-housewife, the symbol of the grain-grower, the symbol of the protector (the Cossacks), *etc.*);

b) the Chinese (full opposition to the European mentality; typical features of the Chinese: patience, suggestibility (may transfer into fanaticism), discipline,

teamwork, generosity to each other, patriotism, high self-esteem, perseverance, solidarity, external peacefulness, kindness, hospitality, thrift, pragmatism, efficiency, obedience);

c) the British (snobbery, conservatism, tradition, scanty expression of emotions and feelings, closed to discuss details of their private life, specific humour);

d)* the Americans (patriotism, politeness, kindness, openness, surplus gesticulation, rich mimics, love for sport, aspiration to stick to rules, workaholism, America-centrism, business-like character, enterprise, business aggressiveness, treating a woman as an opponent, female independence from males) [8].

It is significant to note that this is mentality in which centuries-old experience of the nation influenced by cultural, historical, geopolitical, natural, climatic and other factors is stored. Every polylingual translator must possess the information regarding the specificity of native speakers to perceive their inner world in connection with external circumstances; he / she is also to have skills to react immediately and interpret adequately interlocutors' verbal and non-verbal means aimed at expressing their deep spiritual content within a particular situation alongside with the skills to foresee behavioral models of the representatives of "alien" and native cultures. The translator's ability and readiness to understand native speakers' mentality as well as his national features are among the most essential ones [1, p. 17].

According to R. Milrud's point of view, national mentality is manifested in three hypostases: knowledge, conduct (communicative behavior, to be more exact) and relations; lack of them may cause abundant misunderstanding during cross-cultural communication. We agree with the definition of the notion "*mentality*" proposed by Ye. Podolska and other authors (V. Lykhvar, K. Ivanova) who correlate this phenomenon with the spirit of a certain culture incarnated in people's aggregate of ideas, emotional experience, attitudes; mentality defines people's common vision of the world [4, p. 36].

NATIONALLY MARKED SOCIO-COMMUNICATION deals with stereotypes of verbal and non-verbal communicative behaviour of native speakers (the Chinese, the Englishmen, the Ukrainians and Russians) taking into account ethno-mentality of the representatives of a foreign culture or a sub-culture, which is expressed in: a) language (dialectal use of language; differences in vocabulary, grammatical constructions, phonetic peculiarities of speech; specific linguistic and extralinguistic phonation, *etc.*); b) non-verbal means of communication (language of gestures, kinesic means, symbolic use of signs both in oral and written communication).

LINGUOCULTUROLOGICAL BACKGROUND unites culturological knowledge within Ukraine, China, Great Britain / the USA with linguistic means of their (that of the knowledge or information) reproduction in a particular situation of cross-cultural communication in Ukrainian, Chinese, English or Russian.

Thus, *the culturological approach* to professional-speech training targeted for the future translators majoring in Chinese comprises an aggregate of means facilitating their integral obtaining of culturological and linguistic knowledge and skills; the basic determinants of the approach are these: national and cultural heritage, ethno-mentality, nationally marked socio-communication and linguoculturological background of the people representing Ukraine, China, Great Britain / the USA [8].

There is no doubt that the culturological approach lays the person-oriented foundation of the translator's professional activity, according to which a specialist himself / herself chooses a way to achieve a goal; the chosen way being adequate to moral guidelines, ideological principles, religious beliefs, ethical and aesthetic considerations and other moral values [7, p. 121–127]. Cross-cultural basis of teaching (foreign) languages presupposes the parity of national and non-national cultural values, which enables unimpeded entrance of a translator-orientalist into cultural and professional space.

REFERENCES

1. Мильруд Р. П. Порог ментальности российских и английских студентов при соприкосновении культур // Иностранные языки в школе. – 1997. – № 4. – С. 17 - 22.
2. Новейший философский словарь / Сост. А. А. Грицанов. – Мн. : Изд. В. М. Скакун, 1998. – 896 с.
3. Ожегов С. И., Шведова Н. Ю. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : Издательство "Азъ", 1992. – 660 с.
4. Подольська Є. А., Лихвар В. Д., Іванова К. А. Культурологія: Навчальний посібник / Є. А. Подольська, В. Д. Лихвар, К. А. Іванова. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 288 с.
5. А. С. Воронин Словарь терминов по общей и социальной педагогике / А. С. Воронин. – Екатеринбург : ГОУ ВПО УГТУ-УПИ, 2006. – 135 с.
6. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 6. – С. 521.
7. Флиер А. Современная культурология: объект, предмет, структура // Общественные науки и современность. – 1997. – № 2. – С. 124 - 145.
8. Popova O. To the issue of culturological approach to professional speech training targeted for the future translators of Chinese / O. Popova // Modern vectors of science and education development in China and Ukraine (中国与乌克兰科学及教育前沿研究): International annual journal. – Odessa : South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, Harbin : Harbin Engineering University, 2015. – Issue 1. – P. 93–107.

Unit V. Sources of professional speech training targeted to the future translators

The training of Chinese translators for professional work is a complex process both from the side of the teachers and from the students – future translators. The “procedure” of the training targeted to the future translators-orientalists is fundamentally different from the “training” intended for translators of any other language (English, German, Italian, French, Turkish, *etc.*).

The essence of the professional training targeted to the students who major in Translation Studies (the Chinese language), its components and factors of its efficient implementation should be considered through the prism of the notions “professional preparedness / proficiency”, “readiness for professional activity”, “professional competence” as well as taking into account historical, cultural and philosophical ideas of Ukraine and China, its structure, stages and quality evolving under the influence of various cultural, political, social, economic, moral, ethical, psychological and pedagogical factors.

The above mentioned issues motivated us to carry out a historical and cultural analysis of scientific, pedagogical and classical literature in order to identify the linguistic and sociocultural features of the future translators majoring in the Chinese language at different historical stages of the profession of “Sinologist-Translator”. The topicality of the study lies in determination of these stages, their content and correlations with the methodical support of the specified training, since the indicated topics are not fully highlighted in modern pedagogical literature [5].

The awareness of the specifics of the designated profession, starting from the sources of its existence, might contribute into effective organization of the training process in translators’ professional activities. The educational and cultural space is considered to be the main determinant of the professional speech training targeted to the future translators of the Chinese language in higher education institutions.

Understanding the role, content of the professional “functioning” of the translator, his / her personal characteristics alongside with the requirements to the

quality of the translator's work were reflected in the era of ancient civilizations, when written translation was the leading form of speech activity related to the interpretation of the Holy Scripture. Interpretation gradually proceeded to the professional arena of the interpreter through the establishment of trade and political relations between neighbouring and then remote settlements. The consecutive interpretation type, as the main one, implied the correct communicative behaviour of the interpreter including speech skills within a particular situation. A translator / interpreter acquired his / her communicative experience by communicating with native speakers.

The proficiency evolution of the translator-interpreter of the Chinese language within Ukraine is inextricably linked with the dynamic development of Ukrainian-Chinese diplomatic relations after signing the Joint Communiqué by the governmental representatives of the two powerful countries on January 4, 1992. The entire period of interaction between countries and, accordingly, the historical period of development of the profession “translator-Sinologist” can be formally divided into 3 stages: 1) 1992 – 2002; 2) 2003 – 2009; 3) 2010 – till the present time [5].

The first stage is positioned as a “cultural revolution”. The dissemination of the culture of China to the Ukrainians as well as the dissemination of the culture of Ukraine to the Chinese began with episodic exchanges of creative teams between twin cities alongside with holding exhibitions demonstrating the samples of the Ukrainian and Chinese arts. Taking into account the unstable financial state of Ukraine, such a *cultural merging* lasted for about 8 years. By 2000, the number of mutual visits of senior officials representing the two countries had increased, which led to the need to attract more Ukrainian translators of the Chinese language to international cultural and artistic activities. The need for translators was particularly acute when the peoples of both countries were involved into a civilized dialogue. It was decided to hold the Days of Ukrainian Culture in the People's Republic of China. Translators had to “immerse” into the sphere of the Ukrainian and Chinese cultural life, for example, to study popular dance art (classical ballet, folk dance, modern dance), musical art (instrumental framework of the Ukrainian and Chinese

musical works, topical musical genres, works of well-known musicians), fine arts (the originality of the Ukrainian folk decorative art, photographs, traditional oil painting, Chinese graphing and calligraphy), *etc.*

At that time, the specialties “translator-sinologist” and “philologist-sinologist” were not a success in Ukraine’s higher educational institutions. The methodical support of the training targeted to the future sinologists did not require the improvement and revision of its content. In 2001, the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment [7] became the new benchmark in the field of learning and teaching a foreign language, as well as evaluating future philologists’ language skills. Ukraine’s top-universities began to adapt curricula in accordance with the proposed European requirements. Translation training was based on these main types of activities: 1) *written translation* intended for the reader in the mode “**Writer** (L_x) → **text** (in L_x) → **USER** → **text** (in L_y) → Reader (L_y)” where L_x is the original text and L_y is the text in some other language; 2) *oral translation (interpreting)* involving an interlocutor into a conversation-dialogue between two speakers according to the scheme “**Interlocutor** (L_x) → **discourse** (in L_x) → **USER** → **discourse** (in L_y) → **Interlocutor** (L_y)” [5].

The topics of professional situations (in relevant curricula) covered the headings, as follows: • personal identification (establishing contacts / relationships); • general working environment and daily work (job interview, daily administrative activities); • relationships with colleagues and clients (meetings, business lunches, communication via the Internet, discussions at work, negotiations, social events); • business travel (travel agency, airport, railway station; aboard a plane, a vessel, a train; at a hotel, a restaurant, a bank, a post office); • international conferences, meetings, discussions; • health and personal safety (at the doctor, in the pharmacy, emergency care, workplace, travel); • contracts and agreements (employment, insurance, service provision, partnership / cooperation); • company (structure, work outcomes, products, services, staff, politics, advertising); • professional and academic issues (lectures, seminars, workshops, consultations, library, laboratory,

resource centre, classroom activities) [5].

In view of the above, the contents of the curricula began to change, academic topics in particular, and the focus was to acquaint future translators of the Chinese language with the contemporary trends of the Chinese culture (in comparison with the Ukrainian one). Thus, the domestic system of training specialists-sinologists within the period from 1992 to 2002 brought together contemporary European and contemporary-traditional Chinese tendencies [3].

The first scientific-practical conference at the Ukrainian Embassy in China “High-tech Development Areas: Concept, Practice and Prospects” covered the issues on cooperation between the two countries in the field of science and technology, which favoured the launching of *the second stage* of the Ukrainian-Chinese friendship. The relationship between Ukraine and China in the fields of machinery, space exploration, biotechnology, computer science, development of new industries resulted in mutual benefit. China became the third largest trading partner of Ukraine. According to many international economists, Ukraine and China were able to complement each other; it means that this kind of bilateral cooperation will not only positively influence the development of science and technology, but will also contribute to increasing the economic power of the two countries. These perspectives predetermined the contents of educational qualification and the educational-professional program of the specialty “Translation”.

The study at the faculties of Chinese philology was aimed at training highly skilled professionals who would have complete professional and personal qualities, which would provide them with a priority demand and stable competitiveness in the Ukrainian-Chinese and international labour markets and give them opportunities for self-realization, especially in the newest branches of knowledge, the most significant spheres of professional activity and life. These universal competencies were recognized as additional: a) general scientific, b) instrumental, c) systemic. *Professional competences* included: - analytic, commenting, annotating, summarizing skills in the sphere of scientific research using modern methods and methodologies, best practices; - skills of qualified philological expertise, criticism,

interpretation, commentary and analysis of various types of discourse; - the ability to create, edit, review and systematize texts of various style and genre; - the ability to transform various types of text (change of style, genre, its focus targeting, transformation of verbal texts into multimedia, printed ones – hypertexts and electronic texts, *etc.*); - the ability to plan and implement public performances using the oratory art; - skills of consecutive oral (interpretation) and written translation of diverse texts from the Chinese language (and the minor foreign language) into the Ukrainian language and from the Ukrainian language into the Chinese language (and the minor foreign language); - the ability and willingness to participate in the development of scientific, cultural, social, pedagogical, creative, advertising, publishing projects; - skills to elaborate scientific, popular scientific, literary and artistic, journalistic and other issues, to process official and historical documents [2].

Establishing a network of international education and culture centres “Confucius Institute” by the Office of Chinese Language Council International (Chinese: 国家汉语国际推广领导小组办公室; pinyin: guójiā Hànyǔ guóji tuīguǎng lǐngdǎo xiǎozǔ bàngōngshì) gave Ukrainians an opportunity to get acquainted with the peculiarities of the Chinese culture, philosophy, and literature. The tasks of the centres are, as follows: • organization of the courses in the Chinese language and culture; • holding scientific conferences; • promotion of the Chinese language and culture by means of various competitions and events; • conducting a Chinese Proficiency Test (Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì (HSK); *Chinese*: 汉语水平考试); • elaboration and publication of the Chinese language teaching materials; • advanced language training for students and teachers in China, counselling on studying in the People’s Republic of China.

By 2009, 3 such centres had been opened in Ukraine – in Kyiv, Luhansk and Kharkiv. This meant that on the scientific arena there appeared an additional powerful strategic force which gave Ukrainian students an excellent opportunity to learn Chinese and to become translators-sinologists (within the educational professional programs in the specialty “Translation (Chinese)”).

The third stage of the diplomatic relations between China and Ukraine can be described as a “diplomatic boom”. On April 15, 2011, an Agreement on cooperation between the Ministry of Justice of Ukraine and China was signed, which provided for the exchange of legal experience, in the areas of justice to be more precise, regarding the organization of execution of criminal penalties, organization of lawyers’ and notaries’ work, judicial (forensic) expertise, creation of new expert methods and software products, *etc.* A common set of problems united both countries: the need to improve the administration and management of the country, the fight against corruption in their own structures, the reduction of the regulatory function of the state and the influence of the bureaucracy on decision-making in the country. After this event, it became significant to intensify the military-technical cooperation between the countries.

On July 11, the Chief of the General Staff Department of the People’s Liberation Army of China, Colonel General Binde Chen, visited Ukraine to familiarize with the Naval Forces of Ukraine. He highlighted the developed infrastructure of the Ukrainian navy and sailors’ morale. During the visit, the main directions regarding the development of military and military-technical cooperation were outlined: in the field of military education and training, military medicine, development of cooperation between the armed forces and particular branches of the armed forces, exchange of experience and reforming of troops. Translators were to “conquer” a new field [5].

Within the framework of the humanitarian cooperation program between the People’s Republic of China and Ukraine an Agreement on the exchange of television products was signed, under which the countries shall implement a number of joint projects in the fields of television and radio broadcasting. On November 11, 2011, between the Central Television of China and the National Television Company of Ukraine there was signed a memorandum on cooperation in the field of television and exchange of television products with the leading cable television operator in Ukraine – a group of companies *Volia* («Воля»). Interpretation gained popularity. High-skilled translators / interpreters who quickly adapted to the translation process

were invited to participate in this industry. There was a need to take into account the thematic novelty while elaborating new curricula. The “spontaneity” of the translation / interpretation within the designated field was highly appreciated, which, of course, required long lasting training.

On November 14, 2011, the State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine signed the Agreement on Cooperation between the State Committee for Television and Radio and the main state administration of broadcasting, cinematography and television of the People’s Republic of China. The parties pledged to facilitate the creation of conditions for wide and free dissemination of information in order to deepen their knowledge about the life of their citizens, to establish and develop further equitable and mutually beneficial cooperation in the field of television and radio. It was planned to exchange specialists in the field of television and radio broadcasting; to facilitate their participation in scientific and practical seminars and conferences; to assist in the exchange of journalists and camera crews, TV and radio organizations, including the exchange and broadcasting of television and radio programs, which could familiarize the Ukrainian population with the politics, economics, society, culture and sports life of China, as well as to acquaint the Chinese with the history, culture and economy of Ukraine. The exchange of audio-visual products began, the joint production of television and radio programs was planned. This meant an increase in the number of translators / interpreters of the Chinese language who were involved in the activities performed by the above-mentioned sphere (on the side of Ukraine) and translators / interpreters of the Ukrainian language (on the side of China).

In 2011, the Ukrainian-Chinese cooperation in the field of education gained a new impetus. A year before, China initiated the creation of a special commission for cooperation in the field of education. Ukraine supported the initiative. The Chinese side was chaired by the First Deputy Minister of Education, Science and Technology of the People’s Republic of China.

A number of events were developed at the first meeting of the commission in Beijing, a list of Chinese students and postgraduates who were to be trained on a

contractual basis in Ukraine was agreed upon. In turn, the Chinese partners invited Ukrainian students (bachelors, masters, postgraduate students) to study in China. It should be noted that Ukrainian students had a chance to study in China on a budget basis (as opposed to foreign students, 99.99% of whom studied in Ukraine on a contractual basis). Confucius institutes, as separate educational and cultural structures, provided the Chinese language learners with HSK examinations that are recognized throughout the world.

On March 28, 2012 in the city of Sanya (PRC), the first meeting of the Ukrainian-Chinese Subcommittee on Cooperation between the Government of Ukraine and the Government of the People's Republic of China took place. During the work of the subcommittee, the achievements over the last two years were summed up; the issues on academic exchange of students, post-graduate students and university teachers were regulated; the number of foreign citizens who were to be trained in Ukraine and China was expanded.

The collaboration of the leading Chinese and Ukrainian universities concerned joint scientific research and implementation of the latest developments, the training of highly skilled personnel (postgraduate PhD. dissertations under dual supervision of the Chinese and Ukrainian professors), cultural cooperation, country studies; the opening of a Chinese school in Kiev; creation of new Ukrainian Language Centres in China and Confucius Institutes in Ukraine; continued functioning of the Ukrainian-Chinese Subcommittee on an ongoing basis, *etc.* The parties agreed on further educational and scientific cooperation on engineering, natural sciences, medical, humanitarian and public areas. As a result, an Agreement on cooperation on education was signed between the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Ministry of Education of the People's Republic of China.

These events motivated the revision of the training content within the specialty "Translation (Chinese)". The study of the Chinese culture, philosophy, art was gaining more significance. The newest scientific and technical, economic and cultural areas "demanded" the involvement of highly skilled translators. The boundaries of professional competence expanded, that is, the translators of the

Chinese language had to immerse into particulars of the leading branches of science and technology.

Interpretation became in demand. Simultaneous interpretation (by ear / aurally, sight translation, reading of translated texts after editing) gives way to consecutive interpretation which is considered to be one of the most popular types. The tasks of the training targeted to the future translators in the course of interpreting practice during the mentioned period were, as follows: the development of perceptual, mnemonic and other abilities necessary for mastering the skills and abilities of verbal consecutive and simultaneous interpreting; the restructuring of speech and translation skills and abilities, the formation of the ability to perform translation operations and actions at a high rate; expansion and consolidation of general educational knowledge within a wide range of topics, taking into account the areas of future specialization, the improvement of the mastery connected with the use of the imagery resources of the Chinese language; enrichment of theoretical knowledge in the field of simultaneous and consecutive translation in order to increase awareness of the teaching / learning process and improve professional knowledge in the course of further practical work; continued work on the formation of a comprehensive outlook and development of high moral qualities [6, p. 86–120].

In accordance with the tasks, the content of curricula and professional competences gradually transformed [4]. The emphasis was on “qualitative contingent”, not on “quantitative”, although their number had increased significantly. The next challenge was to develop the criteria for selecting future translators of the Chinese language, especially in the field of consecutive and simultaneous interpreting, since not every student who studied at the foreign language faculties had the ability to translate the prescribed requirements properly. Consequently, employers began to select the translators of the Chinese language more carefully.

Thus, *the professional speech training* targeted to the future translators of the Chinese language today requires the presence of two main components – *communicative* and *linguistic* (lexical, grammatical, semantic, phonological,

spelling and orphoepic) training. *Professional-communicative training*, which is the most important constituent, is targeted to students of different no-linguistic specialties for real academic and specific purposes [1, p. 7–8].

When training translators of Chinese, the linguistic component causes most difficulties, since the Chinese language belongs to the Sino-Tibetan language group and has a hieroglyphic writing. The hieroglyph already contains a grammatical, semantic and graphical “load”. At the phonological level, the tone semantics of the Chinese words and sentences manifests itself. An incorrect choice of the direction of the nuclear tone causes a lot of phonological errors, for example, “mom” (妈 mā) and “horse” (马 mǎ).

The translators’ speaking skills, which are an element of the communicative competence, are associated with autonomous foreign language skills which enable an effective performance of their professional duties within academic and professional environments. Particular attention is paid to the socio-cultural training of the future translators-sinologists who need to understand and interpret various aspects of the Chinese culture and communicative behaviour in the professional environment.

It should be noted that the bilateral political interconnection between China and Ukraine is constantly being strengthened, contacts at the highest level are becoming permanent, which predetermines changes in the training system. Today friendly relations and comprehensive friendly cooperation of the countries have reached the level of a strategic partnership, which is reflected in the educational and methodical basis of the training targeted to the future specialists in the field of translation studies.

Let us highlight that philosophical views of the Chinese scholars (Lao Zi, Zhouyi, Xunzi, Han Feizi, Dong Zhongshu, Zhu Xi, Ye Shi, Wang Yangming, Wang Fuzhi and others) and the philosophy of Confucius have been the theoretical basis for the professional speech training targeted to the future translators of the Chinese language.

Thus, the historiographic analysis of the professional training targeted to the future translators-sinologists in the education system of Ukraine revealed a strong link between the historical stages of the establishment of diplomatic relations between Ukraine and China and the peculiarities of the described training according to a certain historical stage. The results of the profession evolution (from 1992 to the present days) have led to the transformation of the goals and content of the training, to increase in the requirements to the professional competence of specialists in the field of Sinology as well as to the development of new criteria for selecting students who would like to major in “Translation (Chinese)”.

REFERENCES

1. Бакаєва Г. Є. Програма з англ. мови для професійного спілкування / [кол. авторів Г. Є. Бакаєва та ін.]. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
2. Демчук Т. В. Програма вступного іспиту з кит. мови для вступників до аспірантури / Т. В. Демчук. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут філології. Кафедра китайської, корейської та японської філології. – Київ, 2005. – 19 с.
3. Долгополова Л. А. Програма держіспиту з теорії та практики перекладу першої ін. мови для ф-ту перекладачів (ОКР „Спеціаліст”, кваліфікація „Філолог, перекладач двох ін. мов”) / [кол. авторів Л. А. Долгополова, Л. С. Лемешко та ін.]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. – 18 с.
4. Козорізію О. П. Програма вступних іспитів ОКР „спеціаліст”, „магістр” (кит. мова та література) / О. П. Козорізію - Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут філології. Кафедра китайської, корейської та японської філології. – Київ, 2011. – 7 с.
5. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти : [монографія] / О. В. Попова. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського; Одеська міська типографія, КП, 2016. – 660 с.
6. Ширяєв А. Ф. Синхронный перевод: Деятельность синхронного переводчика и методика преподавания синхронного перевода. – М. : Воениздат, 1979. – 183 с.
7. Common European Framework of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge : Cambridge University Press, 2001. – 260 p.

INDIVIDUAL ASSIGNMENTS FOR STUDENTS' SELF-GUIDED WORK

Topic 1. *Polylinguistic education*

1. Differential features of the concepts “multiculturalism”, “multilingualism (polylinguism)”, “multiculturalism”, “cross-culturalism”, “interculturalism”.

Topic 2. *Practical aspects determining the implementation of multi / (poly)linguistic education*

1. Linguistic analysis of texts within diverse types of discourse.
2. Translation analysis of texts within diverse types of discourse.

Individual training research tasks

Reports or presentations using multimedia on the issues, as follows:

1. Problems of interpreters' / translators' professional work within a multicultural space.
2. Professional linguistic basis for the training of the future translators-poly-linguists.
3. Multilingualism in the world framework.
4. Ethnic composition of Ukraine
5. Multilingualism or bilingualism: similarities and differences.

Students' self-guided work is assessed according to these criteria:

- *knowledge* of bilingual foreign language equivalents in the scope of the lexical and thematic minimum levels (within the working languages);
- *knowledge* of linguistic and national realities, Personal names (within the working languages);
- *abilities* to use dictionary sources and other reference books (printed and electronic);
- *abilities* to shift language codes while performing profession-oriented activities;

- *skills* to produce / create texts on the proposed topics (writing abstracts);
- *abilities* to correctly prepare reports on the subject under study within these language pairs: "Chinese ↔ Ukrainian", "Chinese ↔ Russian", "English ↔ Ukrainian", "English ↔ Russian";
- *abilities* to use modern information and communication technologies and additional (except for a computer) technical devices: a scanner, a printer, an iPad, a Xerox copier, *etc*;
- *abilities* to prepare a multimedia presentation of the material under study within the specified languages.

CONTROL ASSIGNMENTS FOR PRACTICAL CLASSES

MODULE I

Test 1

I. Оберіть слово / термін, що відповідає функціональному стилю дискурсу.

1. Лексичне значення – історично закріплене в _____ людей співвіднесеність слова з певним явищем дійсності.
  - a) голові
  - б) думках
  - в) свідомості
2. Викладачі роблять _____ внесок у виховання молодого покоління.
  - a) вагомий
  - б) величезний
  - в) великий
3. Залежно від _____ магнітопроводу розрізняють трансформатори стрижневого, броньового і кільцевого типів.
  - a) структури
  - б) конфігурації
  - в) форми
4. 他_____我找不到那个地方, 就给我画了一张图。
  - a) 担心
  - б) 着急
  - в) 害怕
5. 京剧脸谱能_____人物的性格和社和地位。
  - a) 表达
  - б) 表演
  - в) 表现
6. 这点儿小时不用_____, 我们大家帮助你。

- a) 怕
- б) 害怕
- в) 恐怕

7. Scientists investigating ecosystems _____ a more mathematically sophisticated systems approach with elaborate models diagramming the network of interactions between organisms and non-living components of ecosystems such as salt marshes.

- a) started
- б) pioneered
- в) disapproved

8. The annual savings _____, now 5.6%, is higher than it was a year ago, and significantly higher than the pre-recession norm of around 3%, according to the Federal Reserve.

- a) speed
- б) velocity
- в) rate

9. Laser pulses can read and _____ the states optically from outside.

- a) alter
- б) deny
- в) change

10. Потенциальным средством для _____ поврежденного мозга исследователи считают два типа стволовых клеток.

- a) репродукции
- б) возобновления
- в) восстановления

11. В 1979 г. на орбитальной станции “Салют-6” раскрылась 10-метровая антенна КРТ-10 из трубчатых _____, соединенных тросиками.

- a) стержней
- б) кабелей

в) шнуров

12. Они жили в ветхой землянке ровно тридцать лет и три года. Старик ловил _____ рыбу, старуха пряла свою пряжу...

а) удочкой

б) неводом

в) тралом

II. Доповніть речення словосполученням, що бракує.

13. Коли вже є клуб, можна створити і театр. А цього театру *хотілося* Лялі _____.

а) до не можна

б) до неможливості

в) до не хочу

14. Десятиліттям пізніше академік О. О. Шахматов розробив свою оригінальну концепцію походження й розвитку східнослов'янських народностей та їхніх мов, яка _____ й на походження української мови.

а) вказує орієнтир

б) детермінує шлях

в) проливає світло

15. _____ – роботи, що здійснюються нижче поверхні землі (закладання фундаменту, проведення підземних комунікацій і т. ін.

а) Початок дії

б) Ініціальна версія

в) Нульовий цикл

16. 爱迪生_____了电灯，让人们在夜间享受光明。

а) 发明

б) 发现

в) 发展

17. 他们已经_____工作了两天。

- a) 陆续
- б) 连续
- в) 继续

18. 我能取得这么大的进步，要感谢老师对我的_____。

- a) 鼓舞
- б) 奖励
- в) 鼓励

19. So the two elder men capped each other's stories and _____ while Manuel Ducas, the young merchant of gold and ostrich feathers, whose name was already known all over the Levant, sat in silence and listened to their talk.

- a) stopped thinking
- б) awoke each other's memories
- в) made each other smile

20. Communication _____ may happen between people of same culture and language or of different cultures.

- a) with no regard to its procedure
- б) according to its type
- в) regardless of its kind

21. The term *National Command Authorities* (NCA) is used _____ to direct the Armed Forces in their execution of military action.

- a) to signify constitutional authority
- б) to prevail in their number
- в) to provide their duties

22. _____ умер знаменитый шоумен и артист...

- a) В закате успеха
- б) В успешной карьере
- в) В зените славы

23. _____ остается проблема коррупции и взяточничества.

- a) В дневной повестке

б) В центре внимания

в) На пике заседания

24. Просьба увеличить зарплату была лишь _____ в пустыне.

а) плачем стонущего

б) гласом вопиющего

в) криком страдающего

III. Оберіть синтаксично коректне речення.

25.

а) Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, в тому числі його валютному сегменті, демонструє ознаки стабілізації, а також підтвердили, що системи загалом готова до впровадження лібералізаційних заходів.

б) Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, в тому числі його валютному сегменті, демонструє ознаки стабілізації, а також підтвердили готовність системи загалом до впровадження заходів з лібералізації.

в) Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, включаючи його валютний сегмент, демонструє ознаки, що стабілізація наступила, а також підтвердили, що система готова загалом до впровадження заходів з лібералізації.

26.

а) Я помітив, що в останній час, на жаль, все більше культивується ідеологія дорослого життя як суцільної кар'єри, постійне прагнення підняття вище соціальними сходами.

б) Я помітив, що останнім часом, жалію, все більше культивується ідеологія дорослого життя в якості суцільної кар'єри, постійне прагнення підняття вище соціальними сходами.

в) Я помітив, що останнім часом, на жаль, все більше культивується ідеологія дорослого життя як суцільної кар'єри, постійне прагнення піднятися вище соціальними сходинками.

27.

а) Подібне розуміння людини в її ставленні до світу і до самої себе спричинило й те, що саме від людини тепер почався відлік будь-яких вимірів суцього.

б) Подібне розуміння людини в її відношенні до світу і до самої себе спричинило й те, що саме від людини зараз почався відлік будь-яких мірил суцього.

в) Так розуміти людину в її ставленні до миру і до самої себе спричинило й те, що саме від людини тепер почався відлік будь-яких вимірів суттєвого.

28.

а)一年中最好的季节在北京是秋天了，天气不冷也不热，不常下雨，也很少刮风。

б)北京一年中最好的季节是秋天了，天气不冷也不热，不常下雨，也很少刮风。

в)北京一年中最好的季节是秋天了，天气不冷不热，不常下雨，也很少刮风。

29.

а)我很希望能有机会来中国学习汉语，现在这个愿望终于实在了，心里有说不出的高兴。

б)我很希望能有机会学习汉语来中国，现在这个愿望终于实在了，心里有说不出的高兴。

в)我很希望能有机会来中国学习汉语，这个愿望终于实在了现在，心里有说不出的高兴。

30.

a) 幸福永远没有统一的标准，你就是一个幸福的人，只要你心里感觉到幸福。

б) 幸福永远没有统一的标准，只要你心里感觉到幸福，你就是一个幸福的人。

B) 永远幸福没有统一的标准，只要你心里感觉到幸福，你就是一个幸福的人。

31.

a) From music to literature, from architecture to visual arts and sculpture, from medicine to natural sciences and technology, the history of Italy has shown the weight of the country in each of these fields.

б) From music to literature, from architecture to visual arts and sculpture, from medicine to natural sciences and technology, the history of Italy has shown in each of these fields the weight of the country.

B) From architecture to visual arts and sculpture, from music to literature, from medicine to natural sciences and technology, the weight of the country has the history of Italy shown in every of these fields.

32.

a) Aban Marker says Asian countries need to take the energy that fuel 50 years of economic growth and use it to secure the well-being of two nature and humans.

б) Aban Marker says Asian countries need to take the energy that has fueled 50 years of economic growth and use it to secure the well-being of both nature and humans.

B) Aban Marker says Asia countries need take the energy that fueled 50 years of economical grow and use it to save the well-being of both nature and humans.

33.

a) Finding new ways to increase productivity, Mr. McClung examined the biological watches of plants.

б) To find new ways of increasing productivity, Mr. McClung examined the biologic clocks of plants.

в) To find new ways to increase productivity, Mr. McClung examined the biological clocks of plants.

34.

а) Ожидается, что после трансплантации в заданный участок мозга эти клетки останутся нейронами того же типа, сформируют связи и начнут функционировать.

б) Ожидается, эти клетки останутся нейронами того же типа после трансплантации в заданный участок мозга, связи сформируют и начнут функционировать.

в) Ожидаем, после трансплантации эти клетки останутся нейронами одинакового типа в заданном участке мозга, сформируют связи и сразу же начнут функционировать.

35.

а) Кампания приурочена к 100-й годовщине официальной ратификации поправки к Конституции, которая предоставила женщинам право голоса.

б) Компания, которая приурочена к 100-й годовщине официальной ратификации поправки к Конституции, предоставляющая женщинам право голоса.

в) Кампания приурочена к 100-й годовщине официальной ратификации поправки к Конституции, которая предоставила женщинам право голоса.

36.

а) Не может быть, что информация передана, принята или хранима в чистом виде; сообщение является ее носителем – кодированный эквивалент события, выраженный с помощью последовательности некоторых условных физических символов, образующих некую упорядоченную совокупность.

б) Информация не может быть передана, принята или хранима в чистом виде; сообщение является ее носителем – кодированный эквивалент

события, который выражается с помощью последовательности некоторых условных физических символов, которые образуют некую упорядоченную совокупность.

в) Информация не может быть передана, принята или хранима в чистом виде; носителем ее является сообщение – кодированный эквивалент события, выраженный с помощью последовательности некоторых условных физических символов, образующих некую упорядоченную совокупность.

Keys to the assignments of Test I
Lexical and grammatical aspects

<i>I. Оберіть слово / термін, що відповідає функціональному стилю дискурсу</i>	<i>II. Доповніть речення словосполученням, якого бракує</i>	<i>III. Оберіть синтаксично коректне речення</i>
1. в)	13. б)	25. б)
2. а)	14. в)	26. в)
3. б)	15. в)	27. а)
4. а)	16. а)	28. б)
5. в)	17. в)	29. а)
6. в)	18. б)	30. б)
7. б)	19. б)	31. а)
8. в)	20. в)	32. б)
9. а)	21. а)	33. в)
10. в)	22. в)	34. а)
11. а)	23. б)	35. в)
12. б) неводом	24. б)	36. в)

ASSESSMENT CRITERIA (TEST I)

Assignments from 1 to 36

Number of correct answers	Points
1	0
2	1
3	2
4	3
5	4
6	5
7	6
8	8
9	10
10	12
11	14
12	16
13	18
14	20
15	22
16	24
17	26
18	28
19	30
20	32
21	36
22	40
23	44
24	48
25	52
26	56
27	60
28	64
29	68
30	72
31	76
32	80
33	85
34	90
35	95
36	100

Rating in grades:

Number of correct answers	Points	Grades	ECTS Grades
31 – 36	100 – 90	Very Good	A
24 – 30	82 – 89	Good	B
21 – 23	74 – 81	Sufficient	C
15 – 20	64 – 73	Satisfactory	D
12 – 14	60 – 63	Low Satisfactory	E
7 – 11	35 – 59	Low	FX
0 – 6	0 – 34	Full Failure	F

MODULE II

Assignments for multilingual practising

SECTION I

Вправа «Культурна спадщина»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови ідентифікувати національно-марковані елементи, виявляти їх зміст і специфіку застосування та відтворювати адекватними перекладацькими засобами в мові перекладу.

Завдання 1. Прочитайте китайські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

3. Перекладіть текст українською мовою.

4. Перекладіть текст російською мовою.

Текст 1 к

文化的力量 (Сила китайської культури)

如果说文化是广大人民群众在生活工作实践中蓄积的思想精神力量，是对社会发展进程及意识形态量体裁衣的精心定做，那么这种无形的思想力量是势不可挡的滚滚时代潮流，必将助推社会蹄疾步稳势如破竹地向前发展。中华文化历史悠久源远流长。

博大精深的传统文化在推进人类文明向前发展的同时，也不断光芒四射影响着世界文明，中华文化已逐渐被全球化的浪潮所助推，与时俱进地赋

予了更加包容开放的复兴文化时代特色，成为当代中国放眼世界合作共赢的经济文化交流的桥梁和纽带，打破了封闭单一落后的文化格局限制，中国温和平易近人的思想价值观迎得世界各国人民的共同称赞，勇于担当厚德载物的负责任大国的形象有目共睹人心所向。当今世界仍处于各种矛盾交织复杂的不稳定状态，强权政治仍旧是影响世界和平的不稳定因素，成为制造民族分裂地区不稳定的主要因素，思想文化审美价值观的不同，人们认识自然改造世界的方法也有所不同，人类对依靠战争掠夺输送民主文化早已厌倦，简单粗暴的政治模式已和文明包容开放的思想文化格格不入。

人们的思想精神世界急需一种能够主宰世界和平向前发展的先进文化来填充，它就是能够适应经济全球化战略转移的社会主义复兴文化，它吸纳了东西方先进的人类文明成果，把和平发展促进人类共同繁荣进步做为时代发展主题，把包容开放合作共赢促进经济发展为宗旨，注重各国人民的风俗习惯和政治信仰，求同存异互惠互利公平竞争为基础，在合作发展共同寻找经济的协调和可持续动力，丝绸之路经济带的启动是社会主义复兴文化的伟大构想，世界经济的复苏也不断步入良性循环发展轨道。

文化如果一旦成为把脉人类文明向前发展的全钥匙，那它不担就是一个地区的思想名片，它将毫不留情地被广大人民群众所接受，它将打破地区的封锁，超越国界成为人类发展的时代精神食粮。所以中华民族能够屹立于世界民族之林的根源之广泛，就在于他以自身的强筋健骨培养感化异邦的异兄异弟有个健康的体魄，就象我们的中华武术一样能够波及世界，太极拳被人类所能够接受推崇，人们在运动锻炼中得到了强身健体的实惠从而热爱上了中华文化。在艺术感染力的浓厚氛围中喜欢上了这个东方文明古国，我们的文化不是生搬硬套的推销，是你情我愿的无师自通。人类思想境界和认识的不断提高，审美价值观的协调统一，文化也随之在不断发展更新中得到发展，和平和前进发展的步伐也随之加快，共同繁荣进步的钟声也不断在全球振振敲响。

Текст 2 к

美丽的中国文化 (Витончена китайська культура)

中国文化博大精深，它的奥妙与深邃不能不让人佩服。悠长的历史，古老的文化，壮丽的山河，哪一样不让人赞叹？从神话时代直至今天，中国已有五千多年的历史文化。

中国的水墨画，极有韵味。没有水彩的绚丽，只是淡淡的水墨，但它却能够让人感到艺术的美妙。虽然只是水墨作画，但是也把能事物描绘得栩栩如生，古树的苍劲挺拔，溪流的细细流淌，鱼儿的活泼俏皮，都能在水墨画中体现。

书法是中国一门独特的艺术，书法是反映生命的艺术，人的喜怒哀乐这些内心情感也能在中国书法里表现出来，像诗歌音乐那样。行书要欣赏它的韵律动感，楷书要欣赏它的宁静雅致，隶书要欣赏它的意境和优美。

中国的象棋，也可谓精妙绝伦。看似几颗简单的棋子，却蕴藏了不少的奥妙。它告诉我们要深谋远虑，所谓走错一步，全盘皆输。其次是全局思考，避免顾此失彼，还要落定不悔。看，仔细一盘点，象棋对我们的启迪真是数不胜数。

古诗也是十分精妙的。它其实记录下了许多事物，可是它用更加简洁的形式表达了。古诗很奇妙，一般的仅仅几句话语便能将事物表达的具体生动，并且能让人感受到作者的情感。

中国的历史文化令人赞不绝口，而它壮丽的山河也不逊。

长城修筑的历史悠久，工程雄伟浩大，是世界上少有的奇迹。它就像一条巨龙守卫着我们的祖国。它是我们中国的骄傲，是我们民族的象征。它雄伟壮观，象征着我们中国人无所畏惧的信念。它盘踞在我们中国的山头，威风凛凛，它拥有一种王的气势，一种能统领四方的霸气。

长城是我国一大奇迹，而黄河也是我国的壮丽风景。

气势磅礴的黄河，是世界第五大长河。它总是怒吼着，不停地翻滚着浪涛，使浪涛撞上河边的礁石，发出惊天动地的轰鸣。站在黄河的旁边，就像站在正在激烈地战斗的战场上一样。那波涛汹涌的河面，令人胆战心惊，那磅礴的气势，让人心生畏惧。它那永无休止的翻腾，能使人感受到自身的渺小，感受到世界的巨大。这就是我们中国的黄河，多么气派！

我国的天下第一奇山 - 黄山。雄伟险峻，云烟缭绕，山水秀丽，有从高空泻落的瀑布，有奇巧的石头，如同仙境一般美丽。春天能观赏各种艳丽抚媚的花儿竞相开放。夏天能欣赏袅袅飘荡的云雾。秋天能观看火红的枫叶，金黄的秋菊。冬天能饱览冰雪以及雾松。真是旅游胜地啊！中国的历史文化、壮丽山河让我感触犹深。对于中国艺术的奥妙，我无法不认同。我知道，中国的文化是暗藏玄机的，其中不知包含了多少秘密。而我也知道，因为这种暗藏玄机的文化，中国会越来越富饶，会越来越美丽。

Завдання 2. Прочитайте англійські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

3. Перекладіть текст українською мовою.

4. Перекладіть текст російською мовою.

Text 1 a

Culture of Great Britain

United Kingdom has always been a country of traditions and customs. The most common associations this country, if you randomly ask someone, certainly will be something like: Queen-mother, tea at 5 o'clock, pudding, the British restraint, the Scottish Kilts, raining most of the time, ceremony of changing of the guard of the Court battalion of Buckingham palace, and football... Probably it seems banal and perhaps most of these things are just stereotypes. There have always been a lot of them when we are talking about countries.

The most important traditions of Britain are, of course, of family and friends. Examples are many snack and meal times: Breakfast, Brunch, "Elevensies", Lunch, Afternoon Tea, Dinner, Supper etc. They are mostly excuses to have family time/meals or a social chat time.

One of the most curious English holidays is the Guy Fawkes Night, which takes place on the 5th of November. There is a story about a man called Guy Fawkes, who planned to blow up the Houses of Parliament (in 1605) but he failed and it became famous. Since then the Guy Fawkes Night celebrates the foiling of the gunpowder plot. Nowadays, everyone knows but don't really talk about the origins

of the celebration anymore, but everyone enjoys a bonfire, good food, fireworks, just spending time with family and friends and of course, singing songs.

The other very popular holiday, without any doubts, is Christmas. The magic of it touches your heart (and your stomach!) in a very special way there. There are so many exiting things like boxing day, fruitcakes, carols, the queen's message, Christmas cards, yule logs traditions, Pantomimes, Santa Clause, Christmas stocking ... The list can be endless. Decorations like holly, mistletoe and ivy, make a special atmosphere as well as Christmas tree and a lot of presents, naturally. A lot of these traditions took their start in Great Britain and now are popular all over the world.

An extraordinary custom of Britain at Christmas time is food: the cake, pudding and other dishes with the main Christmas dinner, like brandy butter or sauce.

The United Kingdom is a constitutional monarchy, which means that the head of the state is a monarch. Today, Her Majesty Queen Elizabeth the Second is the queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, as long as the other fifteen independent sovereign states, which are all a part of the Commonwealth. She is a very remarkable person and most people across the world admire her greatly. The British people love their queen a lot! The enormous crowds gather to see her and to cheer for her. If you have ever heard the national anthem of the Great Britain, it would probably give you an idea of how much British adore her.

The other official symbol of the country, besides the anthem, is the "Union" Flag, which is also referred to as the "Union Jack". It was first adopted in 1606 in England and has a pretty nosy history. The current and second Union Flag was first used January 1, 1801. The short description of it: the Cross of Saint Andrew is counterchanged with the Cross of Saint Patrick, and overall is the Cross of Saint George. The colors of the Union Jack are blue, white and red.

Today London, its capital and one of the most astonishing, oldest and largest cities, vies with New York as the financial capital of the world. Oxford and Cambridge are the most famous British universities, and getting an education there is exclusive and prestigious. The United Kingdom has a very rich history: for

example, the British Empire was the largest Empire in the history of the world. A lot of great people, who had done a lot for literature and science, have this country as their motherland. William Shakespeare, J. R. R. Tolkien, Agatha Christie, Darwin, Stephen Hawking to name a few.

Text 2 a

British Traditions and Customs

British nation is considered to be the most conservative in Europe. It is not a secret that every nation and every country has its own customs and traditions. In Great Britain people attach greater importance to traditions and customs than in other European countries. Englishmen are proud of their traditions and carefully keep them up. The best examples are their queen, money system, their weights and measures.

There are many customs and some of them are very old. There is, for example, the Marble Championship, where the British Champion is crowned; he wins a silver cup known among folk dancers as Morris Dancing. Morris Dancing is an event where people, worn in beautiful clothes with ribbons and bells, dance with handkerchiefs or big sticks in their hands, while traditional music- sounds.

Another example is the Boat Race, which takes place on the river Thames, often on Easter Sunday. A boat with a team from Oxford University and one with a team from Cambridge University hold a race.

British people think that the Grand National horse race is the most exciting horse race in the world. It takes place near Liverpool every year. Sometimes it happens the same day as the Boat Race takes place, sometimes a week later. Amateur riders as well as professional jockeys can participate. It is a very famous event.

There are many celebrations in May, especially in the countryside.

Halloween is a day on which many children dress up in unusual costumes. In fact, this holiday has a Celtic origin. The day was originally called All Halloween's Eve, because it happens on October 31, the eve of all Saint's Day. The name was

later shortened to Halloween. The Celts celebrated the coming of New Year on that day.

Another tradition is the holiday called Bonfire Night.

On November 5, 1605, a man called Guy Fawkes planned to blow up the Houses of Parliament where the king James 1st was to open Parliament on that day. But Guy Fawkes was unable to realize his plan and was caught and later, hanged. The British still remember that Guy Fawkes' Night. It is another name for this holiday. This day one can see children with figures, made of sacks and straw and dressed in old clothes. On November 5th, children put their figures on the bonfire, burn them, and light their fireworks.

In the end of the year, there is the most famous New Year celebration. In London, many people go to Trafalgar Square on New Year's Eve. There is singing and dancing at 12 o'clock on December 31st.

A popular Scottish event is the Edinburgh Festival of music and drama, which takes place every year. A truly Welsh event is the Eisteddfod, a national festival of traditional poetry and music, with a competition for the best new poem in Welsh.

If we look at English weights and measures, we can be convinced that the British are very conservative people. They do not use the internationally accepted measurements. They have conserved their old measures. There are nine essential measures. For general use, the smallest weight is one ounce, then 16 ounce is equal to a pound. Fourteen pounds is one stone.

The English always give people's weight in pounds and stones. Liquids they measure in pints, quarts and gallons. There are two pints in a quart and four quarts or eight pints are in one gallon. For length, they have inches» foot, yards and miles.

If we have always been used to the metric system therefore the English monetary system could be found rather difficult for us. They have a pound sterling, which is divided into twenty shillings, half-crown is cost two shillings and sixpence, shilling is worth twelve pennies and one penny could be changed by two halfpennies.

Завдання 3. Прочитайте українські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

3. Перекладіть текст китайською мовою.

4. Перекладіть текст англійською мовою.

Текст 1у

Культура України

Внаслідок труднощів історичного шляху України у вітчизняній традиції народна культура зіграла виняткову роль. Це сталося, тому що в XVI столітті, коли феодално-боярська знать прийняла католицтво і польську культуру, і до кінця XVIII століття, коли верх козацької старшини був русифікований, українське суспільство розвивалося значною мірою без повноцінної національної культурної еліти.

Справжніми творцями та носіями культури продовжували залишатися широкі маси суспільства – селяни, козаки, ремісники. Українська культура протягом тривалих періодів своєї історії розвивалася як народна. У ній велике місце займали фольклор, народні традиції, які надавали їй особливу чарівність і колорит. Особливо яскраво це проявилось в мистецтві - народних думах, піснях, танцях, декоративно-прикладному мистецтві. Саме завдяки збереженню і продовженню традицій, коріння яких сходять до культури Київської Русі, став можливим підйом української культури і в XVI–XVII століттях, і культурне відродження в XIX столітті.

У той же час відчутні й негативні наслідки такого характеру розвитку української національної культури. Протягом тривалого часу багато талановитих людей, які народилися і виростили на Україні, потім покидали її, зв'язували своє подальше життя і творчість з російської, польської та іншими культурами. Крім того, прогрес у галузі природничих наук був виражений слабше, ніж у гуманітарній.

На відміну від громадської думки інших європейських країн, де проблеми бідності, хвороб і безкультур'я планувалося подолати шляхом технічного прогресу, підвищення продуктивності праці, за допомогою зусиль освічених монархів і соціального експериментування, українські мислителі закликають до іншого. «Споріднений праця» і самопізнання, свобода, заради якої не шкода розлучитися з благополуччям, обмеження життєвих потреб, перевага духовності, ніж матеріальності – ось ті шляхи та рецепти щастя, яких дотримувалися і які пропагували провідні українські мислителі у дусі більш пізнього європейського екзистенціалізму. Сьогодні такі підходи мають особливе значення для всього людства.

Український народ має багату й бурхливу історію. Жити йому довелося на роздоріжжі, через яке проходило багато різних народів і племен. Майже кожен з них робив замах на українську землю. У таких важких, складних умовах доводилося захищати свою свободу від ворогів, доводилося бути і поневоленим. Ця боротьба виховала в українцях яскраву, характерну рису – волелюбність. Саме вона призвела до того, що вже в кінці XVI століття на Україні здійснювалася найперша в той час демократія. Запорізька Січ стала найпотужнішим бастионом демократії та свободи не тільки у себе, а й для сусідніх народів. Тому і вся творчість народу пронизана волелюбним характером. Не раз втрачаючи волю, незалежність, українці тужили за нею, і цю тугу і боротьбу за свободу відтворювали у всіх проявах своєї творчості – у безмежному морі задушевних пісень, дум, легенд; в живописі, вишивці, гончарстві, ткацтві тощо.

Текст 2у

Культура України другої пол. XVII - XVIII ст.

Культура України другої пол. XVII–XVIII ст. розвивалася в умовах боротьби українського народу за свою незалежність і державність. Повалення польсько-шляхетської влади, утворення козацької республіки з демократичною формою правління, вільним населенням сприяло піднесенню національно-культурних процесів.

Розвиток освіти. Наука

Центром культурно-освітнього життя України цього періоду була Києво-Могилянська академія. За часів І. Мазепи вона досягла найбільшого розквіту. На поч. XVIII ст. у ній навчалася дві тисячі студентів, у тому числі й з інших православних країн. В академії працювали видатні вчені, митці Лазар Баранович, Дмитро Туптало, Феофан Прокопович, Симеон Полоцький та інші. Викладачі і студенти запрошувалися в слов'янські країни, перш за все в Росію, де стали організаторами майже всіх духовних училищ. Вихованець академії Стефан Яворський відкрив у Москві Слов'яно-греко-латинську академію – перший вищий навчальний заклад у Росії. Розквіт Києво-Могилянської академії тривав до 60-х рр. XVIII ст., згодом у ній було запроваджено навчання російською мовою, а у 1798 р. їй було надано статус духовного закладу.

На західноукраїнських землях вищим навчальним закладом став Львівський університет, відкритий у 1661 р. Після загарбання Східної Галичини Австрією викладання в університеті велося німецькою мовою.

Видатним явищем у розвитку вітчизняної філософії стала творчість Григорія Сковороди (1722–1794 рр.). Після навчання у Київській академії він шість років працював домашнім учителем у поміщика на Переяславщині, в 1759-1768 рр. викладав поезику й етику в Харківському колегіумі. Переслідуваний церковниками і кріпосниками, залишив педагогічну діяльність й останні 25 років вів мандрівне життя. Найвидатнішими творами з філософської спадщини – Г. Сковороди є «Начальная дверь ко христіанскому добронравію», «Симфонія, нареченная Книга Асхань – познания самого

себе», «Разговор, называемый алфавит, или букварь мира» та інші. У своїх творах мислитель розкривав філософські, суспільно-політичні й етичні проблеми, центральне місце серед них належало питанню про щастя людини. З літературних творів Г. Сковороди відомі збірка поезій «Сад божественних песней», збірка байок «Басни харковскія».

Література

На розвитку української літератури негативно позначилася політика зросійщення, яку проводив царський уряд. Ця політика вплинула і на становище поліграфічної справи в Україні. Так, у 1721 р. при московському синоді було засновано Друкарську контору, яка послідовно переслідувала українську книгу та українське слово. Українським архієреям було наказано відбирати по всій Україні церковні книги, які колись видавалися в українських друкарнях, і замінити їх московськими. З 1766 р. київській друкарні було наказано випускати тільки ті книги, які виходили у московській друкарні за погодженням синоду.

Мистецтво

В українській архітектурі XVII ст. утверджується бароко, справжній розквіт якого припадає на добу І. Мазепи. На землях України цей італійський стиль набрав нових мистецьких форм та національного колориту і дістав назву українського, або козацького бароко. Заходами І. Мазепи споруджено Спаську церкву Агарського монастиря біля Лубен на Полтавщині, церкву Всіх Святих у Києво-Печерській Лаврі – справжню перлину між усіма церквами українського бароко.

За наказом І. Мазепи було перебудовано Софійський собор, Успенську церкву Лаври та Михайлівську церкву Видубицького монастиря. Крім того, по всій Лівобережній Україні у другій пол. XVII – на поч. XVIII ст. було споруджено ряд монастирів з храмами, дзвіницями, оборонними мурами і баштами.

В українському образотворчому мистецтві другої пол. XVII ст. значне місце посідає іконопис, що розвивається в ренесансно-барокових формах.

Значну роль у збагаченні української культури відіграла діяльність Лаврської іконописної майстерні.

Портрет як жанр світського мистецтва мав національну особливість: він зберіг тісний зв'язок з іконописом. Монументальними були портрети Б. Хмельницького і визначних козацьких старшин. Західноукраїнські митці малювали львівських братчиків у представницьких позах, із жезлом, гербами та іншими атрибутами.

Завдання 4. Прочитайте російські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

3. Перекладіть текст китайською мовою.

4. Перекладіть текст англійською мовою.

Текст 1 р

Основные черты русского национального характера

Среди положительных качеств обычно называют доброту и ее проявление в отношении к людям – доброжелательность, радушие, душевность, отзывчивость, сердечность, милосердие, великодушие, сострадание и сопереживание. Отмечают также простоту, открытость, честность, терпимость. Но в этом списке не значатся гордость и уверенность в себе – качества, отражающие отношение человека к самому себе, что свидетельствует о характерной для русских установке на «других», об их коллективизме.

Русское отношение к труду очень своеобразно. Русский человек трудолюбив, работоспособен и вынослив, но значительно чаще ленив, халатен, безалаберен и безответствен, ему свойственны наплевательство и разгильдяйство. Трудолюбие русских проявляется в честном и ответственном исполнении своих трудовых обязанностей, но не подразумевает инициативности, независимости, стремления выделиться из коллектива. Разгильдяйство и безалаберность связываются с огромными просторами

русской земли, неисчерпаемостью ее богатств, которых хватит не только нам, но и нашим потомкам. А раз у нас всего много, то ничего не жалко.

«Вера в доброго царя» – ментальная особенность русских, отражающая давнюю установку русского человека, который не желал иметь дело с чиновниками или помещиками, а предпочитал писать челобитные царю (генеральному секретарю, президенту), искренне веря, что злые чиновники обманывают доброго царя, но стоит лишь сообщить ему правду, как вес сразу станет хорошо. Ажиотаж вокруг президентских выборов, проходивших в последние 20 лет, доказывает: до сих пор жива вера в то, что если выбрать хорошего президента, то Россия сразу станет процветающим государством.

Увлечение политическими мифами – еще одна характерная черта русского человека, неразрывно связанная с русской идеей, представлением об особой миссии России и русского народа в истории. Вера в то, что русскому народу предначертано показать всему миру правильный путь (вне зависимости от того, каким этот путь должен быть – истинным православием, коммунистической или евразийской идеей), сочеталась со стремлением идти на любые жертвы (вплоть до собственной гибели) во имя достижения поставленной цели. В поисках идеи люди легко бросались в крайности: ходили в народ, совершали мировую революцию, строили коммунизм, социализм «с человеческим лицом», восстанавливали разрушенные прежде храмы. Мифы могут меняться, но болезненная увлекаемость ими остается. Поэтому среди типичных национальных качеств называется доверчивость.

Расчет на «авось» – очень русская черта. Она пронизывает национальный характер, жизнь русского человека, проявляется в политике, экономике. «Авось» выражается в том, что бездействие, пассивность и безволие (также названные в числе характеристик русского характера) сменяются безрассудным поведением. Причем дело до этого дойдет в самый последний момент: «Пока гром не грянет, мужик не перекрестится».

Оборотной стороной русского «авось» является широта русской души. Как отметил Ф. М. Достоевский, «русская душа ушиблена ширью», но за ее

широтой, порожденной необъятными пространствами нашей страны, скрываются как удадь, молодечество, купеческий размах, так и отсутствие глубокого рационального просчета житейской или политической ситуации.

Текст 2 р

Русская культура. Общая характеристика.

Россия – родина Пушкина, Толстого, Достоевского, Чайковского... Этот список имен известных каждому просвещенному человеку в мире можно продолжать до бесконечности.

Расцвет русской культуры приходится на XVIII-XIX века. Россия становится просвещенной мировой державой. В Санкт-Петербурге созданы Государственный Эрмитаж с его всемирно известным собранием произведений искусства и Русский музей, в Москве – Третьяковская галерея. Огромные сокровища прикладного искусства собраны в монастырях.

Русской культурой восхищаются во всем мире. Бессмертные творения классиков литературы, музыки, живописи и других видов искусства стали шедеврами и вошли в анналы мировой культуры. Судьба русской культуры и прекрасна, и драматична. Прекрасна потому, что оставила заметный след в своей отечественной истории. Трудно представить эту культуру без рублевской «Троицы», Московского Кремля, собора Василия Блаженного, сокровищ Оружейной палаты и многого другого.

Драматична же потому, что, как всякое явление своего времени, культура средневековья исторически была обречена. С началом петровских реформ изменился ее характер – она лишилась своего религиозного содержания и стала по преимуществу светской. Словно забыв свои византийские корни, русская архитектура, живопись, декоративное искусство стали осваивать западный художественный опыт. Изменился облик городов. Да и сами горожане преобразились – стали иначе одеваться, питаться, усвоили новые нормы поведения.

В XX в. погибло немало памятников средневековой культуры. В годы революции и гражданской войны под предлогом борьбы с религией уничтожали церковную утварь, сжигали иконы, разбивали колокола. В 30-е годы в старых русских городах безжалостно разрушали выдающиеся памятники средневекового зодчества – храмы, монастыри, палаты...

SECTION II

Vocabulary and Grammar Use

(Lexical and Grammar Assignments)

Вправи з китайської мови

Лексичний рівень

Мета: навчити студентів виявляти терміни в китайськомовних реченнях та коректно тлумачити їх зміст.

Завдання:

I. Прочитайте речення, розтлумачте зміст маркованих курсивом термінів.

1. 近年来，**植物生理学家**发现，在葵花的花盘基部，向阳和背阳处的**生长素分布**基本相等。

2. 一个传统的**商业品牌**不能长久地依靠一个故事传递的精神来谋取利益，无论品牌故事多么动听，传统的商业品牌**贩卖**的始终都是**有形的产品**和**可感知的服务**。

3. **向日葵花盘**的转动并不是由于光线的直接影响，而是由于阳光把向日葵花盘中的管状小花晒热了，基部的**纤维**会发生收缩，这一**收缩**就使花盘能主动转换方向来接受阳光。

4. 食盐除供人们食用外，还被誉为“**化工之母**”，**可制取盐酸、氯气、烧碱、苏打**等等。岂知，食盐还可用作盖房子、架桥、修公路的材料。

5. 生活在盐海中的居民深明**就地取材**之道，在察尔汗盖房根本不用砖坯，只要挖盐块即可，盐块作砖，卤水为泥，盖的房子经**凝固**后，其**坚固程度**丝毫不亚于**花岗石砌就之房**。

6. 据《礼记·学记》记载，中国古代西周时“国学”中的大学，就设有定期的**学业考查制度**。学生入学，每隔一年必须考一次。

7. **科举制度**的基本制度就是通过考试逐级选拔人才。唐朝的科举考试分州县试和礼部试两级，宋代又增殿试一级。明清时考试增为四级：科试，

及格者为**秀才**；乡试，及格者为**举人**；会试，及格者为**贡士**；殿试，及格者为**进士**，前三名分别称作**状元**、**榜眼**、**探花**。

8. 这座位于北京植物园内的**大型展览温室为全钢玻璃结构**，总建筑面积达 7250 平方米。温室的外形如一片舒展的绿叶，在温室的正面有一个**椭圆形**的展厅与大叶片相连，好像绿叶中的一朵**含苞欲放的花**。

9. 在中国当今的**饮料市场**上，除了流行很多年的**碳酸型饮料**，如“可口可乐”、“百事可乐”等以外，近年来有出现了像“健力宝”、“康师傅”系列等**非碳酸型饮料**。

10. 京城有一个**旧书市场**，每到**双休日**，一大早人们就从**四面八方**赶来这里挑选自己喜爱的书籍。在这个旧书市场，书摊多，书的种类杂，而且各种**档次**的书都有，这对不同层次的读者来说，具有很强的吸引力。

II. Заповніть пропуски відповідними термінами, поданими нижче.

1. ... - 以字为单位，按一定次序排列单字，注明每个字的形、音、义或其他属性，供人查阅参考的工具书。

2. ... - 电力网的简称，通常是指联系发电与用电，由输电、变电、配电设备及相应的二次系统等组成的统一整体。现代电网是目前世界上结构最复杂、规模最大的人造系统和能量输送网络。

3. ... - 音节高低升降变化而有区别意义的作用的一种语音现象。(声调)

4. ... - 古人把汉字的结构方式和使用方式归纳成六种类型。

5. ... - 用意符和音符表示语素意义的方式造出的字。

6. ... - 指将玻璃的日照量定为 1 时，进入室内的热量（透过与室内再放射之和）与**其**的比率。

7. ... - 佛洛伊德首先用这个词来描述对某一客体同时存在的一对对立冲动或情感，一般指一种既爱又恨的情感。

8. ... - 是指国际上普遍接受的，该国国际收支中使用最多，外汇储备中占比最大的自由外汇。

9. ... - 指发卡机构根据申请人的资信状况等为其核定、在卡片有效期内可循环使用的最高授信限额。

10. ... - 古代植物体在不透空气或空气不足的情况下受到地下高温高压而形成的，主要成分是碳、氢、氧和氮。

电网、煤、太阳能透比率、关键货币、形声字、字典、信用额度、声调、矛盾情感、六书。

Граматичний рівень

Мета: навчити студентів граматично коректно оформлювати китайськомовні речення, комбінувати знання морфології та синтаксису китайської мови на тлі лексичного матеріалу.

Завдання:

I. Розкрийте дужки, застосовуючи відповідний стан, часову форму дієслова, дієслівної форми (граматичної конструкції) у китайських реченнях:

1. 以字为单位，按一定次序排列单字，注明每个字的形、音、义或其他属性，供人查阅参考的工具书。(字典)

2. 电力网的简称，通常是指联系发电与用电，由输电、变电、配电设备及相应的二次系统等组成的统一整体。现代电网是目前世界上结构最复杂、规模最大的人造系统和能量输送网络。(电网)

3. 音节高低升降变化而有区别意义的作用的一种语音现象。(声调)

4. 古人把汉字的结构方式和使用方式归纳成六种类型。(六书)

5. 用意符和音符表示语素意义的方式造出的字。(形声字)

6. 指将玻璃的日照量定为1时，进入室内的热量（透过与室内再放射之和）与它的比率。(太阳能透比率)

7. 佛洛伊德首先用这个词来描述对某一客体同时存在的一对对立冲动或情感，一般指一种既爱又恨的情感。(矛盾情感)

8. 是指国际上普遍接受的，该国国际收支中使用最多，外汇储备中占比最大的自由外汇。(关键货币)

9. 指发卡机构根据申请人的资信状况等为其核定、在卡片有效期内可循环使用的最高授信限额。(信用额度)

10. 古代植物体在不透空气或空气不足的情况下受到地下高温高压而形成的，主要成分是碳、氢、氧和氮。(煤)

***

1. 人体内的奇妙生物钟控制____人的生命节奏。(过、了、着)

2. 长期从事脑力劳动的人，到了 60 岁时仍能保持____的思维能力。
(飞奔 敏捷 敏感)

3. 我军昨天向敌人的阵地发起了____的攻击。(激烈、猛烈)

4. 大家虽然有点累，但____了集体财产遭损失心理很高兴。(避免 保护 保证)

5. 我们早已和被服厂说好，____他们的半成品加工。(给 用 把)

6. 这次会议讨论了在新的形势下，如何适应培养人才的____而出版高质量的教材。(需要 必要)

7. 经过抢救，大夫们终于把休克的病人____过来了。(救醒 苏醒)

8. 他不但细心听取了我们的意见，____立刻通知组内同志前来商量，态度甚至比我们还要积极。(或者 但是 而且)

9. 现在一些中、低焦油含量的香烟虽然减少了对肺部的损害，____并不等于此类香烟无毒。(而且 但是)

10. ____中国的菊花之乡，很多人都会想到河南开封的南郊乡。(提到 讨论)

答案、

1. 人体内的奇妙生物钟控制着人的生命节奏。

2. 长期从事脑力劳动的人，到了 60 岁时仍能保持敏捷的思维能力。

3. 我军昨天向敌人的阵地发起了猛烈的攻击。

4. 大家虽然有点累，但避免了集体财产遭损失心理很高兴。
5. 我们早已和被服厂说好，给他们的半成品加工。
6. 这次会议讨论了在新的形势下，如何适应培养人才的需要而出版高质量的教材。
7. 经过抢救，大夫们终于把休克的病人救醒过来了。
8. 他不但细心听取了我们的意见，而且立刻通知组内同志前来商量，态度甚至比我们还要积极。
9. 现在一些中、低焦油含量的香烟虽然减少了对肺部的损害，但是并不等于此类香烟无毒。
10. 提到中国的菊花之乡，很多人都会想到河南开封的南郊乡。

II. Розташуйте слова в реченнях у коректному порядку відповідно до комунікативного типу речення. У разі необхідності додайте розділові знаки.

1. 交通事故 发生 原因 的 不遵守 之一 但是 其中的 交通规则 原因 重要
2. 必要的 老年 后 进入 兴趣和爱好 培养 为了 生活 健康幸福 良好 的是
3. 计算机 国内 温室 模拟自动控制系统 温度 不同展区 湿度 最先进的 采用 通风 调节 光照 进行 可以 等
4. 一种游戏规则 制度 它 一种 之间 激励机制 是 在很大程度上 选择与 结果 关系 决定的
5. 古老又新鲜的 起源 化学元素 探索 问题 一个 形成的
6. 中华民族 古老文明 黄河流域 作为 的 不可磨灭的 中国 以至 世界 文化 为 做出了 贡献 的
7. 镇静作用 对 牛奶中 疲劳感 使人 一种 有 人体 物质 色氨酸 会
8. 天文学 发展 最早 国家之一 世界 已经 积累 数千年 大量的 宝贵的 中国 是 了 天文资料
9. 整个 互联网 业界 和 宽带接入 一直 广大网友 所 孜孜以求的 是

10. 太阳 如果 变成 半径 它的 收缩至 不到 3000 米 那么 一个 黑洞 就将

答案、

- 1.发生交通事故的原因很多，但是不遵守交通规则是其中的一个重要原因。
- 2.进入老年后，为了生活健康幸福，培养良好的兴趣和爱好是必要的
- 3.温室采用了国内最先进的计算机模拟自动控制系统，可以对不同展区的温度、湿度、通风、光照等进行调节。
- 4.制度是一种游戏规则、一种激励机制，它在很大程度上决定着选择与结果之间的关系。
- 5.探索化学元素的起源和形成是一个既古老又新鲜的问题。
- 6.黄河流域作为中华民族古老文明的摇篮，为中国以至世界文化做出了不可磨灭的贡献。
- 7.牛奶中有一种会使人有疲劳感的物质—色氨酸，对人体有镇静作用。
- 8.中国是世界上天文学发展最早的国家之一，已经积累了数千年大量的宝贵的天文资料。
- 9.宽带接入一直是整个互联网业界和广大网友所孜孜以求的。
- 10.如果太阳变成一个黑洞，那么它的半径就将收缩至不到 3000 米。

Вправи з англійської мови

Лексичний рівень

Мета: навчити студентів виявляти терміни в англомовних реченнях та коректно тлумачити їх зміст.

Завдання:

I. Прочитайте речення, розтлумачте зміст маркованих курсивом термінів.

1. The Open Society Foundations *advance human rights and justice* around the world by advocating equality for minorities and women, supporting *international war crimes tribunals*, and helping institute national legal reforms *to ensure freedom of information, promote sentencing alternatives*, and protect the rights of criminal defendants.

2. *Steel framed properties* are also *rodent and insect resistant*, and the use of *vapour barriers, house wrap* and *fibreboard* prevent *damp penetration*, provide protection from exterior and interior noise, whilst no ventilation is required.

3. *The acoustic cloaking device* works in all three dimensions, no matter which direction the sound is coming from or where the observer is located, and *holds potential for future applications* such as *sonar avoidance* and architectural acoustics.

4. A *high-resolution map of the human brain in utero* is providing hints about the *origins of brain disorders* including *schizophrenia* and autism.

5. Poinar's team *isolates DNA and proteins from fossils* and preserved remains, and then uses *sophisticated sequencing* and *analysis tools* to answer questions about *species extinctions, evolution*, and even the *spread of infectious diseases*.

6. Scientists estimate that there are about 5,055 *black rhinoceroses* left in the world, a *decline* of about 96 percent over the past century or so. They were listed in *Appendix I of CITES* in 1977 and on the U.S. *Endangered Species Act* in 1980; they are currently listed as critically endangered on the IUCN *Red List of Threatened Species*.

7. **Demand** is the quantity of goods or services that buyers would *purchase at all possible prices*. Demand *varies inversely* with price. That is, at a higher price fewer items would be bought than at a lower one. The degree to which price changes affect demand will depend upon *the elasticity of demand* for a particular item.

8. Credit is a term used *to denote transactions* involving the *transfer of money* or other property on *promise of repayment*, usually at a fixed future date. The *transferor* thereby becomes a *creditor*, and the *transferee* becomes a *debtor*.

9. Another important direction of researches effectively developed during several recent decades is called *the free-energy density-functional theory* (DFT) and has several modifications depending on the object under study and the level of applied computer techniques.

10. The *radical* of an algebraic group is the *identity component* of its *maximal normal solvable subgroup*.

II. Заповніть пропуски відповідними термінами, поданими нижче.

1. ... is known as a building material such as stone, clay, brick, or concrete.

2. In medicine ... are defined as proteins and antibodies that are produced by the immune system's cells, found in the tissue fluids and blood, which bind to anything they recognize as foreign antigens. Sometimes immunoglobulins bind to substances that may not be a health threat.

3. ... is known as a numeric measure of the strength of linear relationship between two random variables (one can use it to quantify, for example, how shoe size and height are correlated in the population).

4. In probability theory and statistics, ... , also known as relative standard deviation (RSD), is a standardized measure of dispersion of a probability distribution or frequency distribution.

5. ... is a measure of a star's absolute brightness. It is defined as the apparent magnitude the star would show if it were located at a distance of 10 parsecs, or 32.6 light years.

6. Scientists define ... as a special compound added to solution that changes colour depending on the acidity of the solution; different indicators have different colours and effective pH ranges.

7. ... is an exothermic reaction between an oxidant and fuel with heat and often light.

8. We call ... a system of fluid filled tubes and ducts that are connected with the tube feet of most marine invertebrates. They help in functions such as respiration, feeding, etc.

9. ... is a diagram where sets are represented as simple geometric figures (often circles), and overlapping and similar sets are represented by intersections and unions of the figures.

10. A pair of numerical coordinates which specify the position of a point on a plane based on its distance from the two fixed perpendicular axes (which, with their positive and negative values, split the plane up into four quadrants) is called ... .

Cartesian coordinates, Venn diagram, Water Vascular System, combustion, indicator, absolute magnitude, the coefficient of variation (CV), correlation, immunoglobulins, masonry.

Keys to the assignments:

1. masonry; 2. immunoglobulins; 3. correlation; 4. the coefficient of variation (CV); 5. absolute magnitude; 6. indicator; 7. combustion; 8. Water Vascular System; 9. Venn diagram; 10. Cartesian coordinates.

Граматичний рівень

Мета: навчити студентів граматично коректно оформлювати англомовні речення, комбінувати знання морфології та синтаксису англійської мови на тлі лексичного матеріалу.

Завдання:

I. Розкрийте дужки, застосовуючи відповідний стан, часову форму дієслова, дієслівної форми (граматичної конструкції) в англійських реченнях:

1. This snippet of the Cretaceous ended up (*to freeze*) in rock, and paleontologists discovered the prints as early as 1917.

2. As wastewater (*to trickle*) through the biological filter media, organic material (*to transform*) into biomass, which (*to grow*) on the surface of the HUFO filtermedia.

3. Supplementary stages (*can; to add*) to provide complete nitrification of final effluent or phosphate removal.

4. The machine factory in SERTEM GROUP (*to specialise*) in development and production of vehicles (*to intend*) for underground mining, for mining accompanied by (*to drill*) and (*to blast*) in particular, as well as those of machines and plants (*to intend*) for mineral processing of crushed stone and (*to recycle*) material.

5. At the moment a floating pontoon crane with the capacity of 1200 tons (*to build*) on request of *MountTeam*.

6. Meticulously (*to craft*) and ultra-thin, Surface Book (*to be*) the ultimate device for (*to power*) your ideas. Its 13.5-inch PixelSense display (*to rival*) the (*to print*) page with a resolution of 3000 x 2000, and features an (*to integrate*) backlit keyboard, optional graphics, and responsive glass trackpad.

7. Treated effluent (*to separate*) from the biomass in the clarifier and (*can; to discharge*) to soil or surface waters.

8. The specific energy consumption of the unit (*not / to exceed*) 3kWh/m³ at purification performance 50m³/h (1200m³ a day). The device (*to be*) the plant (*to manufacture*) mass-products that (*to decrease*) the prime cost and (*to provide*) fast exchange of ready modules.

9. In order (*to build*) a corresponding purification complex the standard uniform modules (*to combine*), which (*to contribute*) to decrease of the initial investments and terms of construction.

10. The main distinguishing features of the hydrowaving process of water desalination in comparison with the existing technologies (*to be*): functioning without (*to use*) consumable materials in the process of operation (absence of filters,

ion-exchange resins, chemical reagents) and desalination of the source water independently from the impurity and mineralization grade.

Keys to Task I:

1. This snippet of the Cretaceous ended up *frozen* in rock, and paleontologists discovered the prints as early as 1917.

2. As wastewater *trickles* through the biological filter media, organic material *is transformed* into biomass, which *grows* on the surface of the HUFO filtermedia.

3. Supplementary stages *can be added* to provide complete nitrification of final effluent or phosphate removal.

4. The machine factory in SERTEM GROUP *is specialised* in development and production of vehicles (*to intend*) for underground mining, for mining accompanied by *drilling* and *blasting* in particular, as well as those of machines and plants *intended* for mineral processing of crushed stone and *recycling* material.

5. At the moment a floating pontoon crane with the capacity of 1200 tons *is being built* on request of *MountTeam*.

6. Meticulously crafted and ultra-thin, Surface Book *is* the ultimate device for *powering* your ideas. Its 13.5-inch PixelSense display *rivals* the *printed* page with a resolution of 3000 x 2000, and features an *integrated* backlit keyboard, optional graphics, and responsive glass trackpad.

7. Treated effluent *is separated* from the biomass in the clarifier and *can be discharged* to soil or surface waters.

8. The specific energy consumption of the unit *does not exceed* 3kWh/m³ at purification performance 50m³/h (1200m³ a day). The device *is* the plant *manufacturing* mass-products that *decrease* the prime cost and *provide* fast exchange of ready modules.

9. In order *to build* a corresponding purification complex the standard uniform modules *are combined*, which *contributes* to decrease of the initial investments and terms of construction.

10. The main distinguishing features of the hydrowaving process of water desalination in comparison with the existing technologies *are*: functioning without *using* consumable materials in the process of operation (absence of filters, ion-exchange resins, chemical reagents) and desalination of the source water independently from the impurity and mineralization grade.

II. Розташуйте слова в реченнях у коректному порядку відповідно до комунікативного типу речення. У разі необхідності додайте розділові знаки. Почніть речення з великої літери.

1. to deliver concrete / truck-mounted concrete pumps / we have / allow us / to the height of 45 m.

2. purchase of new permanent assets / due to / in the year of 2003 / have more than tripled / the involvement of new investors / expenditures on renewal and.

3. using both in-house capacities / carries out successfully / *Bridge Stone* / railway infrastructure projects / greenfield and brownfield / the management of / complexity / and third-party contractors / of any degree of.

4. purification of run-off water / the new technology / the hydrowaving method of / desalination of seawater / based on / neutralizing of toxic agents (TA) / gives positive results / in the sphere of / liquid substances processing / purification of liquid radioactive waste / and de-ironing of the natural water.

5. drinking water / may produce / the device / in conformity with / by the results of corresponding tests / Sanitary Norms and Regulations 2.12.1.4.1074-01 / which was proved.

6. channels and tunnels / hydraulic structures / include ground water dams / and their complexes / for sea and river transport / concrete and reinforced concrete berths / bank protection embankments / and fish facilities.

7. safe to operate / BIOCLERE is / wastewater treatment plant / a biological / which is reliable / and.

8. PE pipes / they are / the optimum solution / of water and sewage / since / are / perfect / for pressure transportation / and / new pipelines / for the construction of / rehabilitation of old ones.

9. as well as / to go under bridges / a unique character of / its construction / overcome / ancones and canal locks / will enable it / in shallow and narrow waters / to operate.

10. the involvement of / expenditures on / due to / new investors / in the year of 2003 / new permanent assets / renewal and purchase of / have more than tripled.

Keys to Task II:

1. Truck-mounted concrete pumps we have allow us to deliver concrete to the height of 45 m.

2. Due to the involvement of new investors in the year of 2003, expenditures on renewal and purchase of new permanent assets have more than tripled.

3. *Bridge Stone* carries out successfully the management of greenfield and brownfield railway infrastructure projects of any degree of complexity using both in-house capacities and third-party contractors.

4. The new technology based on the hydrowaving method of liquid substances processing gives positive results in the sphere of desalination of seawater, purification of liquid radioactive waste, neutralizing of toxic agents (TA), purification of run-off water and de-ironing of the natural water.

5. The device may produce drinking water in conformity with Sanitary Norms and Regulations 2.12.1.4.1074-01, which was proved by the results of corresponding tests.

6. Hydraulic structures and their complexes include ground water dams, concrete and reinforced concrete berths for sea and river transport; bank protection embankments and fish facilities; channels and tunnels.

7. BIOCLERE is a biological wastewater treatment plant which is reliable and safe to operate.

8. PE pipes are the optimum solution for pressure transportation of water and sewage, since they are perfect for the construction of new pipelines and rehabilitation of old ones.

9. A unique character of its construction will enable it to operate in shallow and narrow waters, overcome ancones and canal locks, as well as to go under bridges.

10. Due to the involvement of new investors in the year of 2003, expenditures on renewal and purchase of new permanent assets have more than tripled.

Вправи з української мови

Лексичний рівень

Мета: навчити студентів виявляти терміни в україномовних реченнях та коректно тлумачити їх зміст.

Завдання:

I. Прочитайте речення, розтлумачте зміст маркованих курсивом термінів.

1. Україна є **суверенна** і незалежна, **демократична**, **соціальна**, **правова держава**.

2. Носієм **суверенітету** і єдиним джерелом влади в Україні є народ, народ здійснює владу безпосередньо і через **органи державної влади** та **органи місцевого самоврядування**.

3. Право визначати і змінювати **конституційний лад** в Україні належить виключно народові і не може бути **узурповане** державою, її органами або посадовими особами.

4. Закони та інші **нормативно-правові акти** приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

5. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші **природні ресурси**, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її **континентального шельфу**, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу.

6. Для письменника свобода необхідна особливо, – вона для нього **догмат, аксіома**.

7. Нм потрібно вловити **вектор** руху і описати механізм перетворення грандіозної **імперії** в безсилу **деспотію**.

8. Особистість повинна жертвувати собою заради порятунку **колективу**, але справа тут не в елементарній **арифметики**.

9. Ось пасіонарного поштовху простежується на 45-48 градусів північної широти, а довжина її невелика: від Тихого океану до **меридіана** Байкалу – близько 100 градусів східної довготи.

10. Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи *планетарного масштабу*, збереження *генофонду* Українського народу є обов'язком держави.

II. Заповніть пропуски відповідними термінами, поданими нижче.

1. ... – розділ математики, що вивчає властивості дій над різноманітними величинами і розв'язки рівнянь, пов'язаних з цими діями.

2. ... – це послідовність дійсних чисел, у котрій кожен наступний елемент відрізняється від попереднього на фіксовану величину.

3. Розділ математики про вибір і розташування елементів деякої множини на основі яких-небудь умов – ...

4. ... – це наука про кількісні співвідношення, структури, форми та перетворення.

5. Стан, в якому зимують холонокровні хребетні (земноводні та плазуни) – ...

6. Стан, в якому різні тварини переносять зиму – ...

7. ... – вчені, які вивчають світ тварин.

8. ... – сукупність організмів, що мешкають у товщі води і нездатних протистояти перенесенню течією.

9. ... – наука про сили, що діють на рухомі в повітрі тіла.

10. Елемент, що складається з суміші хімічних сполук і створює електрорушійну силу при включенні в електричний ланцюг – ...

аеродинаміка, зимове заціпеніння, математика, арифметична прогресія, алгебра, зимовий спокій, зоологи, планктон, батарея, комбінаторика.

Ключі до завдання II:

1. Алгебра – розділ математики, що вивчає властивості дій над різноманітними величинами і розв'язки рівнянь, пов'язаних з цими діями.

2. Арифметична прогресія – це послідовність дійсних чисел, у котрій кожен наступний елемент відрізняється від попереднього на фіксовану величину.
3. Розділ математики про вибір і розташування елементів деякої множини на основі яких-небудь умов – комбінаторика.
4. Математика – це наука про кількісні співвідношення, структури, форми та перетворення.
5. Стан, в якому зимують холонокровні хребетні (земноводні та плазуни) – зимове заціпеніння.
6. Стан, в якому різні тварини переносять зиму – зимовий спокій.
7. Зоологи – вчені, які вивчають світ тварин.
8. Планктон – сукупність організмів, що мешкають у товщі води і нездатних протистояти перенесенню течією.
9. Аеродинаміка – наука про сили, що діють на рухомі в повітрі тіла.
10. Елемент, що складається з суміші хімічних сполук і створює електрорушійну силу при включенні в електричний ланцюг – батарея.

Граматичний рівень

Мета: навчити студентів граматично коректно оформлювати україномовні речення, комбінувати знання морфології та синтаксису української мови на тлі лексичного матеріалу.

Завдання:

1. Розкрийте дужки, застосовуючи відповідний стан, часову форму дієслова, дієслівної форми (граматичної конструкції) в українських реченнях:

1. Археологічні розкопки (*показувати*), що гончарний посуд на території України (*виготовлятися*) ще в період неоліту.

2. Попри існування альтернативних теорій гравітації, загальна теорія відносності (*бути*) загальноприйнятою в сучасній фізиці.

3. Архімедів гвинт (*стати*) прообразом для створення великої серії машин і механізмів з різноманітним призначенням, в основі яких (*лежати*) вал з гвинтовою поверхнею

4. Відкриття складної будови атома (*допомогати*) (*встановити*), що фундаментальною характеристикою кожного елемента (*бути*) заряд ядра атома, а не атомна маса.

5. Вперше поняття робот (*опублікувати*) у п'єсі «R.U.R.» чеського письменника Карела Чапека.

6. Основу термодинаміки як нової науки (*закладати*) Саді Карно в (*опублікувати*) в 1824 р. трактаті «Роздуми про рушійну силу вогню і про машини, (*здатний; розвивати*) цю силу».

7. Небесна механіка як астрономічна наука (*засновувати*) на фізичних теоріях всесвітнього тяжіння.

8. Механіку (*поділяти*) на загальну механіку, механіку суцільних середовищ і прикладну механіку.

9. Біохімія (*прагнути; відповідати*) на біологічні та біохімічні питання за допомогою хімічних методів.

10. Всі функції ДНК (*залежити*) від її взаємодії з білками.

Ключі до завдання I:

1. Археологічні розкопки *показують*, що гончарний посуд на території України виготовлявся ще в період неоліту.

2. Попри існування альтернативних теорій гравітації, загальна теорія відносності є загальноприйнятою в сучасній фізиці.

3. Архімедів гвинт *став* прообразом для створення великої серії машин і механізмів з різноманітним призначенням, в основі яких *лежить* вал з гвинтовою поверхнею.

4. Відкриття складної будови атома *допомогло встановити*, що фундаментальною характеристикою кожного елемента є заряд ядра атома, а не атомна маса.

5. Вперше поняття робот *опубліковано* у п'єсі «R.U.R.» чеського письменника Карела Чапека.

6. Основу термодинаміки як нової науки *заклав* Саді Карно (фізик) в *опублікованому* в 1824 р. трактаті "Роздуми про рушійну силу вогню і про машини, *здатні розвивати* цю силу".

7. Небесна механіка як астрономічна наука *заснована* на фізичних теоріях всесвітнього тяжіння.

8. Механіку *поділяють* на загальну механіку, механіку суцільних середовищ і прикладну механіку.

9. Біохімія *прагне відповідати* на біологічні та біохімічні питання за допомогою хімічних методів.

10. Всі функції ДНК *залежать* від її взаємодії з білками.

II. Розташуйте слова в реченнях у коректному порядку відповідно до комунікативного типу речення. У разі необхідності додайте розділові знаки.

Почніть речення з великої літери.

1. Просту / кінетичну / газу / створив / Август / 1856 / Кренінг / послідовну / теорію / у.

2. Один / в / моль / точно / або / масу / завжди / речовини / містить / атомну / молекулярну / виражену / грамах / речовини.

3. У / склав / атомних / вперше / вчений / вересні.

4. Фотоелектричний / в / містить / датчик / вигляді / класичному / нерухомі / три / фотоприймачі.

5. Хімічна / які / струму / корозія / електричного / не / відбувається / в / проводять / середовищах.

6. Ядро / більшою / електронів / оболонкою / за / заряджених / оточене / набагато / розміром / з / негативно.

7. Сучасна / про / наука / почала / епоху / революції / тяжіння / виникати / в / науковій.

8. Особливим / ядерної / типом / поділ / є / ядра / реакції.

9. Всі / кристалічну / матеріали / будову / мають.

10. Швидкість / до / нейтрино / близька / руху / світла / швидкості.

Ключі до завдання II:

1. Просту послідовну кінетичну теорію газу створив у 1856 Август Кренінг.

2. Один моль речовини завжди точно містить атомну або молекулярну масу речовини, виражену в грамах.

3. У вересні 1803 року вперше англійський вчений склав першу таблицю атомних мас.
4. Фотоелектричний датчик в класичному вигляді містить три нерухомі фотоприймачі.
5. Хімічна корозія відбувається в середовищах, які не проводять електричного струму.
6. Ядро оточене набагато більшою за розміром оболонкою з негативно заряджених електронів.
7. Сучасна наука про тяжіння почала виникати в епоху наукової революції.
8. Особливим типом ядерної реакції є поділ ядра.
9. Всі метали мають кристалічну будову.
10. Швидкість руху нейтринно близька до швидкості світла.

Вправи з російської мови

Лексичний рівень

Мета: навчити студентів виявляти терміни в російськомовних реченнях та коректно тлумачити їх зміст.

Завдання:

I. Прочитайте речення, розтлумачте зміст маркованих курсивом термінів.

1. Ученые пришли к выводу, что абсолютно в каждом немецком математическом научном тексте, будь то статья, **монография** или **диссертация**, встречается большое количество терминов с **ономастическим компонентом**, или **терминов-эпонимов**.

2. Немецко-математический словарь содержит 30000 терминов по **функциональному анализу**, алгебраической геометрии и алгебраической типологии, математической логике и теории **алгоритмов**, теории случайных процессов и математической статистике, вычислительной математике и **программированию**, теории информации и теории игр.

3. Носителем **суверенитета** и единственным источником власти во многих странах является их многонациональный народ.

4. Гражданство в стране приобретается и прекращается в соответствии с **федеральным законом**, является единым и равным независимо от оснований приобретения.

5. Украина – **социальное государство**, политика которого направлена на создание условий, обеспечивающих достойную жизнь и свободное развитие человека.

6. **Агнозия** не является самостоятельным заболеванием, развивается вторично, на фоне других заболеваний.

7. **Пассионарность** западноевропейцев активно смещалась к границам суперэтнического **ареала**.

8. Плоская *пустыня* превращается в феерическое зрелище, когда расцветивается всеми цветами радуги благодаря местной *флоре*, успешно приспособившейся к засушливым условиям существования.

9. Ранее академик Китайской академии наук Пань Цзяньвэй сообщил, что в случае удачного запуска впервые в мире будет установлена *квантовая связь* между *спутником* и объектом на Земле.

10. Болезнь могут вызвать разные причины *аритмии сердца*, для того, чтобы определить свое направление, в котором стоит двигаться, работая над собой для возвращения потерянного здоровья, будет полезно рассмотреть каждую все возможные причины детально.

II. Заповніть пропуски відповідними термінами, поданими нижче.

1. ... – использование живых организмов и биологических процессов в промышленном производстве ферментов, витаминов, белков, аминокислот, антибиотиков.

2. Денежная сумма или другая имущественная ценность, выдаваемая вперед в счет условленных платежей или предстоящих расходов – ...

3. Совокупность всех водных объектов земного шара: океанов, морей, рек, озер, водохранилищ, подземных вод, ледников и снежного покрова – ...

4. ... – философское учение об объективной закономерности взаимосвязи и причинной обусловленности всех явлений, противостоит индетерминизму, отрицающему всеобщий характер причинности.

5. Величина, остающаяся неизменной при тех или иных преобразованиях – ...

6. ... – краткое изложение научного произведения самим автором.

7. ... свойство организма повторять в роду поколений сходные типы обмена веществ и индивидуального развития в целом.

8. ... – возникающие естественно или вызываемые искусственно изменения наследственных свойств организма в результате перестроек и нарушений в генетическом материале организма.

9. Владелец акций, получающий прибыль по ним в виде дивидендов – ...

10. ... – совокупность особей одного вида, населяющая некоторую территорию, относительно изолированная от других и обладающая определенным генофондом.

акционер, мутации, аванс, биотехнология, детерминизм, популяция, инвариант, автореферат, наследственность, гидросфера.

Ключи к заданию II:

1. биотехнология; 2. аванс; 3. гидросфера; 4. детерминизм; 5. инвариант; 6. автореферат; 7. наследственность; 8. мутации; 9. акционер; 10. популяция.

Грамматичний рівень

Мета: навчити студентів граматично коректно оформлювати російськомовні речення, комбінувати знання морфології та синтаксису російської мови на тлі лексичного матеріалу.

Завдання:

I. Розкрийте дужки, застосовуючи відповідний стан, часову форму дієслова, дієслівної форми (граматичної конструкції) в англійських реченнях:

1. (*Исходить*) из результатов эксперимента, можно (*делать*) заключение, что объект (*иметь*) мягкую однородную структуру, свободно (*пропускает*) свет и может (*изменять*) ряд своих параметров при воздействии на него разности потенциалов в диапазоне от 5 до 33 000 В.

2. Исследования также (*показат*), что объект необратимо (*изменяет*) свою молекулярную структуру под воздействием температуры свыше 300 К.

3. При механическом воздействии на объект с силой до 1000 Н видимых изменений в структуре не (*наблюдают*).

4. Так называемые квантовые сети (*решат*) обе эти проблемы за счет того, что принцип неопределенности Гейзенберга не (*позволяет*) "третьему лишнему" (*считывать*) информацию с канала данных и (*подбирает*) к ней ключ.

5. При старте грузового корабля «Сигнус» с мыса Канаверал к МКС, слишком быстро (*отключиться*) и (*отделиться*) первая ступень ракеты.

6. Эти вещества – гелий, неон, аргон, криптон, ксенон – (*обладать*) очень низкой реакционной способностью и в большинстве своем не (*реагировать*) даже с сильнейшими окислителями, например, фтором.

7. Данное решение (*позволять*) (*упростить*) уровень бизнес-логики приложения, однако не всегда (*оказываться*) наиболее выгодным по критериям производительности и затрат оперативной памяти.

8. Зарядовый радиус протона можно (*определять*) по тому, как эта элементарная частица (*взаимодействовать*) с отрицательными зарядами.

9. На первом этапе опытов ученые (*собираться*) (*проверять*) надежность криптографической связи между Пекином и Веней, посредником в которой (*выступить*) околоземный спутник.

10. Перед формулировкой (*предлагать*) метода увеличения производительности интернет-ориентированных клиент-серверных приложений (*предлагать*) (*рассмотреть*) результаты тестирования производительности, проведенного с применением каждого из (*рассмотреть*) выше алгоритмов и обоих вариантов хранения данных в базе данных.

Ключи к заданию I:

1. Исходя из результатов эксперимента, можно сделать заключение, что объект имеет мягкую однородную структуру, свободно пропускает свет и может изменять ряд своих параметров при воздействии на него разности потенциалов в диапазоне от 5 до 33 000 В.

2. Исследования также показали, что объект необратимо изменяет свою молекулярную структуру под воздействием температуры свыше 300 К.

3. При механическом воздействии на объект с силой до 1000 Н видимых изменений в структуре не наблюдается.

4. Так называемые квантовые сети решают обе эти проблемы за счет того, что принцип неопределенности Гейзенберга не позволяет "третьему лишнему" считывать информацию с канала данных и подобрать к ней ключ.

5. При старте грузового корабля "Сигнус" с мыса Канаверал к МКС, слишком быстро отключилась и отделилась первая ступень ракеты.

6. Эти вещества – гелий, неон, аргон, криптон, ксенон – обладают очень низкой реакционной способностью и в большинстве своем не (реагировать) даже с сильнейшими окислителями, например, фтором.

7. Данное решение позволяет упростить уровень бизнес-логики приложения, однако не всегда оказываться наиболее выгодным по критериям производительности и затрат оперативной памяти.

8. Зарядовый радиус протона можно определить по тому, как эта элементарная частица взаимодействует с отрицательными зарядами.

9. На первом этапе опытов ученые собираются проверить надежность криптографической связи между Пекином и Веной, посредником в которой выступит околоземный спутник.

10. Перед формулировкой предлагаемого метода увеличения производительности интернет-ориентированных клиент-серверных приложений предлагается рассмотреть результаты тестирования производительности, проведенного с применением каждого из рассмотренных выше алгоритмов и обоих вариантов хранения данных в базе данных.

II. Розташуйте слова в реченнях у коректному порядку відповідно до комунікативного типу речення. У разі необхідності додайте розділові знаки. Почніть речення з великої літери.

1. Раз / мюон / 207 / последнего /отличие / обладает / жизни / электрона / около / и /в / микросекунд / массивнее / в / от / временем / двух.

2. Давлении / газом / соединения / при / получить / немногим / и / менее / кислородом / атмосфер / ксенона / путем / прямой / миллиона / удалось / инертным / между / реакции.

3. Что / к / воздействию / суть / поля / тому / эффекта / сводится / при / магнитокалорического / внешнего / магнитного / материал / изменяется / на / этого / магнитный / материала / температура.

4. Используют / управлять / автономных / анализировать / обеспечение / автомобилях / машин / их / которое / и / люди / в / облачное / как / данные / установлено / собирать / парком / программное / позволит.

5. Информация / точки / действительностью / осмысленная / практически / полезности / когнитивная / окружающей / оцениваемая / разумности / с / зрения / ее / согласованности / с / нас / всегда.

6. Шумности / существенное / и / винта / приведет / кроме / вибрации / к / несущего / уменьшению / вертолетов / уменьшение.

7. Экрана / которую / определенную / указал / считывает / робот / и / ему / часть / сообщение / сканирует / пользователь.

8. Разрешения / позволяет / используется / кодировки / высокого / которая / возможность / звука / формате / передавать / в / беспроводной / по / аудио / в / звук / технологическая / аппарате / сети.

9. Пропускаются / того / поведение / сначала / чтобы / этого / изображения / предмета / движения / после / на / который / для / алгоритм / кадрах / через / анализирует / нескольких / его / понять.

10. Уровня / микрожидкостного / клеток / температуры / и / проводится / чипа / плотности / мониторинг / кислорода / с / встроенного / помощью / кислотности.

Ключи к заданию II:

1. Мюон в 207 раз массивнее электрона и, в отличие от последнего, обладает временем жизни около двух микросекунд.

2. Получить соединения ксенона удалось путем прямой реакции между инертным газом и кислородом при давлении немногим менее миллиона атмосфер.

3. Суть магнитокалорического эффекта (МКЭ) сводится к тому, что при воздействии внешнего магнитного поля на магнитный материал температура этого материала изменяется

4. В автономных автомобилях установлено облачное программное обеспечение, которое позволит управлять парком машин, собирать данные и анализировать, как люди их используют.

5. Когнитивная информация – всегда осмысленная, практически оцениваемая с точки зрения ее полезности, разумности, согласованности с окружающей нас действительностью.

6. Кроме того, существенное уменьшение вибрации несущего винта приведет и к уменьшению шумности вертолетов.

7. Робот сканирует определенную часть экрана, которую ему указал пользователь, и считывает сообщение.

8. Технологическая возможность кодировки звука, которая используется в аппарате, позволяет передавать звук по беспроводной сети в формате аудио высокого разрешения.

9. После этого изображения пропускаются через алгоритм, который сначала анализирует движения предмета на нескольких кадрах, для того, чтобы понять его поведение.

10. Мониторинг плотности клеток, уровня кислорода, температуры и кислотности проводится с помощью встроенного микрожидко

SECTION III

Complex assignments

Вправи «Профі-комбінатор» (рецептивна, репродуктивно-продуктивна)

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови комбінувати різні види мовленнєвої діяльності – читання і говоріння (монологічне мовлення) та здійснювати компресію китайськомовних, англомовних, україномовних та російськомовних текстів.

Вправа 1.

Завдання:

1. Прочитайте іншомовні тексти. Виявіть ключові змістові аспекти.
2. Репрезентуйте розгорнутий вторинний текст-переказ.
3. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу з аргументацією відповідей, зберігаючи функціонально-стильовий формат дискурсу.

三维照相定量评价总义齿修复后面部软组织变化的研究

随着人民生活水平的提高，人们对美观和功能的要求不断提高，即使是无牙颌患者，对义齿的要求也不仅限于进食功能，修复后的面容美学效果也成为其考虑的一项重要指标。而义齿修复后面部软组织的改善不仅受义齿形态的影响，而且具有相对的独立性和代偿性，目前对总义齿修复前后软组织变化的分析主要依靠医生在试牙过程中根据临床经验来判断，尚未见到基于三维软件的定量测量研究的报道。本研究通过软组织三维面部照相并测量分析，定量评价总义齿修复前后的颅颌面特征化，能够根据计算机软件进行修复前疗效预测，并指导修复后总义齿的精细调改，以此提高患者对修复体的满意程度。

1 资料和方法

1.1 样本收集

北京大学口腔医院特诊科门诊无牙颌患者 20 例，均为 Kennedy II 类骨性分类，男性 8 例，女性 12 例，年龄在 68-75 岁之间。义齿修复均由修复专业主治医师以上医生完成，临床检查合适，患者自觉满意。

1.2 数据采集

总义齿修复修复后，采用北京大学口腔医院正畸科三维影像实验室的 DSC-2 型面部三维成像照相机采集总义齿修复前后面部软组织三维数据。DSC-2 型三维照相机基于位相测量轮廓术原理。

1.3 数据分析

利用逆向工程软件 Rapodform2006 进行图像重合获得术前面部三维立体图像，进行术前、术后三维面像数据分析，探讨总义齿修复前后软组织三维面像的变化规律。

1.3.1 每个患者术前/术后三维图像两两配准选择左右内眦、外眦、鼻尖 5 个点，进行粗略配准，将术前/术后三维图像从初始不同的坐标系分别转化到同一坐标系下。

*****

ON CROSS-CULTURAL COMMUNICATION: PROFESSIONAL DISCOURSE TRANSLATION

Introduction. Communication is the exchange of ideas, information, etc. between two or more people. Communication regardless of its kind may happen between people of same culture and language or of different cultures. Each participant may interpret the other's speech according to his/her own cultural conventions and expectations. Cross-cultural communication is also frequently referred to as intercultural communication. Having gone through drastic changes in the course of its development, Translation Studies has adopted the cultural turn which, referring to a specific trend that sought to be the dominant paradigm, initially

presented itself as an anti-linguistic paradigm. However, the reorientation of the discipline in question does not solely consist in the opposition between these two approaches, whereas “it can be seen as part of a cultural turn that was taking place in the humanities generally in the late 1980s and early 1990s, and has altered the shape of many traditional subjects” (Bassnett 2007, p.16, as quoted in Sakellariou 2014). Culture is a set of beliefs, ideas, attitude, customs, behavior, festivals, cuisine and clothes style that differ from country to country. As viewed by the Greek thinker, culture is “everything, in the institution of a society, that goes beyond its functional-instrumental dimension and that the individuals of this society positively cathect as “value”” in the broadest sense of the term: in short the Greeks “paideia”. According to Castoriadis, the values of society are not received externally, nor do they originate from natural deposits. Rather, they are the fruit of a certain society, an indispensable part of its institution, serving ultimate bearings for orientation points for social making/doing and representing [5, 302]. When people of different languages are to communicate, they need a common language for understanding each other. Translation is a reasonable way of communicating in these cases. Translation is one of the major cross-linguistic and cross-cultural practices. We would like to highlight such key issues as equivalence in translation, translation evaluation, and intercultural communication.

Вправа 2.

Завдання:

1. Прочитайте україномовний та російськомовний тексти. Виявіть ключові змістові аспекти.
2. Репрезентуйте розгорнутий вторинний текст-переказ.
3. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу з аргументацією відповідей, зберігаючи функціонально-стильовий формат дискурсу.

Кочерган М. П. «Вступ до мовознавства»

Значення слова

Лексичне значення – історично закріплена в свідомості людей співвіднесеність слова з певним явищем дійсності.

Це зв'язок певного звучання з певним поняттям, почуттям, волевиявленням тощо, «відоме відображення предмета, явища чи відношення у свідомості...», яке входить до структури слова як його внутрішня сторона, відносно якої звучання слова виступає як матеріальна оболонка...» (О. І. Смирницький), або це той зміст слова, та інформація, яку воно несе. Лексичне значення слова є продуктом мисленнєвої діяльності людини. Воно пов'язане з редукцією інформації людською свідомістю, з порівнянням, класифікацією, узагальненням. Оскільки слова називають речі, то лексичне значення нерідко називають речовим. Ядром лексичного значення є концептуальне значення (мисленнєве відображення певного явища дійсності, поняття). Так, наприклад, слово обличчя має концептуальне значення «передня частина голови людини». Крім концептуального значення (його ще називають денотативним), слово може мати конотативне значення (від лат. *con* «разом із» і *notatio* «позначення»), тобто емоційні, експресивні, стилістичні «додатки» до основного значення. Наприклад, слова морда, пика, фізіономія мають таке ж концептуальне значення, як і обличчя, але на нього нашаровуються експресивно-стилістичні відтінки (конотації). Пор. ще: кінь і шкапа, черевики і шкарбани тощо. Концептуальне й конотативне значення є загальноприйнятими, тобто належать мові й зафіксовані в словниках. Від таких значень потрібно відрізнити контекстуальні значення, тобто значення, які виникають у певних контекстах. Так, словами котик і лапочка пестливо називають дітей чи близьких, однак таке значення в цих словах не фіксується словниками. Говорячи про значення слова, необхідно мати на увазі, що слово загалом вступає в три типи відношень: предметний (слово – предмет), поняттєвий (слово – поняття) і лінгвальний (слово – слово). ...

Мультикультурализм как объяснительный принцип культурной политики

Структура культурной политики, как правило, включает три параметра: концептуальную, экономическую и законодательную. Первая составляющая, по сути дела, выделяет философско-содержательный, ценностный аспект культурной политики. Именно здесь определяются стратегические цели государства в отношении культуры, формулируются основные ценностные установки, выявляются приоритеты, которые впоследствии транслируются всему обществу. Декларировав свою позицию, государство выступает гарантом ее реализации, определяя принципы финансирования культуры (полное или частичное), государство берет на себя ответственность за последовательное проведение их в жизнь. Третьей важной составляющей культурной политики становятся законы. Они напрямую регламентируют организационно-творческую деятельность. В этом случае важны не только законы, непосредственно связанные со сферой культуры, но и смежные. Это целая система законодательных актов. Культурная политика тесно связана с методами управления в культуре. Эти методы разнятся, прежде всего, в зависимости от господствующей формы власти. Они могут быть жесткими, административно-командными или более мягкими, гибко регулируемыми, а в иных случаях и саморегулируемыми. Очевидна необходимость и в современных менеджерских кадрах. Необходима поддержка не только государства, но и бизнеса, а также различных общественных организаций. В разных странах сегодня действуют разные модели культурной политики, отражающие разную степень участия государства в ее формировании и финансировании. В европейских странах существует несколько моделей решения этого вопроса, но, несмотря на их разнообразие, вопрос внебюджетной финансовой поддержки культуры и там остается весьма актуальным. В зарубежной практике выделяют целевой, институциональный и ресурсный подходы, а когда они совмещаются, тогда используется комплексный подход (управленческий).

Вправа «Зірка театрального сезону»

Мета: тренування підготовленого драматизованого китайського / англійського / українського / російського діалогічного мовлення.

Завдання: Драматизуйте з партнером уривок з китайського / англійського / українського / російського художнього твору за вашим вибором. Доповніть діалог паралінгвістичними засобами (відповідними жестами, мімікою, рухами тіла тощо).

Рекомендовані тексти:

1. 孟姜女哭长城

秦朝时候，有个善良美丽的女子，名叫孟姜女。一天，她正在自家的院子里做家务，突然发现葡萄架下藏了一个人，吓了她一大跳，正要叫喊，只见那个人连连摆手，恳求道：“别喊别喊，救救我吧！我叫范喜良，是来逃难的。”原来这时秦始皇为了造长城，正到处抓人做劳工，已经饿死、累死了不知多少人！孟姜女把范喜良救了下来，见他知书达理，眉清目秀，对他产生了爱慕之情，而范喜良也喜欢上了孟姜女。他俩儿心心相印，征得了父母的同意后，就准备结为夫妻。

成亲那天，孟家张灯结彩，宾客满堂，一派喜气洋洋的情景。眼看天快黑了，喝喜酒的人也都渐渐散了，新郎新娘正要入洞房，忽然只听见鸡飞狗叫，随后闯进来一队恶狠狠的官兵，不容分说，用铁链一锁，硬把范喜良抓到长城去做工了。好端端的喜事变成了一场空，孟姜女悲愤交加，日夜思念着丈夫。她想：我与其坐在家里干着急，还不如自己到长城去找他。对！就这么办！孟姜女立刻收拾收拾行装，上路了。

一路上，也不知经历了多少风霜雨雪，跋涉过多少险山恶水，孟姜女没有喊过一声苦，没有掉过一滴泪，终于，凭着顽强的毅力，凭着对丈夫深深的爱，她到达了长城。这时的长城已经是由一个个工地组成的一道很长很

长的城墙了，孟姜女一个工地一个工地地找过来，却始终不见丈夫的踪影。最后，她鼓起勇气，向一队正要上工的民工询问：“你们这儿有个范喜良吗？”民工说：“有这么个人，新来的。”孟姜女一听，甭提多开心了！她连忙再问：“他在哪儿呢？”民工说：“已经死了，尸首都已经填了城脚了！”

猛地听到这个噩耗，真好似晴天霹雳一般，孟姜女只觉眼前一黑，一阵心酸，大哭起来。整整哭了三天三夜，哭得天昏地暗，连天地都感动了。天越来越阴沉，风越来越猛烈，只听“哗啦”一声，一段长城被哭倒了，露出来的正是范喜良的尸首，孟姜女的眼泪滴在了他血肉模糊的脸上。她终于见到了自己心爱的丈夫，但他却再也看不到她了，因为他已经被残暴的秦始皇害死了。

2. 兔子的新娘

从前有个妇人，她带着女儿住在一座漂亮的花园里，院子里种了许多卷心菜。冬天，有只兔子来到院子里偷吃卷心菜，妈妈对女儿说：“去把那兔子赶走。”小姑娘就出来对兔子说：“喂！兔子，你快把我们家的卷心菜吃光了。”兔子对小姑娘说：“小姑娘，来坐到我尾巴上来吧，我带你上我家去。”

小姑娘不肯。

第二天，兔子又来吃卷心菜了。妈妈又对女儿说：“到院子里去把那兔子赶走。”小姑娘就出来对兔子说：“喂！兔子，你快把我们家的卷心菜吃光了。”兔子对小姑娘说：“小姑娘，来坐到我尾巴上来吧，我带你上我家去。”小姑娘还是拒绝了。

第三天，兔子又来了，坐在卷心菜上面。妈妈对女儿说：“去把那兔子赶走。”小姑娘就出来对兔子说：“喂！兔子，你快把我们家的卷心菜吃光了。”兔子对小姑娘说：“小姑娘，来坐到我尾巴上来吧，我带你上我家

去。”小姑娘坐到兔子尾巴上，被带到了很远的兔子家。它对姑娘说：“现在动手烧饭吧，用青菜和小米，我去请来参加婚礼的客人。”接着，所有的客人都到了（谁是客人？我把别人告诉我的说给你听吧：全是兔子！奶牛是牧师，为新郎新娘主持婚礼；狐狸是司仪，祭坛在彩虹下面。）

姑娘十分难过，因为只有她是人。小兔子走来说：“开门开门快开门，客人们都很有兴趣。”被当成新娘的姑娘一言不发地抽泣起来，兔子走了出去。它再回来时又说：“开饭开饭快开饭，客人们肚子都很饿了。”新娘还是一声不吭，顾自流泪，兔子又走了。它第三次回来时对小姑娘说：“揭开锅盖快揭开，客人已经不耐烦。”新娘沉默着，兔子又出去了。于是姑娘将自己的衣服套在一个稻草人身上，给它一把勺子装成搅拌锅里煮的东西的样子，然后把它摆在锅边，自己回家找妈妈去了。小兔子又回来喊：“快开饭，快开饭！”然后站起来，对着新娘就是一拳，结果把稻草人的帽子给打掉了。

小兔子发现这不是它要的新娘，十分难过地离开了那里。

3. 三个好朋友

花园里有三只蝴蝶，一只是红色的，一只是黄色的，一只是白色的。三个好朋友天天都在一起玩，可好了。一天，他们正玩得，天突然下起了雨。

三只蝴蝶的翅膀都被雨打湿了，浑身冻得发抖。

三只小蝴蝶一起飞到红花那里，对红花说：“红花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”

红花说：“红蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

三个好朋友一齐摇摇头：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

他们又飞到黄花那里，对黄花说：“黄花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”黄花说：“黄蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

三个好朋友一齐摇摇头：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

然后，他们又飞到白花那里，对白花说：“白花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”

可是白花也说：“白蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

这三个好朋友还是一齐摇摇头，对白花说：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

这时，太阳公公看见了，赶忙把乌云赶走，叫雨停下。

天终于晴了，这三个好朋友又一起在花丛中跳舞玩游戏了。

1. Jack London. «Bald-Face»

The Klondike King paused meditatively, and the group on the hotel porch hitched their chairs up closer.

“Talkin’ of bear,” he went on, “now up in the Northern Country there are various kinds. On the Little Pelly, for instance, they come down that thick in the summer to feed on the salmon that you can't get an Indian or white man to go nigher than a day's journey to the place. And up in the Rampart Mountains there's a curious kind of bear called the ‘side-hill grizzly’. That's because he's traveled on the side-hills ever since the Flood, and the two legs on the down-hill side are twice as long as the two on the up-hill. And he can out-run a jack rabbit when he gets steam up. Dangerous? Catch you! Bless you, no. All a man has to do is to circle down the hill and run the other way. You see, that throws mister bear's long legs up the hill and the short ones down. Yes, he's a mighty peculiar creature, but that wasn't what I started in to tell about.

“They”ve got another kind of bear up on the Yukon, and his legs are all right, too. He's called the bald-face grizzly, and he's jest as big as he is bad. It's only the fool white men that think of hunting him. Indians got too much sense. But there's one thing about the bald-face that a man has to learn: he never gives the trail to mortal creature. If you see him comin', and you value your skin, you get out of his path.

2. Arthur Conan Doyle. «The Red Star»

The house of Theodosius, the famous eastern merchant, was in the best part of Constantinople at the Sea Point which is near the church of Saint Demetrius. Here he would entertain in so princely a fashion that even the Emperor Maurice had been known to come privately from the neighbouring Bucoleon palace in order to join in the revelry. On the night in question, however, which was the fourth of November in the year of our Lord 630, his numerous guests had retired early, and there remained only two intimates, both of them successful merchants like himself, who sat with him over their wine on the marble verandah of his house, whence on the one side they could see the lights of the shipping in the Sea of Marmora, and on the other the beacons which marked out the course of the Bosphorus. Immediately at their feet lay a narrow strait of water, with the low, dark loom of the Asiatic hills beyond. A thin haze hid the heavens, but away to the south a single great red star burned sullenly in the darkness.

The night was cool, the light was soothing, and the three men talked freely, letting their minds drift back into the earlier days when they had staked their capital, and often their lives, on the ventures which had built up their present fortunes.

3. Stephen King. «Full Dark No Stars»

My name is Wilfred Leland James, and this is my confession. In June of 1922 I murdered my wife, Arlette Christina Winters James, and hid her body by tugging it down an old well. My son, Henry Freeman James, aided me in this crime, although at 14 he was not responsible; I cozened him into it, playing upon his fears and beating down his quite normal objections over a period of 2 months. This is a thing I regret even more bitterly than the crime, for reasons this document will show. The issue that led to my crime and damnation was 100 acres of good land in Hemingford Home, Nebraska. It was willed to my wife by John Henry Winters, her father. I wished to add this land to our freehold farm, which in 1922 totaled 80 acres. My wife, who

never took to the farming life (or to being a farmer's wife), wished to sell it to the Farrington Company for cash money. When I asked her if she truly wanted to live downwind from a Farrington's hog butchery, she told me we could sell up the farm as well as her father's acreage – my father's farm, and his before him! When I asked her what we might do with money and no land, she said we could move to Omaha, or even St. Louis, and open a shop.

“I will never live in Omaha,” I said. “Cities are for fools.”

This is ironic, considering where I now live, but I will not live here for long; I know that as well as I know what is making the sounds I hear in the walls. And I know where I shall find myself after this earthly life is done.

1. Іван Франко. «Перехресні стежки» (Повість)

– А, пан меценас! Гратулюю, гратулюю! Може тішитися наше місто, що дістало такого блискучого оборонця. О, такої оборони наш трибунал давно не чув!

Се було на вулиці, перед будинком карного суду, в однім із більших провінціональних міст. Власне вибила перша, карна розправа скінчилася, і з суду виходили купами свідки – селяни, жиди, якісь ремісники, поліційні стражники. Адвокат д-р Євгеній Рафалович вийшов також, вирвавшись з-поміж своїх клієнтів, цілої купи селян, що були оскаржені за аграрний бунт і тепер, дякуючи його блискучій і вмілій обороні, не тільки увільнені трибуналом, але надто мали надію в дорозі цивільного процесу виграти те фатальне пасовисько, із-за котрого знялась була буча. Вони з слізьми в очах дякували д-ру Рафаловичу, та сей збув їх коротко, навчив, що мають робити далі, і вийшов із темнуватого судового коридора, де, щоправда, було холодніше, ніж у залі розправ, але проте стояла курява від давно не метеної долівки, було брудно і тісно.

2. Українські народні казки. Розум та щастя

Ішли собі десь розум та щастя та й засперечались, Розум каже, що він сильніший, а щастя – що воно. Сперечались вони, сперечались та й розійшлись. Щастя пішло у ліс, а розум пішов та одному хлопчикові і вліз у голову. От віддає батько того хлопчика у шевці. Побув він у шевцях з тиждень – уже всьому й навчився.

– Оддайте, – каже, – тату, ще чому другому вчитись.

Віддав його батько у кравці, він і там чи побув з тиждень, уже зумів і покроїти, і пошити. Тоді віддав його батько вчитись ще годинники робити. Він і того щось скоро навчився.

От раз той його хазяїн від'їжджає – а він вже на жалуванні служив – та й наказує хлопцеві, щоб він, поки той вернеться, зробив стільки там годинників, а що зостанеться припасу, то, як схоче, то і собі зробить. От він як заходився, живо поробив, ще й собі вигадав, та такий утнув, що у двадцять п'ять років тільки раз і заводиться, та як завів, то і ключик туди усередину заховав і зачинив там.

Приїхав ось хазяїн – усе пороблено, він забрав ті годинники та й повіз десь на ярмарок, і його з собою узяв. Той же хазяїн свої годинники розпродав то панам, то іншим людям, а той хлопець свій продав самому цареві, та як забрав гроші, то й пішов десь аж за границю.

3. М. Коцюбинський. «Intermezzo»

Лишилось тільки ще спакуватись... Се було одно з тих незчисленних "треба", які мене так утомили і не давали спати. Дарма, чи те "треба" мале, чи велике, – вагу те має, що кожен раз воно вимагає уваги, що не я їм, а воно мною уже керує. Фактично стаєш невідьником сього многоголового звіра. Хоч на час увільнитись від нього, забути, спочити. Я утомився.

Бо життя безупинно і невблаганно іде на мене, як хвиля на берег. Не тільки власне, а і чуже. А врешті – хіба я знаю, де кінчається власне життя, а

чуже починається? Я чую, як чуже існування входить в моє, мов повітря крізь вікна і двері, як води притоків у річку. Я не можу розминутись з людиною. Я не можу бути, самотнім. Признаюсь – заздрю планетам: вони мають свої орбіти, і ніщо не стає їм на їхній дорозі. Тоді як на своїй я скрізь і завжди стрічаю людину.

Так, ти стаєш мені на дорозі і уважаєш, що маєш на мене право. Ти скрізь. Се ти одягла землю в камінь й залізо, се ти через вікна будинків – тисячі чорних ротів – вічно дихаєш смородом. Ти бичуєш святу тишу землі скреготом фабрик, громом коліс, брудниш повітря пилом та димом, ревеш від болю, з радості, злості. Як звірина. Скрізь я стрічаю твій погляд; твої очі, цікаві, жадні, влазять у мене, і сама ти, в твоїй розмаїтості кольорів й форм, застрягаєш в моїй зіниці. Я не можу розминутись з тобою... я не можу бути самотнім... Ти на тільки йдеш поруч зо мною, ти влазиш всередину в мене. Ти кидаєш у моє серце, як до власного сховку, свої страждання і свої болі, розбиті надії і свою розпач. Свою жорстокість і звірячі інстинкти. Весь жах, весь бруд свого існування. Яке тобі діло, що ти мене мучиш? Ти хочеш бути моїм паном, хочеш взяти мене... мої руки, мій розум, мою волю і моє серце... Ти хочеш виссать мене, всю мою кров, як той вампір. І ти се робиш. Я живу не так, як хочу, а як ти мені кажеш в твоїх незліченних «треба», у безконечних «мусиш».

Я утомився. Мене втомили люди. Мені докучило бути заїздом, де вічно товчуться оті створіння, кричать, метушаться і смітять. Повідчиняти вікна! Провітрить оселю! Викинуть разом із сміттям і тих, що смітять. Нехай увійдуть у хату чистота й спокій. Хто дасть мені втіху бути самотнім? Смерть?

Сон?

Як я чекав їх часом!

А коли приходив той прекрасний брат смерті і брав мене до себе – люди і там чигали на мене. Вони сплітали своє існування з моїм в химерну сітку, намагались налити мої вуха та моє серце тим, чим самі були повні... Слухай-но, слухай! Ти й тут несеш до мене свої страждання? Своє мерзенство? Моє серце не може більше вмістити. Воно повне ущерть. Дай мені спокій...

Так було по ночах.

А вдень я здригався, коли чув за собою тінь від людини, і з огидою слухав ревучі потоки людського життя, що мчали назустріч, як дикі коні, з усіх городських вулиць.

Ф. М. Достоевский. «Идиот»

Часть первая

В конце ноября, в оттепель, часов в девять утра, поезд Петербургско-Варшавской железной дороги на всех парах подходил к Петербургу. Было так сыро и туманно, что насилу рассвело; в десяти шагах, вправо и влево от дороги, трудно было разглядеть хоть что-нибудь из окон вагона. Из пассажиров были и возвращавшиеся из-за границы; но более были наполнены отделения для третьего класса, и всё людом мелким и деловым, не из очень далека. Все, как водится, устали, у всех отяжелели за ночь глаза, все назяблись, все лица были бледножелтые, под цвет тумана.

В одном из вагонов третьего класса, с рассвета, очутились друг против друга, у самого окна, два пассажира, – оба люди молодые, оба почти налегке, оба не щегольски одетые, оба с довольно замечательными физиономиями, и оба пожелавшие, наконец, войти друг с другом в разговор. Если б они оба знали один про другого, чем они особенно в эту минуту замечательны, то, конечно, подивились бы, что случай так странно посадил их друг против друга в третьеклассном вагоне петербургско-варшавского поезда. Один из них был небольшого роста, лет двадцати семи, курчавый и почти черноволосый, с серыми, маленькими, но огненными глазами. Нос его был широко сплюснут, лицо скулистое; тонкие губы непрерывно складывались в какую-то наглую, насмешливую и даже злую улыбку; но лоб его был высок и хорошо сформирован и скрашивал неблагородно развитую нижнюю часть лица. Особенно приметна была в этом лице его мертвая бледность, придававшая всей физиономии молодого человека изможденный вид, несмотря на довольно

крепкое сложение, и вместе с тем что-то страстное, до страдания, не гармонизировавшее с нахальной и грубой улыбкой и с резким, самодовольным его взглядом. Он был тепло одет, в широкий, мерлушечий, черный, крытый тулуп, и за ночь не зяб, тогда как сосед его принужден был вынести на своей издрогшей спине всю сладость сырой, ноябрьской русской ночи, к которой, очевидно, был не подготовлен.

Л. Н. Толстой. «Война и мир»

Князь Василий не обдумывал своих планов. Он еще менее думал сделать людям зло для того, чтобы приобрести выгоду. Он был только светский человек, успевший в свете и сделавший привычку из этого успеха. У него постоянно, смотря по обстоятельствам, по сближениям с людьми, составлялись различные планы и соображения, в которых он сам не отдавал себе хорошенько отчета, но которые составляли весь интерес его жизни. Не один и не два таких плана и соображения бывало у него в ходу, а десятки, из которых одни только начинали представляться ему, другие достигались, третьи уничтожались. Он не говорил себе, например: «Этот человек теперь в силе, я должен приобрести его доверие и дружбу и через него устроить себе выдачу единовременного пособия», или он не говорил себе: «Вот Пьер богат, я должен заманить его жениться на дочери и занять нужные мне 40 тысяч»; но человек в силе встречался ему, и в ту же минуту инстинкт подсказывал ему, что этот человек может быть полезен, и князь Василий сближался с ним и при первой возможности, без приготовления, по инстинкту, льстил, делался фамильярен, говорил о том, о чем нужно было.

Пьер был у него под рукою в Москве, и князь Василий устроил для него назначение в камер юнкеры, что тогда равнялось чину статского советника, и настоял на том, чтобы молодой человек с ним вместе ехал в Петербург и остановился в его доме. Как будто рассеянно и вместе с тем с несомненной уверенностью, что так должно быть, князь Василий делал всё, что было нужно

для того, чтобы женить Пьера на своей дочери. Ежели бы князь Василий обдумывал вперед свои планы, он не мог бы иметь такой естественности в обращении и такой простоты и фамильярности в сношении со всеми людьми, выше и ниже себя поставленными. Что-то влекло его постоянно к людям сильнее или богаче его, и он одарен был редким искусством ловить именно ту минуту, когда надо и можно было пользоваться людьми.

М. А. Булгаков. «Собачье сердце»

У-у-у-у-у-гу-гуг-гуу! О, гляньте на меня, я погибаю. Вьюга в подворотне ревет мне отходную, и я вою с ней. Пропал я, пропал. Негодяй в грязном колпаке – повар столовой нормального питания служащих центрального совета народного хозяйства – плеснул кипятком и обварил мне левый бок.

Какая гадина, а ещё пролетарий. Господи, боже мой – как больно! До костей проело кипятком. Я теперь вою, вою, да разве воем поможешь.

Чем я ему помешал? Неужели я обожру совет народного хозяйства, если в помойке пороюсь? Жадная тварь! Вы гляньте когда-нибудь на его рожу: ведь он поперек себя шире. Вор с медной мордой. Ах, люди, люди. В полдень угостил меня колпак кипятком, а сейчас стемнело, часа четыре приблизительно пополудни, судя по тому, как луком пахнет из пожарной пречистенской команды. Пожарные ужинают кашей, как вам известно. Но это – последнее дело, вроде грибов. Знакомые псы с Пречистенки, впрочем, рассказывали, будто бы на Неглинном в ресторане «бар» жрут дежурное блюдо – грибы, соус пикан по 3р.75 к. порция. Это дело на любителя всё равно, что калошу лизать... У-у-у-у-у...

Бок болит нестерпимо, и даль моей карьеры видна мне совершенно отчётливо: завтра появятся язвы и, спрашивается, чем я их буду лечить?

Летом можно смотаться в Сокольники, там есть особенная, очень хорошая трава, а кроме того, нажрёшься бесплатно колбасных головок, бумаги жирной набросают граждане, налижешься. И если бы не гримза какая-то, что

поёт на лугу при луне – «Милая Аида» – так, что сердце падает, было бы отлично. А теперь куда пойдёшь? Не били вас сапогом? Били. Кирпичом по рёбрам получали? Кушано достаточно. Всё испытал, с судьбой своей мирюсь и, если плачу сейчас, то только от физической боли и холода, потому что дух мой ещё не угас... Живуч собачий дух.

Но вот тело моё изломанное, битое, надругались над ним люди достаточно. Ведь главное что – как врезал он кипятком, под шерсть проело, и защиты, стало быть, для левого бока нет никакой. Я очень легко могу получить воспаление лёгких, а, получив его, я, граждане, подохну с голоду. С воспалением лёгких полагается лежать на парадном ходе под лестницей, а кто же вместо меня, лежащего холостого пса, будет бегать по сорным ящикам в поисках питания? Прохватит лёгкое, поползу я на животе, ослабею, и любой спец пришибёт меня палкой насмерть. И дворники с бляхами ухватят меня за ноги и выкинут на телегу...

Дворники из всех пролетариев – самая гнусная мразь. Человечьи очистки – самая низшая категория. Повар попадается разный. Например – покойный Влас с Пречистенки. Скольким он жизнь спас. Потому что самое главное во время болезни перехватить кус. И вот, бывало, говорят старые псы, махнёт Влас кость, а на ней с осьмушку мяса. Царство ему небесное за то, что был настоящая личность, барский повар графов Толстых, а не из Совета Нормального питания. Что они там вытворяют в Нормальном питании – уму собачьему непостижимо. Ведь они же, мерзавцы, из вонючей солонины щи варят, а те, бедняги, ничего и не знают. Бегут, жрут, лакают.

Иная машинисточка получает по IX разряду четыре с половиной червонца, ну, правда, любовник ей фильдеперсовы чулочки подарит. Да ведь сколько за этот фильдеперс ей издевательств надо вынести. Ведь он её не каким-нибудь обыкновенным способом, а подвергает французской любви. С... эти французы, между нами говоря. Хоть и лопают богато, и всё с красным вином. Да...

SECTION IV

Assignments in written translation

ЗАВДАННЯ I. Прочитайте та перекладіть китайські / англійський тексти українською та російською мовами за схемою:

А. Визначте функціональний стиль тексту (науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий) та поясніть стильові маркери;

Б. Прокоментуйте його стратегічні та тактичні детермінанти;

В. Визначте та з'ясуйте всі проблемні питання на екстралінгвістичному (культурологічна компонента, фоновий підтекст тощо) та лінгвістичному (терміносистема, фразеологічні словосполучення, граматичні звороти, стилістичні засоби оформлення змісту тексту оригіналу) рівнях;

Г. Визначте стратегію і тактики перекладу автентичного тексту, оберіть засоби відтворення денотативного та конотативного смислу тексту оригіналу;

Д. Репрезентуйте чорновий варіант перекладу;

Е. Ретельно порівняйте кожне речення оригіналу з його перекладом, відредагуйте перекладацькі помилки, внесіть уточнення (у разі необхідності) в текст перекладу;

Ж. Надайте відкорегований фінальний варіант перекладу.

З.* Складіть глосарій за текстом.

Текст 1к 行政命令管理体制

(Адміністративна система керування)

政府职能即公共行政职能，具体是指政府在国家和社会中所扮演的角色以及所应起的作用。换句话说，是指政府在国家和社会中依法行使行政权力的范围、程度和方式。从现代社会和各国政府行政实践来看，政府的基本职能可以分为政治职能、经济职能、文化职能和社会职能。从政府与市场的关系这一角度，不同国家的政府职能各具特色。

西方市场经济已有几百年历史，作为市场经济体制的政府职能，它大体经历了“守夜人”、“全面干预”到“混合经济”阶段，即从让市场机制这只“看不见的手”自由调节经济运行到政府与市场结合的“混合型”经济。混合型经济体制下的政府管理职能既不直接干预经济运行，也不放弃间接影响和干预经济运行。在市场经济发达的西方国家，政府与经济关系的模式也非一致的，比较典型的有美国模式、日本模式、德国模式和北欧模式。

尽管因不同的国情、不同的政治、经济、文化等因素，形成了各国政府职能上的不同特色。但综观各国，政府在市场经济运行中的职能作用大致表现为：

一是具有市场开拓的导航职能作用。在市场经济条件下，市场机制的作用必然使其表现出明显的自发性和盲目性，其经济的发展必将付出昂贵的时间和社会成本，此时通过政府的导向力量，有利于促使市场经济系统整体抓住机遇，快速升级。

二是对市场运行的调控职能作用。西方各国政府纷纷加强政府的宏观调控与管理，并逐渐使之成为政府的重要经济职能。同时，资本主义市场经济不可能消除社会收入的分配不公，通过政府的积极作用，可以大大缓解由此所引发的社会矛盾。

Текст 1a

Americans are savers now. It is a problem for the economy

People in the U.S. spent less in April than they did in March, according to the latest data from the Commerce Department. It is hardly a new trend. Americans have been hesitant to buy much at the store or elsewhere for months. Instead, they have been increasing their savings. The annual savings rate, now 5.6%, is higher than it was a year ago, and significantly higher than the pre-recession norm of around 3%, according to the Federal Reserve.

“Americans barely pried open their wallets in April”, Jennifer Lee, senior economist at BMO Capital Markets, wrote in a note to clients. That is important because American spenders make up the majority – about 70% – of economic activity in the country. If people do not spend, the economy does not grow. Turnaround ahead? Economist expected to see some uptick in spending this spring now that more people have jobs, and they have been saving money from cheap gas prices. But the latest yardsticks show Americans still aren’t confident to spend whatever money they are saving from months of low gas prices. A gallon of gas was \$3.66 a year ago. Now it is \$2.74, according to AAA. The spending numbers also indicate Americans’ lack of confidence about the economy’s future. People do not spend if they sense stormy skies ahead.

The personal consumption and savings figures kick off an important month for the U.S. economy. A key manufacturing barometer – the ISM – showed modest improvement Monday, but it’s still at a level that is more consistent with 2% economic growth versus the 2.5% to 3% everyone wants to see this year, according to Capital Economics. An even more important look at the economy will happen on Friday when the Labor Department reveals how many American jobs were added in May. Hiring dipped in March, so economists and policymakers are looking for a strong spring pickup.

Keep a close eye on wage growth, the absent ingredient in economy’s recovery. Tepid wage growth is a central reason why some Americans are not spending. If they do not feel any better off now about their household finances, they are not going to buy more.

ЗАВДАННЯ II. Прочитайте й перекладіть український / російський тексти китайською та англійською мовами за схемою:

А. Визначте функціональний стиль тексту (науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий) та поясніть стильові маркери;

Б. Прокоментуйте його стратегічні та тактичні детермінанти;

В. Визначте та з'ясуйте всі проблемні питання на екстралінгвістичному (культурологічна компонента, фоновий підтекст і т. ін.) та лінгвістичному (терміносистема, фразеологічні словосполучення, граматичні звороти, стилістичні засоби оформлення змісту тексту оригіналу) рівнях;

Г. Визначте стратегію і тактики перекладу автентичного тексту, оберіть засоби відтворення денотативного та конотативного смислу тексту оригіналу;

Д. Репрезентуйте чорновий варіант перекладу;

Е. Ретельно порівняйте кожне речення оригіналу з його перекладом, відредагуйте перекладацькі помилки, внесіть уточнення (у разі необхідності) в текст перекладу;

Ж. Надайте відкорегований фінальний варіант перекладу.

З.* Складіть глосарій за текстом.

Текст 2у

Конструкція однофазних трансформаторів живлення

Основні частини трансформаторів – обмотки, що здійснюють електромагнітне перетворення енергії, і магнітопровід (магнітна система), виконаний з феромагнітного матеріалу і призначений для локалізації магнітного потоку і посилення електромагнітного зв'язку обмоток. Магнітопроводи трансформаторів малої потужності виготовляють з листової або стрічкової електротехнічної сталі товщиною 0,1 – 0,35 мм.

Залежно від конфігурації магнітопроводу розрізняють трансформатори стержневого, броньового і кільцевого типів. Магнітопровід навивають з вузької стрічки на верстатах, при цьому магнітопровід броньового типу збирають з двох магнітопроводів стержневого типу. Шари стрічки ізолюють один від одного тонким шаром оксиду, плівкою лаку або папером з метою зменшення вихрових струмів. Навиті магнітопроводи трансформаторів стержневого і броньового типів розрізають на дві половини для створення можливості монтажу на них заздалегідь намотаних обмоток. Після монтажу обмоток половини знову з'єднують і щільно стягують спеціальними обтискачами. Використання стрічки, нарізаної вздовж напрямку найбільшої магнітної проникності матеріалу, дозволяє створювати магнітопроводи, на всіх ділянках яких магнітний потік йде по шляху найменшого опору магнітного матеріалу. Ділянки магнітопроводу, на яких розташовані обмотки, називають стрижнями, інші ділянки – ярмом. Для забезпечення постійної магнітної індукції по всьому магнітопроводу у трансформаторів броньового типу ширина центрального стрижня в два рази більша, ніж бічних ділянок ярма.

Обмотка трансформатора – це сукупність витків, що утворюють електричний ланцюг, в якому підсумовується ЕРС витків. Обмотки трансформаторів стержневого і броньового типів представляють собою котушки, намотані з ізольованого дроту, в більшості випадків мідного, на ізолюючий каркас або гільзу.

Текст 2р Глобалізація економіки

Глобалізація мирової економіки – это преобразование мирового пространства в единую зону, где свободно перемещаются информация, товары и услуги, капитал, где непринужденно распространяются идеи и беспрепятственно передвигаются их носители, стимулируя развитие современных институтов и отлаживая механизмы их взаимодействия. Глобалізація подразумеває образование всеобщего международного

экономико-правового и культурно-информационного пространства. Иными словами, феномен глобализации выходит за чисто экономические рамки и оказывает заметное влияние на все основные сферы общественной деятельности – политику, идеологию, культуру. Он сыграет определяющую роль в мировой экономике XXI в., придавая мощный импульс формированию новой системы международных экономико-политических отношений.

Во-первых, глобализация вызвана объективными факторами мирового развития, углублением международного разделения труда, научно-техническим прогрессом в области транспорта и средств связи, сокращающим так называемое экономическое расстояние между странами. Позволяя получать необходимую информацию из любой точки планеты в реальном режиме времени и быстро принимать решения, современные системы телекоммуникаций беспрецедентно облегчают организацию международного инвестирования капиталов, кооперирования производства и маркетинга.

Второй источник глобализации – либерализация торговли и другие формы экономической либерализации, вызвавшие ограничение политики протекционизма и сделавшие мировую торговлю более свободной. В результате были существенно снижены тарифы, устранены многие иные барьеры в торговле товарами и услугами.

Третьим источником интернационализационного процесса и одним из основных источников глобализации стал феномен транснационализации, в рамках которой определенная доля производства, потребления, экспорта, импорта и дохода страны зависит от решений международных центров за пределами данного государства.

Глобализация сказывается на экономике всех стран. Она затрагивает производство товаров и услуг, использование рабочей силы, инвестиции, технологии и их распространение из одних стран в другие. Все это в конечном итоге отражается на эффективности производства, производительности труда и конкурентоспособности. Именно глобализация вызвала обострение международной конкуренции.

SECTION V

Interactive exercises

Role-play

“Boiling Point”

Мета: навчити студентів моніторити конфліктні ситуації, а саме: ефективно взаємодіяти з клієнтами, працедавцями і колегами; орієнтуватися в конфліктних ситуаціях і коректно їх урегульовувати; застосовувати технології трансформації та конструктивного розв'язання конфліктів (включаючи міжкультурні); досягати консенсус та відчувати відповідальність за прийняття рішення та їх виконання; навчити студентів аналізувати і виправляти свої помилки.

Завдання:

1. Обговоріть у групі проблемні ситуації, що виникають на виробництві.
2. Запропонуйте вихід з конфліктних ситуацій на виробництві засобами іноземної (китайської та англійської) і рідної (української і / або російської) мови: «Невитриманий, хамовитий клієнт», «Мій начальник – диктатор», «Перекладач не виконав свою частину перекладу у визначений термін і підвів колектив», «Своїм неохайним виглядом та неетичною поведінкою перекладач зірвав перемови з іноземними партнерами», «Культурологічна необізнаність перекладача образила іноземних гостей», «Спотворення оригінальної інформації у тексті перекладу спричинили замовнику проблеми на виробництві».

Role-play “Translation Ring”

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови креативно й професійно підходити до вирішення перекладацьких проблем, професійно коректно поводити себе з «конкурентами» в перекладацькій галузі.

Учасники:

Група 1 – перекладачі – перекладають уривки з художніх творів

китайський, англійських, українських та російських авторів (драма, комедія, поезія);

Група 2 – експерти – оцінюють якість перекладу та його репрезентацію.

Завдання:

А. Тур 1. Перекладачі: Репрезентуйте переклад уривку з класичної китайської драми «Хайго інсюн» («Герой морів», автор – А Ін) й англійської драми «The Constant Wife» («Вірна дружина», автор – В. С. Моем) українською та російською мовами; українську драму «Украдене щастя» (І. Франко) і російську драму «Власть тьми» («Влада темряви», автор – Л. Толстой) китайською й англійською мовами.

Тур 2. Перекладачі: Репрезентуйте переклад уривку з таких творів комедійного жанру: китайська комедія «车站 (chēzhàn)» («Автобусна зупинка», автор – Гао Сінцзянь), англійська комедія із заплутаною інтригою «The Adventure of Five Hours» («П'ятигодинна пригода», автор – С. Тьюк), українська комедія «Москаль-чарівник» (автор – І. Котляревський) та російської комедії «Горе от ума» («Горе від розуму», автор – О. Грибоедов).

Тур 3. Перекладачі: Надайте літературно-поетичний переклад таких творів: вірш про любов і переживання «Changgan xing» («The River-Merchant's Wife: A Letter», автор – Лі Бо), сонети 151 і 152 з циклу «the Dark Lady of the Sonnets» (автор – В. Шекспір), ліричний вірш про кохання молодої пари «Зацвіла в долині» (автор – Т. Г. Шевченко), «Я помню чудное мгновенье...» («Я мить чудову пам'ятаю...», автор – О. С. Пушкін).

Б. Обмінуйтеся ролями.

李白 長干行

Changgan xing, Li Bai

妾髮初覆額， Qiè fà chū fù é;

折花門前劇。 zhé huā ménqián jù.

郎騎竹馬來，Láng qí zhúmǎ lái,
遶床弄青梅。rào chuáng nòng qīngméi.
同居長干里，Tóngjū Chánggān lǐ,
兩小無嫌猜。liǎng xiǎo wú xián cāi.
十四為君婦，Shísì wèi jūn fù,
羞顏未嘗開。xiū yán wèicháng kāi.
低頭向暗壁，Dītóu xiàng àn bì,
千喚不一回。qiān huàn bù yī huí.
十五始展眉，Shíwǔ shǐ zhǎnméi,
願同塵與灰。yuàn tóng chén yǔ huī.
常存抱柱信，Cháng cún bào zhù xìn,
豈上望夫臺。qǐ shàng wàng fu tái.
十六君遠行，Shíliù jūn yuǎn xíng,
瞿塘灘瀨堆。Qútáng Yànyù duī.
五月不可觸，Wǔ yuè bùkě chù,
猿聲天上哀。yuán shēng tiānshàng āi.
門前遲行跡，Ménqián chí xíngjì,
一一生綠苔。yīyī shēng lǜ tái.
苔深不能掃，Tái shēn bùnéng sǎo,
落葉秋風早。luòyè qiūfēng zǎo.
八月蝴蝶黃，Bā yuè húdié huáng,
雙飛西園草。shuāngfēi xī yuán cǎo.
感此傷妾心，Gǎn cǐ shāng qiè xīn,
坐愁紅顏老。zuò chóu hóngyán lǎo.
早晚下三巴，Zǎowǎn xià Sānbā,
預將書報家。yù jiāng shū bào jiā.

相迎不道遠， Xiāng yíng bù dào yuǎn,
直至長風沙。 zhízhì Chángfēngshā.

B. Шекспир

the Dark Lady of the Sonnets»

Sonnet 151

Love is too young to know what conscience is,
Yet who knows not conscience is born of love?

Then, gentle cheater, urge not my amiss,
Lest guilty of my faults thy sweet self prove.

For, thou betraying me, I do betray
My nobler part to my gross body's treason:
My soul doth tell my body that he may
Triumph in love; flesh stays no farther reason;
But rising at thy name doth point out thee
As his triumphant prize. Proud of this pride,
He is contented thy poor drudge to be,
To stand in thy affairs, fall by thy side.
No want of conscience hold it that I call
Her 'love' for whose dear love I rise and fall.

Sonnet 152

In loving thee thou know'st I am forsworn,
But thou art twice forsworn, to me love swearing:
In act thy bed-vow broke, and new faith torn
In vowing new hate after new love bearing.
But why of two oaths' breach do I accuse thee,
When I break twenty? I am perjured most,

For all my vows are oaths but to misuse thee,
And all my honest faith in thee is lost,
For I have sworn deep oaths of thy deep kindness,
Oaths of thy love, thy truth, thy constancy,
And to enlighten thee gave eyes to blindness,
Or made them swear against the thing they see:
For I have sworn thee fair: more perjured eye,
To swear against the truth so foul a lie.

Т. Г. Шевченко

Зацвіла в долині»

Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.
Любо, любо стало,
Пташечка зраділа
І защебетала.
Почула дівчина
І в білій свитині
З біленької хати
Вийшла погуляти
У гай на долину.
І вийшов до неї
З зеленого гаю
Козак молоденький;
Цілує, вітає,
І йдуть по долині,
І йдучи співають.

Як діточок двоє,
Під тую калину
Прийшли, посідали
І поцілувались.

Якого ж ми раю
У Бога благаєм?
Рай у серце лізе,
А ми в церкву лізем,
Заплющивши очі, –
Такого не хочем.
Сказав би я правду,
Та що з неї буде?
Самому завадить,
А попам та людям
Однаково буде.

А. С. Пушкин

Я помню чудное мгновенье...

Я помню чудное мгновенье:
Передо мной явилась ты,
Как мимолетное виденье,
Как гений чистой красоты.

В томленьях грусти безнадежной,
В тревогах шумной суеты,
Звучал мне долго голос нежный
И снились милые черты.

Шли годы. Бурь порыв мятежный
Рассеял прежние мечты,
И я забыл твой голос нежный,
Твои небесные черты.

В глуши, во мраке заточенья
Тянулись тихо дни мои
Без божества, без вдохновенья,
Без слез, без жизни, без любви.

Душе настало пробужденье:
И вот опять явилась ты,
Как мимолетное виденье,
Как гений чистой красоты.

И сердце бьется в упоенье,
И для него воскресли вновь
И божество, и вдохновенье,
И жизнь, и слезы, и любовь

Role-play “Exhibition-Fair of Translation Views”

Мета: спровокувати студентів до демонстрації наявних і потенційних знань, умінь і навичок в галузі перекладознавства; ознайомити майбутніх перекладачів китайської мови з наближеними до реальних спонтанними професійними умовами; навчити студентів долати неочікувані складнощі, швидко орієнтуватися в подібних ситуаціях, користуватися власним потенціалом знань, умінь і навичок при відсутності доступу до словниково-тлумачних джерел й можливості використовувати інформаційно-комунікативні технології.

Учасники:

4 групи студентів по 5 осіб в кожній;

Журі, яке очолює викладач.

Завдання:

1. Ознайомтеся з китайськомовними й англомовними текстами з питань академічної мобільності, навчальних грантів та деякі пункти освітньо-нормативних вимог.

2. *Група 1.* Перекладіть китайськомовні тексти українською мовою, не використовуючи словникові й довідкові джерела. Репрезентуйте переклад основного змісту автентичного тексту.

Журі оцінюють оригінальність та адекватність пред'явлення змісту означених текстів.

3. *Група 2.* Перекладіть китайськомовні тексти російською мовою, не використовуючи словникові й довідкові джерела. Репрезентуйте переклад основного змісту автентичного тексту.

Журі оцінюють оригінальність та адекватність пред'явлення змісту означених текстів.

4. *Група 3.* Перекладіть англомовні тексти українською мовою, не використовуючи словникові й довідкові джерела. Репрезентуйте переклад основного змісту автентичного тексту.

Журі оцінюють оригінальність та адекватність пред'явлення змісту означених текстів.

5. *Група 4.* Перекладіть англомовні тексти російською мовою, не використовуючи словникові й довідкові джерела. Репрезентуйте переклад основного змісту автентичного тексту.

Журі оцінюють оригінальність та адекватність пред'явлення змісту означених текстів.

AUTHENTIC TEXTS

HSK 二级考试确认函

此确认函通知您已成功报名 HSK 二级考试，您将享有汉考国际提供的考试服务并同意国家汉办及汉考国际关于该考试的全部条款和准则。

请通过汉语考试服务网（www.chinesetest.cn）登录个人中心打印准考证，或联系考点领取准考证。如个人信息有误，请在考试前联系考点修改，考试结束后将收取信息修改费。

考试须知：

1. 考生应在开考前半小时抵达考场。
2. 考试当天，考生必须携带准考证和与报名一致的有效身份证件参加考试，复印件无效。
3. 入场时无法提供准考证和规定证件的考生，将不能参加考试，考试费用不退还。
4. 证件信息与准考证信息不符，或考生照片与考生本人不符的，将被拒绝入场参加考试。
5. 不准携带录音机、照相机、词典、MP3、移动电话机、传呼机、便携式电脑、笔记本、教科书及其他与考试无关的用品。考生个人物品需放在主考指定的物品存放处。请勿携带贵重物品前往考场，否则遗失恕不负责。
6. 入场后直到听力考试结束前，考生不得出入考场。
7. 考生需听从考官指令，遵守考试规则，如考生存在替考、作弊及不听从考官指令等行为，将取消考试成绩。
8. 考试成绩将在考后一个月公布，考生可在考后 45 天咨询考点成绩报告领取方式和时间。

纸笔考试注意事项：

1. 纸笔考试须携带 2B 铅笔和橡皮，考生一律在答题卡上作答，答题卡上的所有内容均使用 2B 铅笔填涂。

2. 每个考生必须坐在指定的座位上，不可以自己选择座位。
3. 考试过程中考生禁止在座位上饮食。
4. 考生不得提前打开试卷、跨区答题，不能撕扯、更换、抄录试卷内容，不能把试卷和答卷带出考场及进行其他作弊行为。

The Open Society Scholarship Programs

The Open Society Scholarship Programs support individuals passionate about improving their knowledge and their ability to advance positive social change in their home countries. University-based education will empower these individuals to explore and develop intelligent and humane ideas generated by free and open inquiry, critical analysis, and a nuanced understanding of the complex challenges facing open societies.

Through professional degree and international research awards, we help individuals in constrained environments access academic resources more readily available in open societies. We prioritize grants to individuals in countries particularly challenged by repressive governance and constant threats to human rights.

Using transparent, open and merit-based competitions, we offer awards for advanced study in the social sciences and humanities. Awards include enhancements such as preparatory summer programs, regional conferences, and internship opportunities, all designed to strengthen the networks and communities of the open society leaders we seek to build.

The Scholarship Programs collaborate with universities, private donors, and government agencies around the world, as well as with other Open Society programs and affiliated organizations.

The Open Society Foundations are committed to empowering young people by supporting efforts to increase access to quality education. From early childhood to higher education, we work to ensure young people from different backgrounds have equal access to education and to promote critical thinking, respect for diverse opinions, and free and open intellectual inquiry.

The Open Society Foundations advance human rights and justice around the world by advocating equality for minorities and women, supporting international war crimes tribunals, and helping institute national legal reforms to ensure freedom of information, promote sentencing alternatives, and protect the rights of criminal defendants.

A free and independent press is vital to any democracy, ensuring government accountability and a diversity of viewpoints. The Open Society Foundations support efforts that expand and protect press freedoms, increase public access to knowledge and information, include minority voices in media.

Role-play “Translation studio”

Мета: активізувати специфічно-технологічну компетенцію майбутніх перекладачів китайської мови як допоміжного маніпулятивного засобу впливу на потенційних споживачів рекламної продукції під час перекладу китайськомовних, англомовних, україномовних та російськомовних рекламних тестів.

Учасники:

4 групи студентів – «майстерів»;
«експерти»

Завдання:

Група 1. Перекладіть китайськомовні рекламні тексти (крем для очей на основі шовкових нитей «丝霜眼» (Silky eye essence); авто MR/Merrie (美日) компанії Jeely – hatchback) українською та російською мовами. Продемонструйте результати перекладу в електронній формі та презентуйте свої проекти, доповнюючи їх відповідними схемами, моделями, слайдами, ілюстраціями тощо.

Група 2. Перекладіть англомовні рекламні тексти («Gentle Cream Exfoliant (Dermalogica)»; авто The Cadillac CTS) українською та російською мовами. Продемонструйте результати перекладу в електронній формі та презентуйте свої проекти, доповнюючи їх відповідними схемами, моделями,

слайдами, ілюстраціями тощо.

Група 3. Перекладіть українськомовні («Крем-гель для шкіри навколо очей з червоною ікрою» української компанії «Яка»; авто ЗАЗ-1102 Таврія Нова) та російськомовні («Крем-сыворотка для век 26+» компанії «Черный жемчуг»; авто Lada Kalina хэтчбек) рекламні тексти китайською мовою. Продемонструйте результати перекладу в електронній формі та презентуйте свої проекти, доповнюючи їх відповідними схемами, моделями, слайдами, ілюстраціями тощо.

Група 4. Перекладіть українськомовні («Крем-гель для шкіри навколо очей з червоною ікрою» української компанії «Яка»; авто ЗАЗ-1102 Таврія Нова) та російськомовні («Крем-сыворотка для век 26+» компанії «Черный жемчуг»; авто Lada Kalina хэтчбек) рекламні тексти англійською мовою. Продемонструйте результати перекладу в електронній формі та презентуйте свої проекти, доповнюючи їх відповідними схемами, моделями, слайдами, ілюстраціями тощо.

Експерти: Оберіть найкращу презентацію в кожній номінації.

Role-play "Employers' Sessions"

Мета: психологічно підготувати майбутніх перекладачів китайської мови до конструктивного інтерактивного спілкування з потенційними працедавцями, навчити грамотно рекламувати здобуті професійні знання, вміння, навички, унікальні здібності.

Учасники:

Студенти бакалаврату – апліканти на посаду перекладачів
Магістранти – потенційні працедавці

Завдання: Пройдіть співбесіду з потенційним працедавцем за трьома турами, продемонструйте рівень своєї професійної підготовленості.

Тип 1 «Крюінгові іспити». Заповніть формуляр (аплікаційну форму) китайською й англійською мовами відповідно до специфіки закладу. Надайте відповіді на запитання працедавця іноземною мовою (китайська, англійська):

1. Чи маєте ви досвід роботи з документацією морської тематики?
2. Чи ходили ви в дальні рейси?
3. Які ваші здібності можуть прислужитися для роботи в нашій фірмі?
4. Специфікуйте торговельні та промислово-економічні зв'язки вашого регіону з іншими країнами.
5. Якою суспільно-громадською роботою ви змогли б займатися в межах професійних обов'язків?
6. Кому з відомих осіб ви імponуєте? Чому саме?
7. Як би ви організували робочий розпорядок у нашій крyїнговій компанії?
8. Розкажіть про вашу родину: склад, місце роботи близьких родичів, інтереси дітей.

EXAMPLES OF APPLICATION FORMS

LEARNING AGREEMENT № _____ on academic mobility of the educational process participants

ACADEMIC YEAR:

STUDY PERIOD:

Semester:

Type of the academic mobility:

Form of the academic mobility:

Name of student:

Student's e-mail address:

Level of High education/ educational level:

Faculty:

Specialty:

Year of study:

Sending Institution:

Country:

Receiving institution: Vilnius University

Country: Lithuania

**DETAILS OF THE PROPOSED STUDY PROGRAMME ABROAD/
LEARNING AGREEMENT**

The receiving institution courses				Corresponding courses to be accredited by the sending institution			
Course unit code (if any) and page no. of the information package	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Number of ECTS credits	Semester (autumn/spring)	Course unit code (if any) and page no. of the information package	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Number of ECTS credits	Semester (autumn/spring)
The total number of ECTS credits:				The total number of ECTS credits:			

Student's signature	Date:
.....	.....

*to confirm acquaintance with the academic programme

Type of document:

Financial conditions of participation in the Academic mobility programme:

SENDING INSTITUTION	
We confirm that the learning agreement is approved.	
Departmental coordinator's signature:	Institutional coordinator's signatures:
Dean.....	Chief of the International
Department.....	Vice-Rector on International
Relations.....	
Rector.....	
Date:	Date: .....

Візова анкета Китайської Народної Республіки

Форма V.2011A

中华人民共和国签证申请表

申请人必须如实、完整地填写本表格。请逐项在空白处用中文或俄文大写字母打印填写，或在□打×选择。如有更多需要声明事项，请附另纸说明。

如申请到中国工作、留学，或与护照偕行人同行，或不在国籍国申请签证，你还需填写签证申请表附表(Form V.2011B)。

一、个人信息

1.1.英文姓名	姓	1.2.性别	☐ 男 ☐ 女	照片 请将 1 张近期正面免冠、浅色背景的彩色护照照片粘贴于此。
	名			
1.3.中文姓名（如有，请用汉字）				
1.4.别名或曾用名				
1.5.用本国语言书写的名字				
1.6.现有国籍		1.7.曾有国籍		
1.8.同时具有的国籍		1.9.出生日期		
1.10.出生地点(国、省/市)		1.11.当地身份证号码		
1.12.婚姻状况	☐ 已婚 ☐ 未婚 ☐ 离婚		☐ 丧偶 ☐ 其他（请说明）	
1.13.当前职业（可选多项）	☐ 商人 ☐ 公司职员 ☐ 教师 ☐ 学生 ☐ 家庭主妇 ☐ 无业 ☐ 国会议员		☐ 政府官员 ☐ 新闻从业人员 ☐ 宗教人士 ☐ 现役军人 ☐ 退休 ☐ 乘务人员 ☐ 其他(请说明)	
1.14.护照种类	☐ 外交 ☐ 公务、官员		☐ 普通 ☐ 其他证件（请说明）：	
1.15.护照号码		1.16.签发日期		
1.17.签发地点(省/市及国家)		1.18.失效日期		
1.19 办理签证通常需要 5 个自然日。如需加急，请注明，但须另外缴费。			☐ 普通（5 天） ☐ 加急（3 天）	

第 1 页共 4 页 / Стр.1 из 4

二、赴华旅行信息

2.1.赴中国主要事由（可选多项）	☐ 旅游 ☐ 探亲 ☐ 访友 ☐ 商务 ☐ 会议 ☐ 过境 ☐ 任职就业 ☐ 记者常驻	☐ 记者临时采访 ☐ 常驻外交、领事官员 ☐ 商业演出 ☐ 执行乘务 ☐ 留学 ☐ 官方访问 ☐ 其他（请说明）： .....
-------------------	--	---

		.....
2.2. 计划入境次数	☐ 一次入境 (自申请日起 3 个月内有效) ☐ 二次入境 (自申请日起 3-6 个月内有效) ☐ 半年多次入境 (自申请日起半年内有效) ☐ 一年多次入境 (自申请日起一年内有效) ☐ 其他 (请说明):	
2.3. 首次行程抵达中国的日期		
2.4. 预计行程中单次在华停留的最长天数		
2.5. 在中国逗留期间的住址及电话 (按时间顺序)	详细邮政地址 Подробный почтовый адрес	电话 Номер телефона
	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
2.6. 谁将承担往返中国及在中国的费用?	☐ 你本人 ☐ 邀请单位或个人 ☐ 父母或法定监护人 ☐ 其他 (请说明):	
2.7. 在华期间有无医疗保险?如有, 请填写保险公司名称及保险账号。		
2.8. 在华邀请、联系的单位名称、地址及电话	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
2.9 在华亲友、联系人的姓名、地址、电话	.....	
	.....	
	.....	

第 2 页共 4 页 / Стр.2 из 4

Тур 2 «Випробування в бюро перекладів». Перекладіть китайськомовні й англійськомовні економічні угоди / контракти українською та російською мовами. Надайте відповіді на запитання працедавця іноземною мовою (китайська, англійська):

1. Чому саме ви обрали наше бюро перекладів для реалізації професійної діяльності?

2. Специфікуйте галузі, в межах яких ви маєте перекладацький досвід.

3. Опишіть норми комунікативної поведінки тлумача під час здійснення послідовного перекладу на дипломатичному рівні.

4. Розкрийте ваші здібності в плані використання інформаційних

технологій у перекладі.

5. Які ви маєте літературні преференції?

6. Які труднощі ви більш відчуваєте під час здійснення письмового й усного видів перекладу? Специфікуйте їх.

7. У якій країні ви б погодилися працювати представником-перекладачем певний період? Аргументуйте свою відповідь.

8. За якими критеріями ви б сформували свою робочу групу в нашій компанії?

Взірці економічних угод / контрактів

合作合同书

甲 方:

组织机构代码:

住 址:

邮 编: 电 话:

乙 方:

组织机构代码: 住 址: 邮 编: 电 话:

甲、乙双方本着互惠互利、共同发展的原则，经过充分友好协商，达成一致，决定共同组建成立一家有限责任公司，并就“XXXXXXX”项目的协作生产、市场推广和销售事宜达成协议如下：

一、双方投入内容及时间：

1、乙方拥有的“XXXXXXXX”专利，该专利的专利号为：XXXXXXXX，申请日为XXXXXXXX。

2、乙方以上述有自己署名的专利技术入股，与甲方共同成立一家新公司。

3、自即日起及公司合作期间，上述专利技术要评审，要作价，为原所有人所有，双方以共同组建成立的公司名义对外进行招商引资。

二、甲方的权利和义务：

- 1、在新成立的公司中任董事长，对外开展业务。
- 2、办理新公司的申请批准，负责向有关部门登记注册、领取营业执照、注册商标等事宜。
- 3、办理生产许可证及产品注册证的申报等事宜。

三、乙方的权利及义务：

- 1、在新成立的公司中为常务副董事长兼生产、研发负责人，需签订任命书，以任命书为准。
- 2、与甲方共同享有决定研发人员的聘用及制定人员工资、福利待遇、奖惩办法的权力。
- 3、与甲方共同享有财务权（只有双方共同签名，方能进入财务，缺一不可）、核算权、经营销售权、发展方向决策权共同经营公司；听取公司负责人开展业务情况的报告；检查公司帐册及经营情况；与甲方共同决定公司重大事项。

四、股权分配：

- 1、甲方在新成立的公司中拥有 50% 股份
- 2、乙方在新成立的公司中拥有 50% 股份

五、技术所有权及技术保密事项：

- 1、在公司合作期内，甲、乙双方可以公司名义共同使用上述专利技术。
- 2、自即日起及公司合作期间，乙方保留与第三方进行关于上述有自己署名的专利的合作的权利。

六、违约责任及争议的解决

- 1、如乙方在生产过程中不履行所负责任视同违约，甲方有权以书面形式终止本合同的效力；反之甲方在生产过程中不履行协议合同内所规定的责任、严重违背商业道德和法律，损害对方利益，也视同违约，乙方有权终止本合同的效力。

2、本合同如有未尽事宜及发生纠纷，双方将本着互谅互让的原则友好协商解决，如双方不愿协商、调解解决或者协商、调解不成有争议的，可请合同仲裁机构调解，同时需公证处公证，仲裁的裁决是终局的，对双方都有约束力。

七、合同生效及其他：

1、本合同经甲、乙双方签字、盖章，同时需公证处公证后生效，并从签订之日起开始执行。

2、本合同一式三份，甲、乙双方各持一份，公证处一份，具有同等效力。

3、本合同的最终解释权由乙方保留。

AGREEMENT TERMS AND CONDITIONS

Wherefore, subject to the terms and conditions of this Agreement:

1) Publisher License. eSellerate hereby grants Publisher and Publisher hereby accepts a limited, non-exclusive, non-transferable, revocable, worldwide right and license to:

a) Reproduce the eSellerate Licensed Materials (in object code form only) for the sole purpose of combining the eSellerate Licensed Materials with Publisher Products (digital goods only) to facilitate the electronic purchase of Publisher Products by consumers via the eSellerate online transaction service;

b) Sublicense the use of the eSellerate Licensed Materials (in object code form only) in Combined Products for the purpose of this Agreement only.

2) Publisher's Specific Obligations. Publisher acknowledges and agrees:

a) To provide all end-user agreements governing the use of Publisher Products.

b) To provide and be solely responsible for all terms of sale, representations and warranties regarding Combined Products and Publisher Products, and except as provided for in this Agreement, to pay all taxes, duties, levies, or other charges of

any kind resulting from the sale, distribution and/or licensing of Combined Products and Publisher Products.

c) To fully refund eSellerate for any Publisher authorized credit (refunds) to purchasers and credit card charge-back transactions, notwithstanding provisions in Section 4(1), for any Publisher Products returned by consumer and for which eSellerate must provide full credit to the consumer.

3) eSellerate Distribution License for Publisher Products. Publisher hereby grants to eSellerate and eSellerate hereby accepts a limited, non-exclusive, non-transferable, revocable, worldwide right and license to:

a) Sell Publisher Products via the eSellerate online transaction service, and reproduce and distribute, electronically (in object code form only) via the eSellerate online transaction service, Publisher Products as made available by Publisher to eSellerate pursuant to the terms of this Agreement; and

b) Use Publisher's trademark in connection with the sale, reproduction and distribution of Publisher Products via the eSellerate online transaction service, in the manner specified by Publisher.

4) eSellerate's Specific Obligations. eSellerate acknowledges and agrees:

a) To use commercially reasonable efforts to maintain and make available to the general public the eSellerate online transaction service through which Publisher Products may be purchased and electronically distributed to customers.

b) To collect and remit all applicable sales taxes and applicable value added taxes (VAT) as solely determined by eSellerate and resulting from the sale of Publisher Products to customers via the eSellerate online transaction service. It is specifically agreed, however, that in the event that a controlling governmental body determines that Publisher's business nexus governs in the application of sales tax regulations or a material change in sales, use, or value added (VAT) taxation law occurs, eSellerate reserves the right to immediately suspend sales transactions for Publisher Products until responsibility for the collection of sales taxes can be renegotiated with Publisher, which may include revision of the Service Fee Schedule. eSellerate further reserves the right, at its sole discretion, to implement

additional fees to cover any expenses associated with the collection of all applicable taxes. Such implementation of additional fees would be done with notice, but without prior approval.

Тур 3 «У туристичній агенції». Напишіть автобіографію та хронологічне резюме китайською й англійською мовами. Надайте відповіді на запитання працедавця іноземною мовою (китайська, англійська):

1. Що вам імпонує в роботі туристичного агента?
2. Деталізуйте пріоритети географічного положення КНР, Великої Британії й України.
3. Розкрийте свої здатності переконувати, запевняти, умовляти потенційних клієнтів скористуватися послугами саме нашої фірми.
4. Які українські та зарубіжні зимові курорти є популярними серед молоді? Чому?
5. Які українські та зарубіжні літні курорти є популярними серед молоді? Чому?
6. Які сувеніри ви б порадили українцям везти у КНР / Велику Британію? І, навпаки, китайцям й англійцям – в Україну?
7. Які лінгвістичні та екстралінгвістичні засоби ви б використали для створення реклами невідомого готелю на березі моря?
8. Які б бонуси ви запропонували постійним клієнтам-іноземцям?

FINAL CONTROL

Issues for discussions:

1. Polylinguistic education: aim, tasks, basic concepts.
2. Normative documents of multilingual education.
3. Language situation in the Southern region of Ukraine.
4. Features of translation activities within a multicultural space.
5. Differential signs of the concepts “multiculturalism”, “multilingualism / polylinguism”, “cross-culturalism”, “interculturalism”.
6. Shifting codes in the professional activities of multilingual translators / interpreters: the laws and mechanisms of the process.
7. Shifting codes within a multilingual environment: specificity and challenges.
8. Problems connected with the professional activity of the translator within a multicultural space.
9. Linguistic basis facilitating efficient training of the future multilingual translators.
10. Multilingualism in the global format.
11. Ethnic composition of Ukraine.
12. Multilingualism or bilingualism: differences and similarities.
13. Culturological approach to the professional speech training of the future multilingual translators.
14. The communicative approach within the context of understanding multilingualism as a sociolinguistic phenomenon.
15. Shifting and mixing of language codes (full / incomplete): levels of manifestation.
16. Interferential phenomena in the language world of a bilingual / multilingual person.
17. Variability of language, its connection with social variability.
18. Individual diglossia. Bilingualism of an individual and its variety (coordinating, mixed, receptive).
19. Language in interethnic contacts, auxiliary language, lingua franca.
20. Problems of intercultural communication.

RECOMMENDED LITERATURE

Basic

1. Азимов Э.Л., Щукин А.Н. Словарь методических терминов. Теория и практика преподавания языков. – Санкт-Петербург, «Златоуст», 1999. – 472 с.
2. Ахиезер А.С. Россия: критика исторического опыта. (Социокультурная динамика России). – Т. 1. Новосибирск : Сибирский хронограф, 1997. – 806с.
3. Буднік А.О. Формування дискурсивних умінь студентів філологічних спеціальностей засобами національно-прецедентних текстів: автореф. дис. ... канд. пед. наук. / А. О. Буднік. – Одеса. – 2010. – 21 с.
4. Буяшено В.В. Соціальне піклування і динаміка соціокультурного простору. / В.В. Буященко. // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2011. № 44. – С. 172 - 179.
5. Верещагин Е.М. Язык и культура : лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Русский язык, 1990. – 246 с.
6. Воробьева Е.И. Содержание и структура понятия лингвострановедческая компетенция учителя иностранного языка. М., 1999, – с 3 - 6.
7. Воронин А. С. Словарь терминов по общей и социальной педагогике / А. С. Воронин. – Екатеринбург : УГТУ-УПИ, 2006. – 135 с.
8. Гончаренко С. У. Гуманізація освіти // Енциклопедія освіти / [Акад.пед.наук України; відповід. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1020 с.
9. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : «Либідь», 1997. – 376 с.
10. Гуревич П.С. Культурология. / П. С. Гуревич. – М.: Проект, 2003 – 336 с.
11. Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна освіта) 5 – 9 класи / [під ред. С. Ю. Ніколаєвої]. – К. : Ленвіт, 1998. – С. 5 - 7.

12. Дороз В.Ф. Крос-культурне навчання учнів-білінгвів української мови. Монографія. – К. : Центр учбової літератури, 2001. – 456 с.
13. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.:Ленвіт, 2003. – 273 с.
14. Зінько О.В., Зінько Ю.А. Нариси історії української культури. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця, 2012. – 246 с.
15. Кертман Л. Е. К методологии изучения культуры и критике её идеалистических концепций // Новая и новейшая история. 1973. № 3. – С. 32 - 47.
16. Колшанский Г. В. Лингвокоммуникативные аспекты речевого общения / Г. В. Колшанский // Иностранные языки в школе. - 1985. - № 1. - С. 24 - 27.
17. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения / Я. А. Коменский. – М. : Госпедиздат, 1955. – 665 с.
18. Короткий енциклопедичний словник з культури. — К.: Україна, 2003. – 384 с.
19. Красных В. В. Этнопсихолингвистика и лингвокультурология : курс лекций / В. В. Красных. – М. : ИТДГК «Гносис». – 2002. – 283 с.
20. Крёбер А.Л. Избранное: Природа культуры. // Альфред Луис Крёбер. / Пер. с англ. – М. : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 1008 с.
21. Кузьмина Л. Г. Современные культуроведческие подходы к обучению иностранным языкам / Л. Г. Кузьмина, Е. В. Кавнатская // Вестник ВГУ, Сер. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 2001, №2. – С.86 - 93.
22. Культура. Універсальний словник-енциклопедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

23. Культурология. XX век. Энциклопедия. Том 2. М - Я. / Главный редактор и составитель С.Я. Левит. – СПб. : Университетская книга; ООО Алетейя, 1998. – 370 с.
24. Лапин Н.И. Пути России: Социокультурные трансформации. – М. : ИФ РАН, 2000. – 194с.
25. Мальцева Д. Г. Страноведение через фразеологизмы. – М., 1991. – 56 с.
26. Маслова В.А. Лингвокультурология. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 208 с.
27. Матвеева Л. Л. Проблема визначення культури// Матвеева, Людмила Леонідівна. Культурологія [Текст] : курс лекцій: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л. Л. Матвеева. – К. : Либідь, 2005. – 512 с.
28. Миньяр-Белоручев Р.К., Обеременко О.Г. Лингвострановедение или «иноязычная культура»? Иностранные языки в школе. №6, 1993, с.20-23.
29. Мозговий І. І. Історія української культури. Конспект лекції за темою «Сутність і специфіка культури» [для студентів усіх спеціальностей і форм навчання]. [уклад. І. П. Мозговий]. – Суми ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 31 с.
30. Парахонський Б. О., Погорілий О. І., Йосипенко О. М., Собуцький М. А., Савельєва М. Ю. Культурологія: Навч. посібник / Національний ун-т Києво-Могилянська академія / О.І. Погорілий (упоряд.), М.А. Собуцький (упоряд.). – К. : Видавничий дім КМ Академія, 2003. – 314 с.
31. Парсонс Т. Понятие общества: компоненты и их взаимоотношения // Американская социологическая мысль. М. 1996. – С. 494 – 526.
32. Пассов Е.И. Коммуникативное иноязычное образование: концепция развития индивидуальности в диалоге культур / Е.И. Пассов. – Липецк : Липецк. гос. педаг. ин-т, 1998. – 159 с.
33. Пассов Е.И. Современные направления в методике обучения ИЯ. – Воронеж, 2002. – № 22. – С. 36.

34. Пассов, Е. И. Технология диалога культур в иноязычном образовании / Е. И. Пассов. Липецк, 2005. – 40 с.

35. 1. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти: теоретичний аспект : [монографія] / О. В. Попова. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, ВОІ СОІУ «Атлант», 2016. – 454 с.

36. Попова О. В. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти : [монографія] / О. В. Попова. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського; Одеська міська типографія, КП, 2016. – 660 с.

37. Попова О. В. Documentary discourse. Типологія сучасного дискурсу : [колективна монографія] / Т. М. Корольова, І. М. Дерік, Н. С. Жмаєва, О. В. Попова, С. Ю. Юхимець та ін. – Київ : Освіта України, 2016. – 156 с.

38. Попова О. В. Підготовка майбутніх перекладачів китайської мови у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Попова. – Одеса : ВОІ СОІУ «Атлант», 2016. – 277 с.

39. Попова О. В. Формування перекладацької компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах полікультурного простору : навчальний посібник / О. В. Попова. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2016. – 167 с.

40. Popova O. Translation of official documents : навчальний посібник / T. Korolyova, O. Popova, Ding Xin. – Одеса : ІНВАЦ, 2014. – 204 с.

41. Росінська О. А. Культура сучасної української мови. Довідник для всіх. – Донецьк: ТОВ "ВКФ «БАО», 2009. – 448 с.

42. Саланович М. А. Лингвистический подход как средство повышения мотивации при обучении иностранным языкам в старших классах средней школы: автореф. дис. канд. пед. наук: 06.00.01 / М. А. Саланович. – Москва, 1995. – 18 с.

43. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2006. – 716 с.
44. Симоненко Т. Лінгвокультурологічний аспект навчання рідної мови. / Моя Методика. Вивчаємо українську мову та літературу. // Т. Симоненко. – № 34–36 (290–292), 2011 р. – С. 2 - 7.
45. Сорокин П. А. Социальная и культурная динамика // Человек. Цивилизация. Общество / Общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согамонов: Пер. с англ. – М. : Политиздат, 1992. – 340 с.
46. Сысоев П.В. Концепция языкового поликультурного образования (на материале культуроведения США): Монография. – М. : Еврошкола, 2003. – 406 с.
47. Сысоев П. В. Основные положения коммуникативно-этнографического подхода к обучению иностранному языку и культуре. / П. В. Сысоев. – Язык и культура. – Выпуск № 4 (28) / 2014. – С. 184-202.
48. Томахин Г. Д. Теоретические основы лингвострановедения (на материале лексических американизмов английского языка) – М., 1991. – 58 с.
49. Уайт Л. Три типа интерпретации культур // Антология исследований культуры. Т.1: Интерпретации культуры. — СПб. : Университетская книга, 1997. – С.561.
50. Універсальний словник-енциклопедія / Гол. ред. ради чл.-кор. НАНУ М. Попович. – Київ : «Ірина», 1999. – 1551 с.
51. Уорф Б. Л. Отношение норм поведения и мышления к языку / Б. Л. Уорф // Новое в лингвистике – Вып. 1. – М., 1960. – С. 135–168.
52. Флиер А. Современная культурология: объект, предмет, структура // Общественные науки и современность. – 1997. – № 2. – С. 124-145.
53. Щукин А. Н. Методика преподавания русского языка как иностранного. М., 1990, – 270 с.

Additional

1. Barro A., Jordan Sh., Roberts C. Cultural practice in everyday life: the language learner as ethnographer / Anna Barro, Shirley Jordan, Celia Roberts. – Cambridge, U.K., New York : Cambridge University Press, 1998. – 76 p.
2. Benedict, R. Patterns of Culture. / Ruth Benedict. – Boston-New York: Houghton, Mifflin and Company, 1934. – 260 p.
3. Byram M. Assessing intercultural competence // Sprogforum. 2000. – Vol. 6, №18. – P. 8 - 13.
4. Byram M., Esarte-Sarries V. Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching: A Book for Teachers. – Clevedon, United Kingdom : Multilingual Matters, Ltd. 1991. – 239 p.
5. Byram M., Fleming M. Language Learning in Intercultural Perspective. – Cambridge: Cambridge University Press, 1998 – 310 p.
6. Hammerly H. Synthesis in Second Language Teaching // Second Language Publications, 1982, 42-56.
7. Kramsh Cl. Context and Culture in Language Teaching. – Oxford : OUP, 1993. – 295 p.
8. Kramsh C. The privilege of the intercultural speaker // Language Learning in Intercultural Perspective: Approach Through Drama and Ethnography. – Cambridge : Cambridge University Press, 1998. – P.16-31.
9. Kroeber A., Kluckhohn C. A Critical Review of Concepts and Definition. Cambridge, Mass., 1952. – 223 p.
10. Linton R. The study of man. // Ralph Linton. – Appleton-Century-Crofts, New York, 1936. – 523 P.
11. Malinowski. B. A Scientific Theory of Culture and Other Essays. / Bronislaw Malinowski. – Chapell Hill: The University of North Carolina Press, 1931. – 944 p.
12. Ossowski S. O ojczyźnie i narodzie, Warszawa 1984, – S. 16–48.
13. Ostwald W. Die energetischen Grundlagen der Kulturwissenschaft. / Wilhelm Ostwald Ostwald. – Lpz., 1909. – 184 P.

14. Sapir, Edward (1924). Culture, Genuine and Spurious. / Edward Sapir. – The American Journal of Sociology. – №29 (4). – P. 401–429.

15. Tylor, Edward. 1920 [1871]. Primitive Culture. New York: J. P. Putnam's Sons. Volume 1, page 1.

16. Wissler Clark. Psychological and Historical Interpretation for Culture // Science, 1910, XLIII, pp. 193 - 201.

17. Young K. Introduction to Sociology. – N.Y., 1934. – 592 P.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

мережі Інтернет (http://dic.academic.ru/dic.nsf/eng_rus/397384/; www.abok.ru; www.twirpx.com); електронних бібліотек (<http://www.bl.uk/>; <http://www.nbu.gov.ua>

NOTES

NOTES

Oleksandra Popova

**MULTILINGUAL EDUCATION IN UKRAINE:
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS**

Підписано до друку 04.09.2018 р.
Папір офсетний. Формат 60х90 ¹/₁₆.
Тираж замовлення 300 екз. Замовлення № _____

**Видавництво «Діол»
м. Одеса**